

Školní vzdělávací program

Cesta za sluníčkem

RVP ZŠS díl I. – *vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením*

ŠVP TGM Bílovec – Cesta za sluníčkem

**Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka Bílovec,
Ostravská 658/28, příspěvková organizace**

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název ŠVP	Cesta za sluníčkem	Název RVP	RVP ZŠS díl I. – vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením
Datum	1. 9. 2020	vzdělávací program	RVP ZŠS díl I
Verze	1	Dosažené vzdělání	Základy vzdělání
Platnost	Od 1. 9. 2020		
Délka studia v letech:	10		

Název školy Základní škola a Mateřská škola T. G. Masaryka Bílovec, Ostravská 658/28, příspěvková organizace
Adresa Ostravská 658/28; 74301 Bílovec
IČ 00848301
REDIZO 600138411
Ředitel Iva Vaňková
Telefon 556410836
Email sekretariat@tgmbilovec.cz
www www.tgmbilovec.cz

Zřizovatel Město Bílovec
Adresa Městský úřad Bílovec, Slezské náměstí 1, 74301 Bílovec

Doplňující údaje

č.i. 295/2020 ZSTGM-R

OBSAH

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	2
1. ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO OBOR VZDĚLÁNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ - DÍL I	5
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	5
3. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROCESU	5
4. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	6
5. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ NADANÝCH.....	7
6. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ.....	8
7. KLÍČOVÉ KOMPETENCE	8
7.1. KOMPETENCE K UČENÍ.....	9
7.2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ	10
7.3. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ.....	11
7.4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ.....	13
7.5. KOMPETENCE OBČANSKÉ.....	15
7.6. KOMPETENCE PRACOVNÍ.....	16
8. PRŮŘEZOVÁ TÉMATA.....	18
8.1. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA	19
8.2. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	20
8.3. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA.....	22
8.4. PŘEHLED PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT ŠVP CESTA ZA SLUNÍČKEM.....	24
9. VZDĚLÁVACÍ OBLASTI.....	29
10. UČEBNÍ PLÁN.....	30
10.1. RÁMCOVÝ UČEBNÍ PLÁN DLE RVP PRO OBOR VZDĚLÁNÍ ZŠS – DÍL I.31	
10.2. POZNÁMKY KE VZDĚLÁVACÍM OBLASTEM ŠVP CESTA ZA SLUNÍČKEM	31
10.3. UČEBNÍ PLÁN ŠVP CESTA ZA SLUNÍČKEM.....	33
10.4. POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU.....	34
11. UČEBNÍ OSNOVY	37
11. 1. VZDĚLÁVACÍ OBLAST JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	37
11.2. JAZYKOVÉ VYUČOVÁNÍ – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	38
11. 3. VZDĚLÁVACÍ OBLAST MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	53
11.4. MATEMATIKA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	54
11.5. VZDĚLÁVACÍ OBLAST INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE..	66
11.6. INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	66
11.7. VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A JEHO SVĚT	71

11.8. PRVOUKA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	72
11.9. VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SPOLEČNOST	84
11.10. VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A PŘÍRODA.....	86
11.11. VĚCNÉ UČENÍ – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	87
11.12. VZDĚLÁVACÍ OBLAST UMĚNÍ A KULTURA	105
11.13. HUDEBNÍ VÝCHOVA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	106
11.14. VÝTVARNÁ VÝCHOVA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	113
11. 15. VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A ZDRAVÍ	120
11. 16. VÝCHOVA KE ZDRAVÍ – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	121
11. 17. TĚLESNÁ VÝCHOVA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	129
11.18. VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	151
11.19. PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT.....	152
11. 20. SMYSLOVÁ VÝCHOVA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	168
12. HODNOCENÍ ŽÁKŮ	177

1. ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO OBOR VZDĚLÁNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ - DÍL I

CESTA ZA SLUNÍČKEM

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením je školou realizováno dle školního vzdělávacího programu *Cesta za sluníčkem*, vypracovaného podle rámcového vzdělávacího programu (RVP) pro obor vzdělání základní škola speciální (ZŠS) – díl I – *vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením*.

Vzdělávání žáků se zdravotním postižením mentálním v pásmu středně těžkého mentálního postižení je školou zajišťováno v souladu s platnými školskými normami. Školní vzdělávací program *Cesta za sluníčkem* plně respektuje specifika a principy RVP pro ZŠS (díl I) za přispění nejvyšší míry podpůrných opatření. Vzdělávací požadavky se přizpůsobují schopnostem a možnostem jednotlivých žáků.

Absolvováním školního vzdělávacího programu podle RVP pro obor vzdělání ZŠS získá žák *základy vzdělání*, které mu umožňují dále se vzdělávat na praktické škole jednoleté nebo dvouleté.

3. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

- ✓ Vzdělávání v základní škole speciální, příp. speciálních třídách zřízených v běžné základní škole, je přizpůsobeno žákům se sníženou úrovní rozumových schopností, s psychickými zvláštnostmi, zejména s nedostatečnou úrovní koncentrace pozornosti a nízkou úrovní rozvoje volných vlastností. Vzhledem k těmto nedostatkům žáci nemohou zvládat požadavky základního vzdělání, ale jsou schopni osvojit si základy vzdělání.
- ✓ Vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením (dále ST MP) je v rámci základního vzdělávání realizováno na doporučení školského poradenského zařízení dle platné školské legislativy. Vzdělávání podle vzdělávacího programu ZŠS je poskytováno žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.
- ✓ Škola zajišťuje speciální vzdělávání žáků se ST MP, přičemž samotný vzdělávací proces je plně přizpůsobován úrovni psychického a fyzického rozvoje žáků.
- ✓ Základní škola speciální je desetiletá a člení se na první stupeň a druhý stupeň. První stupeň tvoří 1. – 6. ročník, druhý stupeň 7. – 10. ročník. Organizační formy vzdělávání, obsahové zaměření výuky a vzdělávací požadavky jsou přizpůsobeny schopnostem a možnostem jednotlivých žáků, jsou aplikovány přístupy odpovídající vývojovým a osobnostním specifikum žáků.
- ✓ Vzdělávací cesty absolventů programu základní škola speciální směřují do zvolených praktických škol (jednoletých, dvouletých), k jejichž úspěšnému dokončení je nezbytný předpoklad osvojených základních pracovních dovedností a návyků s ohledem na zdravotní postižení žáka i jeho individuální možnosti a schopnosti.
- ✓ Vzdělávací proces a činnosti v něm jsou vysoce individuální a zároveň komplexní, přizpůsobují se úrovni psychického a fyzického rozvoje žáků se zdravotním postižením mentálním v pásmu středně těžké mentální retardace.

- ✓ Je nezbytné vzhledem k variabilitě schopností a úrovni vědomostí a dovedností při vzdělávání těchto žáků uplatňovat přístupy odpovídající jejich vývojovým a osobnostním specifikům, a to za přispění nejvyšší míry podpůrných opatření.
- ✓ Výsledky vzdělávání v základní škole speciální se hodnotí slovně.
- ✓ Povinnou školní docházku žák splní uplynutím období školního vyučování ve školním roce, v němž dokončí poslední rok povinné školní docházky. Stupeň základy vzdělání žák získá ukončením vzdělávacího programu pro vzdělávání žáků v základní škole speciální.

Těžiště výchovně vzdělávací práce u žáků se ST MP spočívá ve speciálně pedagogické péči, jejímž cílem je ve vhodně upravených podmínkách:

- vést žáky k osvojování základních vědomostí, dovedností a návyků potřebných k orientaci v okolním světě a k uplatnění se v praktickém životě;
- poskytovat žákům elementární vědomosti, dovednosti a vytvářet potřebné návyky s oporou o praktickou činnost a emocionalitu žáka v návaznosti na vytvoření kladných citových vztahů mezi učitelem a žákem;
- vést žáky k dosažení maximální možné míry samostatnosti ve smyslu plnohodnotného zapojení se do společenského života;
- rozvíjet psychické, duševní i tělesné schopnosti žáků s důsledným respektováním jejich individuálních zvláštností;
- akcentovat složku výchovnou, tedy vést žáky ke kladnému a přátelskému vztahu k lidem, ke kultivovanému společenskému chování s respektováním individuálních možností a schopností každého jedince;
- rozvíjet u žáků komunikační schopnosti a dovednosti, které jsou nezbytným předpokladem jejich sociální integrace.

4. VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

- Jde o promyšleně volené a řazené postupy speciálně pedagogické práce vycházející ze základního pojetí a cílů vzdělávání žáků se ST MP;
- respektování snížené úrovně rozumových schopností žáků s psychickými zvláštnostmi směřuje k dosažení a osvojení si základů vzdělání;
- vytvoření optimálních podmínek ke vzdělávání žáků se ST MP vyžaduje přátelskou atmosféru, klidné a nestresující prostředí poskytující žákům pocit jistoty a bezpečí;
- vedení žáků k osvojení dovedností a návyků formou průběžné pozitivní motivace, opakováním, nápodobou, názorem, demonstrací, praktickým nácvikem a uváděním věcí a jevů do souvislostí;
- respektování individuálních možností a schopností každého žáka a obsah učiva vždy orientuje na upotřebitelnost naučeného – osvojeného v praktickém životě;
- s ohledem na specifické zvláštnosti každého žáka rozvíjení míry samostatnosti, praktičnosti a schopnosti s aplikací osvojených dovedností a návyků do reálného života;
- systematické zařazování osvojování hygienických, bezpečnostních návyků a činností sebeobsluhy;
- utváření, formování a rozvíjení vztahů žáků se sociálním okolím, zajišťování pozitivní sociální interakce žáka s okolním prostředím, lidmi i novými situacemi;

- umožnění účastnit se hudebních, výtvarných, pohybových i dalších činnostních aktivit, rozvíjení komunikačních dovedností a schopností každého žáka;
- poskytnutí příležitosti podílet se na sociálních a veřejných aktivitách prostřednictvím veřejného vystupování školy např. při návštěvě muzea, knihovny, divadelního či jiného kulturního představení a dalších školních akcích;
- redukování učiva na osvojení základních vědomostí a dovedností v jednotlivých vzdělávacích oblastech a oborech, prakticky zaměřených činnostech a pracovních dovednostech;
- v odůvodněných případech jsou žáci se ST MP vzdělávání dle individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP), jehož doporučení vydává příslušné školské poradenské zařízení;
- zajištění jisté speciálně pedagogické péče na úrovni profesionální i osobnostní, průběžné sebevzdělávání pedagogů v oblasti speciální pedagogiky, včetně kontinuálního sledování reforem veřejné, školské a odborné praxe;
- dodržování etických principů v chování pedagogů v rámci pedagogického jednání, vystupování i rozhodování;
- žáci se mohou v procesu základního vzdělávání identifikovat se vzorem svého učitele, který tak každodenním bezprostředním chováním a přirozeným vystupováním utváří jejich charakter;
- zvolené metody, postupy a organizační metody výuky jsou podmíněny důsledným respektováním individuálních zvláštností, možností a osobnostních vlastností žáka;

5. ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ NADANÝCH

Součástí ŠVP *Cesta za sluníčkem* je vzdělávání žáků talentovaných, nadaných a žáků se zájmem. Zdravotní postižení mentální nevylučuje výskyt specifických schopností jedince v určité oblasti, např. v oblasti umění, techniky či jazykových schopností.

Depistáž těchto žáků je prováděna systematicky od nejnižších ročníků. V souladu s adekvátním rozvíjením nalezených schopností, talentu či nadání vytváříme podmínky pro jejich osobnostní rozvoj a smysluplnou seberealizaci.

Pedagogové pro žáky s nadáním nalézají specifické metody vzdělávání a pozitivní motivaci posilují objevené schopnosti i vlastní touhu je formovat a zdokonalovat, adekvátně volí strategie, které podporují individuální rozvoj každého žáka. Např. individuální vzdělávací aktivity pro nadané žáky v určité oblasti, realizaci tanečních a pěveckých vystoupení, zapojení do školních projektových činností, výtvarných soutěží, zadávání diferenciacních a nadstandardních úkolů při výuce ad.

6. CÍLE VZDĚLÁVÁNÍ

Postupné utváření, rozvíjení a naplňování klíčových kompetencí žáků reflektuje úroveň rozumových schopností a psychomotorický vývoj každého žáka a cíle vzdělávání se stávají snahou o dosažení optimálního rozvoje osobnosti žáků a kvality jejich života s přihlédnutím k individuálním možnostem a stupni postižení. Zmíněná speciálně pedagogická snaha a zvolené výukové postupy se dotýkají těchto oblastí:

- Vedení žáků k všestranné a účinné komunikaci.
- Pomoc žákům, aby poznávali vlastní schopnosti a možnosti a dokázali je využívat v osobním i pracovním životě.
- Umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je k učení.
- Podněcování žáků k myšlení a k řešení problémů na podkladě názoru.
- Rozvíjení žákovy schopnosti spolupráce a respektování práce a úspěchů vlastních i druhých.
- Přípravování žáků k tomu, aby si uvědomovali svá práva a naplňovali své povinnosti.
- Rozvíjení vnímavosti žáků a citlivých vztahů k lidem, k okolnímu prostředí i k přírodě.
- Učit žáky chránit zdraví vlastní i zdraví jiných.
- Vedení žáků k ohleduplnosti k jiným lidem a učit je žít společně s ostatními lidmi.
- Vytváření u žáků potřeby projevovat pozitivní emoce, vhodné projevy v chování a jednání, prožívání životních situací.

7. KLÍČOVÉ KOMPETENCE

- Klíčové kompetence představují soubor předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj, další uplatnění jedince a jeho maximálně možné zapojení do společnosti.
- Klíčové kompetence tvoří důležitý základ pro další etapy života, a proto jsou zvolené metody, postupy a organizační formy výuky podmíněny důsledným respektováním individuálních zvláštností, možností a osobnostních vlastností žáka.
- K utváření a rozvíjení klíčových kompetencí směřuje veškerý vzdělávací obsah, metody a formy vzdělávání i činnosti, které ve škole probíhají.
- Žáky se ST MP je nezbytné vybavit souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná a bude pro ně důležitým základem pro další životní etapy.
- Respektováním specifických potřeb žáka je ve vzdělávacím obsahu vedle kompetencí k učení, k řešení problémů a kompetencí občanských kladen důraz především na klíčové kompetence komunikativní, sociální a personální, pracovní.

7.1. KOMPETENCE K UČENÍ

žák na konci základního vzdělání:

Kompetence k učení <i>žák</i>	Výchovné a vzdělávací strategie <i>učitel</i>
• ovládá základy čtení, psaní a počítání a využívá je ke svému vzdělávání	• užívá základní metody k získání dovednosti číst, psát a počítat • klade otázky a vytváří rozličné situace vyžadující aplikaci získaných dovedností • upevňuje opakováním nabyté dovednosti • učí žáka chápat obecně užívané termíny • klade důraz na čtení s porozuměním, čitelné psaní a praktické využívání poznatků • motivuje žáka k učebnímu procesu
• používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky	• vede žáka k samostatné práci s učebnicí • seznamuje žáky s různými zdroji informací • zajistí pro výuku žádoucí učební materiál • učí žáky pracovat s učebním materiálem
• dodržuje návykové stereotypy učení, snaží se o koncentraci na učení	• rozvíjí v myšlení žáka poznávací procesy, zejména vnímání, pozornost a paměť • aplikuje do výuky koncentrační cvičení • opakuje se žákem naučené návykové stereotypy učení • vyžaduje u žáka realizaci a dodržování návykových stereotypů učení v možné míře
• chápe pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, má zájem o získávání dalších poznatků	• využívá každodenně pozitivní motivaci ve všech učebních činnostech žáka • rozvíjí žákovu zvědavost a touhu po nových informacích, poznatcích zajímavými tématy • posiluje vnitřní motivaci žáka k učení vlastními poznatky, věděním a informacemi • oceňuje žákovu snahu, pílí a ochotu • podporuje žákovu aktivitu a snahu při vzdělávání využitím poznatků z jeho zájmové oblasti
• používá termíny, symboly a znaky ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života	• učí žáka chápat potřebné termíny, znaky a symboly v konkrétních životních situacích • vede praktickou činností k pochopení užívaných termínů, symbolů a znaků • navozuje reálné situace pro používání dané symboliky v návaznosti na realitu
• ovládá elementární způsoby práce s počítačem	• umožňuje aktivní přístup a práci na počítači • motivuje žáka pro práci s počítačem • předvádí a vysvětluje základní činnosti a pracovní postupy při práci s počítačem • vede žáka k uvědomělému a pozornému provádění činností při práci s počítačem • apeluje na dodržování pracovních postupů
• uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích	• využívá zkušenosti k motivaci a hodnocení • modeluje situace pro uplatnění zkušeností • používá a střídá různé formy, metody práce • nabízí žákovi dostatek praktických situací • vede a podněcuje žáka k uplatňování zkušeností

7.2. KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

žák na konci základního vzdělání:

Kompetence k řešení problémů <i>žák</i>	Výchovné a vzdělávací strategie <i>učitel</i>
• překonává problémy přiměřeně ke svým možnostem	• modeluje problémové situace s ohledem na individuální schopnosti a možnosti • posiluje v žákovi touhu překonávat potíže, překážky a problémy vlastní motivací • rozvíjí schopnost vyhledávat, klasifikovat a využívat různých zdrojů a informací • poskytuje vědomosti pro dosažení cíle • nabízí pomoc a učí žáky spolupracovat při překonávání překážek • podporuje žákovy rozhodovací schopnosti
• řeší známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností	• uvádí k řešení žákovi známé situace • procvičuje pozorovací schopnosti žáka • využívá zkušeností žáka k řešení situací • nabízí jednoduché alternativy k řešení • zařazuje aktivní metody žákovy činnosti
• vnímá problémové situace a řeší je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností	• pomáhá rozlišovat problémové situace a řešit je pomocí stereotypů a zkušeností • nalézá srozumitelné problémové situace a pomáhá nalézt způsoby řešení • zdůrazňuje význam zkušeností v životě • poskytuje různé způsoby řešení a nechává prostor žákovi při výběru řešení
• nenechá se při řešení problému odradit nezdarem	• umožňuje seberealizaci žáka • rozvíjí a podporuje volní úsilí a vlastnosti • navozuje problémové úlohy a situace • připravuje žáka ke skupinové práci a rozvíjí jeho schopnosti pracovat ve skupině, spolupracovat a dodržovat pravidla skupiny • motivuje žáka dílčími úspěchy a smyslem dosažení vytýčeného cíle • pomáhá žákovi pochopit skupinové cíle
• ví, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů	• rozlišuje se žáky problémové situace • nalézá vhodné způsoby řešení problémů • aplikuje různé formy a metody výuky, jako komunitní kruh, diskuze ve skupině • podněcuje žáka ke kladení otázek • rozvíjí komunikační schopnosti a řečové dovednosti žáka • rozvíjí myšlenkové a poznávací procesy žáka a schopnost porozumět druhému • formuje sociální vztahy k lidem i okolí • posiluje sociální dovednosti žáka • vytváří pocit jistoty, bezpečí a klidu • formuje charakterové vlastnosti žáka a jeho povahové rysy – důvěra, přátelství • posiluje sebevědomí žáka

7.3. KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

žák na konci základního vzdělání:

Kompetence komunikativní <i>žák</i>	Výchovné a vzdělávací strategie <i>učitel</i>
• komunikuje s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem	• rozvíjí komunikativní schopnosti a řečové dovednosti žáka při všech aktivitách učení • rozvíjí sociální dovednosti žáka při setkání s druhými lidmi • vysvětluje jednoduchá pravidla komunikace • rozšiřuje aktivní slovní zásobu • podporuje spontánní jazykové projevy žáka • objasňuje nové pojmy a významy slov • poskytuje dostatek času pro vyjadřování • poskytuje dostatek řečových podnětů • seznamuje a učí žáky používat běžné komunikační prostředky a informační zdroje • reaguje na nesprávné jazykové výrazy žáka
• rozumí sdělení a reaguje na ně podle svých možností	• vede s žákem řízený rozhovor, dialog • využívá dramatických simulovaných scén • uplatňuje kladení otázek pro porozumění • vyžaduje po žákovi zpětnou řečovou vazbu • obohacuje slovní zásobu žáka o nová slova, významy a frekventované výrazy • vyžaduje reakci žáka na konkrétní pokyn • podporuje slovní instrukce názorem • rozvíjí skupinovou komunikaci mezi žáky
• vyjadřuje své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem	• umožňuje žákovi vyjádřit vlastní myšlenky, pocity a názory • rozvíjí přesnost a jasnost ve vyjadřování • eliminuje nespisovné a nesprávné výrazy • usměrňuje žáky ke kultivovanému projevu hlavně v emočně vypjatých situacích • vytváří dostatek činností a příležitostí pro vyjádření pocitů a prožitků • využívá emočního ladění žáka k rozhovoru
• chápe jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály	• předkládá dostatečné množství jednoduchých a běžně užívaných textů, záznamů • pracuje s běžným obrazovým materiálem • vysvětluje a objasňuje základní významy • používá srozumitelné výrazy k objasnění • opakováním a důsledností fixuje známé
• zvládá jednoduchou formu písemné komunikace	• rozvíjí písemné dovednosti a projev žáka • pomáhá osvojit základní formy psaného projevu a využívá jednoduché psané formy • rozvíjí jednoduchou psanou komunikaci s okolím, např. s kamarádem, s úřady
• vyjadřuje své názory a postoje, vhodnou formou obhajuje svůj názor	• zařazuje do výuky besedu i volnou diskuzi • učí žáky jednoduché argumentaci • posiluje v žákovi sebevědomí, sebeúctu • učí žáky respektovat názor druhého člověka • podněcuje a motivuje žáka k vyjadřování názorů, postojů a vhodnému obhajování vlastního názoru

Kompetence komunikativní <i>žák</i>	Výchovné a vzdělávací strategie <i>učitel</i>
• vyjadřuje své názory a postoje, vhodnou formou obhajuje svůj názor	• vede žáka ke kultivovanému projevu • podporuje schopnost klást otázky, chápat odpovědi a vhodným způsobem reagovat
• využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky	• zařazuje do výuky různé metody a formy práce • seznamuje žáka s informačními zdroji a běžnými komunikačními prostředky • vede žáky ke komunikaci prostřednictvím počítačové technologie • podporuje vyjadřování se žáka celou větou • zařazuje do výuky prvky mediální výchovy • podporuje aktivní účast žáka při tvorbě školního časopisu • zvyšuje míru samostatnosti v komunikaci
• využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci	• utváří, rozvíjí a formuje kladné sociální vztahy a vazby nejen mezi spolužáky • seznamuje se skupinovými pravidly v rámci spolupráce a dosahování společného cíle • dává příležitost účastnit se akcí školy a vystoupení před veřejností • podporuje žáka v navazování kontaktů a vztahů a vysvětluje mezilidské hodnoty • upozorňuje na nebezpečí vztahů s cizími a neznámými lidmi • nabízí formou her různé sociální role

7.4. KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

žák na konci základního vzdělání:

Kompetence sociální a personální žák	Výchovné a vzdělávací strategie učitel
• má základní představu o vztazích mezi lidmi	• vysvětluje a objasňuje základní mezilidské vztahy a jejich význam, kladné – záporné • vytváří a udržuje příznivou atmosféru ve třídě • poskytuje podmínky a prostor týmové práci • stanoví pravidla chování ve třídě, ve škole • rozvíjí charakterové vlastnosti žáka, vede k toleranci, respektu, ohleduplnosti, ochotě
• orientuje se v prostředí, ve kterém žije	• seznamuje žáky s okolním prostředím a upozorňuje na nebezpečí cizích lidí a jevů • vede žáka k sebehodnocení a hodnocení ostatních • rozvíjí orientaci žáka v blízkém okolí • učí reagovat přiměřeně na cizí prostředí • navozuje konkrétní situace pro orientaci
• podílí se na jednoduchých sociálních aktivitách	• podporuje účast žáka na školních akcích i mimoškolních aktivitách • stimuluje potřebu žáka účastnit se různých soutěží a být v kontaktu s dalšími lidmi • posiluje a podporuje sebevědomí žáka • podporuje volní úsilí žáka v dosažení cíle • umožňuje seberealizaci žáka • vede žáka k odpovědnosti a pracovní kázni • dodržuje pravidla skupinové spolupráce • zvyšuje míru samostatnosti a zodpovědnosti
• uplatňuje základní návyky společenského chování	• motivuje vlastním chováním a jednáním k uplatňování společenských návyků • vede k dodržování dohodnutých pravidel • umožňuje osvojování základních pravidel a návyků společenského chování • vyžaduje aplikaci základních společenských návyků ve školním prostředí • hodnotí žáka v rámci aplikace návyků
• navazuje a udržuje vztahy s vrstevníky, respektuje druhé lidi	• podporuje žáka v navazování vztahů s vrstevníky, rozvíjí sociální vnímání žáka • modeluje různé situace pro navazování vztahů, rozvíjí základní mravní hodnoty • upozorňuje na negativní sociální vztahy • posiluje v žákovi sebedůvěru a kladné charakterové vlastnosti – respekt, tolerance • potlačuje negativní projevy v chování žáka • stimuluje potřebu sociálních kontaktů • učí žáka naslouchat a respektovat druhého
• rozpozná nevhodné a rizikové chování, je seznámen s jeho možnými důsledky	• rozlišuje nevhodné a rizikové chování • vede k rozpoznávání nevhodného a rizikového chování – modelové situace, situace z běžného života • seznamuje žáka s možnými důsledky nevhodného a rizikového chování • vštěpuje odmítavý postoj ke všemu zlému • poukazuje na nevhodné chování v konkrétních a přirozených situacích • modeluje a posiluje správné chování – nerizikové

Kompetence sociální a personální <i>žák</i>	Výchovné a vzdělávací strategie <i>učitel</i>
• rozpozná nevhodné a rizikové chování, je seznámen s jeho možnými důsledky	• navrhuje opatření vedoucí ke zmírnění nebo vyloučení nevhodného chování • posiluje kladné stránky a rysy v chování • hodnotí pozitivní reakce, projevy a chování • utváří v žákovi pocit zodpovědnosti • rozvíjí schopnost správně se zachovat v krizových a rizikových situacích
• uvědomuje si nebezpečí možného psychického a fyzického zneužívání vlastní osoby	• upozorňuje na možné psychické a fyzické zneužívání osoby, uvádí konkrétní příklady • posiluje v žákovi schopnost reaktivity a zvyšuje míru připravenosti správně reagovat • učí žáka schopnosti požádat o pomoc • rozlišuje kladné a záporné chování, jednání • poskytuje příležitost k získání zkušeností s jinými lidmi
• prokazuje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí	• rozvíjí a posiluje sebedůvěru žáka • motivuje k pozitivním činnostem a jednání • pomáhá žákovi orientovat se v neznámém prostředí při pobytu venku, při vycházkách • posiluje sebejistotu žáka a víru ve vlastní schopnosti a dovednosti • demonstruje aplikaci získaných dovedností žáka do konkrétních situací a prostředí • zvyšuje míru samostatnosti a zodpovědnosti • modeluje situace neznámého prostředí a učí žáka reagovat na cizí lidi, prostředí a jevy • učí žáka projevit radost z úspěchu vlastního i úspěchu spolužáka • umožňuje prožívat radost a pocit úspěchu vlastního i radost z úspěchu kolektivu

7.5. KOMPETENCE OBČANSKÉ

žák na konci základního vzdělání:

Kompetence občanské <i>žák</i>	Výchovné a vzdělávací strategie <i>učitel</i>
• využívá osvojené návyky a dovednosti k zapojení do společnosti	• učí žáka využívat osvojené dovednosti a návyky s větší mírou samostatnosti • motivuje žáka k zapojení se do školních i mimoškolních aktivit školy • posiluje zdravé sebevědomí žáka
• má povědomí o základních právech a povinnostech občanů	• seznamuje žáka se základními právy, ale i povinnostmi občanů • dohlíží na respektování školních pravidel • zvyšuje míru zodpovědného chování u žáka • rozvíjí vnímání jiné kultury, etnické skupiny s respektováním odlišného způsobu života • poukazuje na rasovou nesnášenlivost a vysvětluje základní principy tolerance • upozorňuje na nebezpečí šikanování
• dodržuje základní společenské normy a pravidla soužití	• motivuje vlastním chováním a jednáním k dodržování pravidel a norem soužití • upozorňuje na nebezpečí rasové nenávisti • poukazuje na nedodržování pravidel, norem • vštěpuje žákovi sociální dovednosti soužití • vyžaduje respektování školních pravidel • fixuje základní společenské normy, návyky
• chrání své zdraví, dodržuje naučené stereotypy chování zdravého životního stylu a ochrany životního prostředí	• vysvětluje žákovi důležitost a nezbytnost zdravého životního stylu a ochrany prostředí • učí žáka aplikovat naučené stereotypy • vede žáka k osvojení pravidel bezpečného chování a ochrany zdraví svého i ostatních • formuje vztah žáka k zdravému životnímu stylu vlastním příkladem a vedením • upevňuje poznatky k osvojení režimu podporujícího zdravý životní styl a ochranu • motivuje ke zdravému životnímu stylu a ochraně ŽP
• dokáže se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob	• modeluje správné chování v krizových situacích • posiluje schopnost zavolat v ohrožení a kritických situacích odbornou pomoc • upevňuje poznatky a dovednosti žáka v oblasti osobního bezpečí a ochrany zdraví • vytváří umělé krizové situace, nabízí řešení a formuluje závěry, vyhodnocuje výsledky • učí znát telefonní čísla tísňového volání • podporuje v žákovi aktivní zapojení a přístup při řešení problémové situace • preventivními aktivitami a činnostmi zabraňuje užívání návykových látek

7.6. KOMPETENCE PRACOVNÍ

žák na konci základního vzdělání:

Kompetence pracovní <i>žák</i>	Výchovné a vzdělávací strategie <i>učitel</i>
má osvojené hygienické návyky, zvládá sebeobsluhu podle svých možností	- umožňuje osvojování hygienických návyků a činností souvisejících se sebeobsluhou - fixuje základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti praktickou činností - automatizuje opakováním a důsledností osvojené hygienické návyky a dovednosti - zvyšuje míru samostatnosti při sebeobsluze - kontroluje správnost a vhodnost užívání návyků a dovedností - nabízí dostatek podnětů k automatizaci, fixaci a procvičování osvojených návyků
zvládá základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech	- nabízí dostatek činnostních aktivit pro osvojování pracovních dovedností a operací - opakováním fixuje pracovní dovednosti - hodnotí úroveň zvládání postupů a operací - pomáhá žákovi zvládat pracovní činnosti - předvádí jednoduché pracovní činnosti a podporuje žáka ve správné nápodobě úkonu - dbá na dodržování pracovní bezpečnosti při užívání pracovního materiálu a nástrojů - upevňuje správnost pracovních dovedností
soustředí se na pracovní výkon a je schopen vytrvat při jeho plnění	- zařazuje do výuky koncentrační cvičení - rozvíjí a posiluje volní vlastnosti žáka - pracovní výdrž, schopnost dokončit úkol - vede žáka k zodpovědnosti k vlastní práci - poskytuje skupinové pracovní činnosti a práci v týmu a rozvíjí schopnost spolupráce - umožňuje realizovat žákovy nápady - rozvíjí tvořivé schopnosti žáka, kreativitu - dbá na hygienické a bezpečnostní pravidla při práci – pracovní místo, osvětlení, prostor
pracuje dle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plní zadané jednoduché úkoly	- dává instrukce podpořené názorem - kontroluje správnost pracovního postupu - vede k osvojení pracovního postupu na jednoduchých úkolech a činnostech - učí uvědomělému, pozornému vykonávání a plnění jednoduchého úkolu - motivací formuje pozitivní vztah k práci - směřuje pracovní činnosti ke stanovenému cíli
respektuje pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňuje kvalitu společné práce	- poskytuje skupinové činnostní aktivity - stanovuje skupinové cíle i dílčí úkoly žáka - vede k zodpovědné pracovní činnosti - seznamuje s pravidly týmové práce a učí žáka tato pravidla dodržovat, respektovat - motivuje žáka ke skupinové – týmové práci - účastní se skupinových pracovních činností

Kompetence pracovní žák	Výchovné a vzdělávací strategie učitel
• přijímá posouzení výsledků své práce	• posuzuje výsledky pracovní činnosti žáka jednotlivě i v rámci skupinové práce • rozvíjí u žáka schopnost reálného hodnocení, sebehodnocení i hodnocení práce druhého • formuje kritické myšlení a vlastnosti žáka • učí žáka reagovat na objektivní posuzování • umožňuje rozvíjet vnímání žáka z hlediska vlastního pokroku, úspěchu, snahy i nezdaru • střídá hodnotící a posuzovací techniky • motivuje kladným hodnocením k další pracovní činnosti
• dodržuje zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů	• vede žáka k uvědomování si hodnoty zdraví • poskytuje dostatek praktických aktivit pro osvojování hygienických a bezpečnostních pravidel práce • vyžaduje v rámci všech pracovních činností dodržování bezpečnostních pravidel • upozorňuje na nebezpečí a vážné důsledky porušování pravidel bezpečnosti práce • učí žáka chránit zdraví své i druhých lidí • informuje o možnostech a způsobu ochrany životního prostředí, významu pro člověka • vede žáka k pochopení významu a třídění odpadu vlastním příkladem i praktickou činností žáka • učí žáka aplikovat naučené pracovní stereotypy v rámci konkrétních činností • zdůvodňuje význam zdraví pro život

8. PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Vybraná průřezová témata reprezentují okruhy aktuálních otázek současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání také u žáků ST MP. Obsahová náplň průřezových témat je přizpůsobena snížené úrovni rozumových schopností žáků, průřezová témata korespondují s náplní a očekávanými výstupy jednotlivých vzdělávacích oblastí a oborů ŠVP ZŠS.

Dle RVP pro obor vzdělání ZŠS je povinností školy zařadit a realizovat nejméně tři průřezová témata. Vybraná průřezová témata nemusí být obsažena v každém ročníku a způsob jejich realizace je plně v kompetenci každého pedagoga, ať už zvolí formu krátkodobých projektových činností nebo je využije jako součást vzdělávacího obsahu konkrétního vyučovacího předmětu.

Pro obor základního vzdělávání žáků se ST MP jsou v ŠVP *Cesta za sluníčkem* zařazena tato průřezová témata:

- ✓ *Osobnostní a sociální výchova*
- ✓ *Multikulturní výchova*
- ✓ *Environmentální výchova*

Zvolená průřezová témata reflektují:

- prvořadou potřebu kontinuálního obohacování, rozvíjení a modifikace osobnosti žáka se ST MP po stránce osobnostní a sociální – *osobnostní a sociální výchova (OSV)*;
- regionální umístění školy a zastoupení žáků jiné etnické a národnostní skupiny, žákovo vnímání skupiny s odlišnou kulturní tradicí v rámci uvědomování si vlastní kulturní zakotvenosti, včetně respektování zvláštností a odlišností jiné etnické, národnostní či jiné sociokulturní skupiny – *multikulturní výchova (MUV)*;
- kritérium participace jako osobní účasti žáka s mentálním postižením ve vyučování, a to především praktickou činností a využitím maximální míry přímého kontaktu žáka s okolním prostředím s významem prožitku. Toto umožňují žákovi nejen projektové školní činnosti realizované v přírodním prostředí, ale i výchovné a vzdělávací aktivity učitele zaměřené na přírodu, člověka ve vztahu k přírodě i prostředí a vzájemné vztahy mezi nimi. Žáci jsou vedeni k účasti na ochraně a utváření prostředí, dominuje snaha pozitivně ovlivnit životní styl a hodnotovou orientaci každého žáka – *environmentální výchova (EV)*.

Průřezová témata jsou důležitým formativním prvkem ve vzdělávání žáků se ST MP a vytvářejí dostatek příležitostí pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci. Pomáhají rozvíjet osobnost žáka zejména v oblasti postojů a hodnot. Tematické okruhy průřezových témat procházejí všemi vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vyučování a pozitivně tak ovlivňují utváření a rozvíjení klíčových kompetencí. Obsahové zaměření průřezových témat je přizpůsobeno konkrétnímu vzdělávacím potřebám žáka a specifickým podmínkám školy.

Pro realizaci průřezových témat jsou voleny různé formy výuky, je střídána individuální a skupinová forma práce, využívána projektivní činnost, týmové a integrované vyučování a další volené speciálně pedagogické postupy.

8.1. OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma *Osobnostní a sociální výchova* (dále OSV) formuje osobnost žáka v jeho individuálních potřebách, je prakticky zaměřené a má každodenní využití v běžném životě. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti, hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu. Předmětem výuky se stává sám žák, konkrétní skupina žáků a stávají se jím také běžné situace každodenního života.

Vztah OSV ke vzdělávací oblasti *Jazyková komunikace* je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje na každodenní verbální komunikaci jako na klíčový nástroj jednání v různých situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje aplikace jazyka o sociální dovednosti. Vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět* lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebepoznání, zdravému sebepojetí, k udržení psychického zdraví, ke komunikaci a mezilidským vztahům. Vzdělávací oblast *Člověk a společnost* je naplňována při získávání praktických dovedností v rámci OSV. Úzká vazba průřezového tématu ke vzdělávací oblasti *Člověk a příroda* se týká evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace, přičemž svými tématy nabízí rozvoj emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu ke přírodnímu prostředí. Vazba se vzdělávací oblast *Umění a kultura* se týká především zaměření na rozvoj smyslového vnímání a chápání umění jako prostředku komunikace. Propojení průřezového tématu se vzdělávací oblastí *Člověk a zdraví* je vhodné v tématech reflektujících fyzickou stránku člověka, sociální vztahy, komunikaci a schopnost rozhodování se v běžných i mimořádných situacích. V této vzdělávací oblasti lze zařazením OSV napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. K tomu také přispívá vzdělávací oblast *Člověk a svět práce*, a to především zdokonalováním dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu, jako i v různých pracovních situacích.

Přínos průřezového tématu OSV k rozvoji osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti komunikace
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro vzájemnou spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení různých situací např. konfliktů)

Přínos průřezového tématu OSV k rozvoji osobnosti žáka v oblasti postojů a hodnot:

- pomáhá k utváření pozitivního postoje k sobě samému a k druhým lidem
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k akceptaci různých typů lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- napomáhá k prevenci sociálně patologických jevů a rizikového chování

Tematické okruhy průřezového tématu OSV členíme do tří částí: osobnostní, sociální a morální rozvoj. Pro jejich realizaci jsou do výuky zařazena témata, která reflektují aktuální potřeby žáků. Všechna uvedená témata se uskutečňují formou her, cvičení a modelových situací.

OSOBNOSTNÍ ROZVOJ

- *Rozvoj schopností poznávání:* cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování a řešení problémů.
- *Sebepoznání a sebepojetí:* já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo; moje vztahy k druhým lidem.
- *Seberegulace a sebeorganizace:* cvičení sebeovládání; organizace vlastního času.
- *Psychohygienu:* dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; dovednosti zvládání stresových situací; hledání pomoci při potížích.

SOCIÁLNÍ ROZVOJ

- *Poznávací schopnosti:* vzájemné poznávání ve skupině, třídě.
- *Mezilidské vztahy:* péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy – respekt, podpora, pomoc; vztahy a naše skupina/třída, práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny.
- *Komunikace:* řeč těla, zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem; cvičení pozornosti; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování; komunikace v různých situacích – informování, prosba, omluva, odmítání, pozdrav, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.
- *Spolupráce a soutěživost:* rozvoj individuálních dovedností pro spolupráci – nesouhlas, odmítání, odpor; rozvoj sociálních dovedností pro spolupráci – jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřizování se.

MORÁLNÍ ROZVOJ

- *Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:* dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů, problémy v mezilidských vztazích.
- *Hodnoty, postoje, praktická etika:* vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování; dovednosti rozhodování v problematických situacích každodenního života.

8.2. MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma *Multikulturní výchova* (dále MUV) v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí charakterové vlastnosti – smysl pro spravedlnost, rovnocennost, solidaritu a toleranci, vede k chápání sociokulturních rozmanitostí. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a poznávání kultury společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností a etnických skupin žijících ve společném státě. U obou skupin pak pomáhá nalézt styčné body vzájemného respektování, společných aktivit a spolupráce. MUV se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou.

MUV prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Blízkou vazbu má především na vzdělávací oblasti: *Jazyková komunikace, Člověk a společnost, Informační a komunikační technologie, Umění a kultura, Člověk a zdraví, Člověk a příroda*. Vazba na tyto oblasti je dána především tématy, která se zabývají vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin.

Přínos průřezového tématu MUV k rozvoji osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin

Přínos průřezového tématu MUV k rozvoji osobnosti žáka v oblasti postojů a hodnot:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám
- ovlivňuje jednání žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- učí žáka vnímat sebe sama jako občana, který se spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy *Multikulturní výchovy* vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu, mohou být ovlivněny vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a žáků, učitelů a rodičů.

KULTURNÍ ROZDÍLY – DIFERENCE

- jedinečnosti každého člověka a jeho individuální zvláštnosti
- respektování zvláštností různých etnik – zejména cizinců příslušníků etnik žijících v místě školy

LIDSKÉ VZTAHY

- právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci
- udržovat tolerantní vztahy s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženskou, zájmovou nebo generační příslušnost
- vztahy mezi kulturami – vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti
- důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích
- uplatňování principu slušného chování – základní morální normy
- význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti
- osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy

ETNICKÝ PŮVOD

- rovnocennost všech etnických skupin a kultur
- odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost
- různé způsoby života

8.3. ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova (dále EV) vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí. Umožňuje sledovat vztahy mezi člověkem a prostředím, vede jedince k účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Na realizaci průřezového tématu EV se podílí většina vzdělávacích oblastí. Ve vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* poskytuje průřezové téma ucelený pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí. Přispívá k osvojení základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. Ve vzdělávací oblasti *Člověk a příroda* zdůrazňuje pochopení základních přírodních zákonitostí a souvislostí, postavení člověka v přírodě. Ve vzdělávací oblasti *Člověk a společnost* téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálními jevy. Ve vzdělávací oblasti *Člověk a zdraví* se dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí, vede k poznání důležitosti péče o přírodu při organizování sportovních akcí. Vzdělávací oblast *Informační a komunikační technologie* umožňuje tématu využívat výpočetní techniku při zjišťování informací o stavu prostředí. Vzdělávací oblast *Umění a kultura* poskytuje EV mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, přispívá ke vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu se vzdělávací oblastí *Člověk a svět práce* se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Přínos průřezového tématu EV k rozvoji osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a schopností:

- rozvíjí porozumění vztahům člověk a prostředí, důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání, která jsou žádoucí i nežádoucí z hledisek životního prostředí
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí

Přínos průřezového tématu EV k rozvoji osobnosti žáka v oblasti postojů a hodnot:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- podněcuje aktivitu, toleranci a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě, k přírodnímu a kulturnímu dědictví

- vede k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti

Tematické okruhy EV umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí.

EKOSYSTÉMY

- les – les v našem prostředí, význam lesa
- pole – význam, způsob hospodaření na nich, změny okolní krajiny vlivem člověka
- vodní zdroje – lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro ekologii
- moře – druhová odlišnost, význam pro biosféru
- lidské sídlo, město, vesnice – umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky
- kulturní krajina – pochopení ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek

ZÁKLADNÍ PODMÍNKY ŽIVOTA

- voda – význam pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda
- ovzduší – význam pro život na Zemi, čistota ovzduší
- půda – zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí
- ochrana biologických druhů – důvody a způsoby ochrany jednotlivých druhů
- ekosystémy
- energie – energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání
- přírodní zdroje – zdroje surovinové a energetické, vlivy na prostředí, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí

LIDSKÉ AKTIVITY A PROBLÉMY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

- zemědělství a problémy životního prostředí, ekologické zemědělství
- doprava a životní prostředí – vliv průmyslu na prostředí
- odpady a hospodaření s odpady – odpady a příroda, principy hospodaření s odpady, druhotné suroviny
- ochrana přírody a kulturních památek – význam ochrany přírody a kulturních památek
- změny v krajině – krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit

VZTAH ČLOVĚKA K PROSTŘEDÍ

- naše obec – přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce a její ochrana, ochrana životního prostředí v obci
- náš životní styl – spotřeba věcí, energie, způsoby jednání a vlivy na prostředí
- prostředí a zdraví – vlivy prostředí na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví

8.4. PŘEHLED PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT ŠVP CESTA ZA SLUNÍČKEM

Osobnostní a sociální výchova – OSV

Tematický okruh	1. stupeň 1. – 6. ročník						2. stupeň 7. – 10. ročník			
	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	10. r.
<i>Osobnostní rozvoj</i>	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV
Rozvoj schopností poznávání	TV HV	TV HV	TV HV	TV HV	TV HV IT	TV HV IT	TV VZ HV	TV VZ IT	TV VZ HV	TV VZ IT
☑ cvičení smyslového vnímání	PR JV VV	PR JV	PR JV VV	PR JV	PR JV VV	PR JV VV	VU VV TV	VU JV	VU VV TV	VU JV VV
☑ cvičení pozornosti a soustředění	PR JV TV	PR VV	PR JV TV	PR VV	PR TV	PR JV	VU JV IT	VU VV TV	VU JV IT	VU TV
☑ cvičení dovedností zapamatování	PR	PR	PR JV	PR	PR	PR JV		JV		JV
☑ cvičení řešení problémů	PR MA	PR	PR MA	PR	PR MA	PR VV	VU MA	VU	VU MA	VU VV
Sebepoznání a sebepojetí	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV
☑ já jako zdroj informací o sobě	JV HV VV	VV TV	JV HV	VV	VV HV	JV	VV HV	JV	VV HV	JV
☑ druhý jako zdroj informací o mě		HV		HV		HV		HV		HV
☑ moje tělo	TV		TV	TV	TV	TV	VU	VU TV	VU	VU TV
☑ moje vztahy k druhým lidem – pomoc	PR	PR HV	PR	PR	PR	PR HV	VU	VU HV	VU	VU HV
Seberealizace a sebeorganizace	VV	VV	VV	VV	VV	VV	VV TV	VV TV	VV TV	VV TV
☑ cvičení sebeovládání, organ. vlastního času	PR MA	PR	PR MA	PR MA	PR	PR MA	VU MA	VU MA	VU MA	VU MA
Psychohygiena – dovednosti pro						IT	VZ IT	VZ IT	VZ IT	VZ IT
☑ pozitivní naladění mysli, dobrý vztah k sobě										
☑ dovednosti zvládání stresových situací	VV	VV	VV	VV	VV	VV	VV TV	VV	VV TV	VV
☑ dovednosti hledání pomoci při potížích	TV		TV	TV		TV	VU	VU VZ	VU	VU VZ
Sociální rozvoj										
Poznávací schopnosti	JV TV SV	TV SV	JV TV SV	TV SV	TV SV	JV TV SV	JV SV	JV SV	JV SV	JV
☑ vzájemné poznávání ve skupině, třídě	PR HV VV	PR VV	PR HV	PR VV	PR HV	PR VV	VZ HV	VZ VV	VZ HV	VZ VV

JV = jazykové vyučování
PV = pracovní vyučování

MA = matematika
TV = tělesná výchova

IT = informační technologie
HV = hudební výchova

PR = prvouka
VV = výtvarná výchova

VU = věcné učení
SV = smyslová výchova

Osobnostní a sociální výchova – OSV

Tematický okruh	1. stupeň 1. – 6. ročník					2. stupeň 7. – 10. ročník				
	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	10. r.
Mezilidské vztahy	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	
☑ péče o dobré vztahy a chování podporující dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc	PR	PR	PR	PR	PR	VU	VU	VU IT	VU IT	VU IT
☑ vztahy a naše skupina, třída	JV		JV		JV	HV	JV HV	VZ HV	VZ HV	JV HV
Komunikace	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV
☑ řeč těla, zvuků, slov, prostředí, skutků	JV	HV	JV	HV	HV VV	JV	HV TV	JV VZ	HV TV	JV VZ
☑ cvičení pozorování	PR VV	PR	PR VV	PR VV	PR	PR VV	VU	VU VV	VU	VU VV
☑ dovednosti pro sdělení verb. i neverbální komunikace v různých situacích	HV	JV VV	HV	JV VV	VV IT	HV IT	JV VV IT	HV IT	JV VV IT	HV IT
Spolupráce a soutěživost	VV MA TV	VV	VV MA	VV MA	VV	VV MA	VV	VV MA	VV	VV MA
☑ rozvoj individ. dovedností pro spolupráci	HV	TV	HV TV	TV	TV	HV TV	TV SV	HV TV SV	TV SV	HV TV
☑ rozvoj sociálních dovedností spolupráce	PR SV	PR HV SV	PR SV	PR HV SV	PR HV SV	PR SV	VU VZ	VU VZ	VU VZ	VU VZ
Morální rozvoj										
Řešení problémů a rozhodovací dovedn.	PR	PR	PR	PR	PR	PR				
☑ problémy v mezilidských vztazích	JV	JV	JV	JV	JV	JV	VZ VU	VU	VZ VU	VU
Hodnoty, postoje, pracovní etika						IT	IT	IT	IT	IT
☑ vytváření povědomí o kvalitách typu: odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost,		MA		MA	MA			MA	MA	
☑ dovednosti rozhodování v problematických situacích každodenního života	TV	TV	TV	TV		TV	VZ	TV	VZ	TV
	MA		MA			MA	MA			MA
	TV		TV		TV		TV VZ	TV VZ	TV VZ	TV VZ

JV = jazykové vyučování
PV = pracovní vyučování

MA = matematika
TV = tělesná výchova

IT = informační technologie
HV = hudební výchova

PR = prvouka
VV = výtvarná výchova

VU = věcné učení
SV = smyslová výchova

Multikulturní výchova – MUV

Tematický okruh	1. stupeň 1. – 6. ročník						2. stupeň 7. – 10. ročník			
	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	10. r.
Kulturní difference – rozdíly										
☑ jedinečnosti každého člověka a jeho individuální zvláštnosti	JV VV	HV	JV VV	MA	TV	JV VV IT	VU VV IT	VU JV VV IT	VU VV IT	VU VV IT
☑ respektování zvláštností různých etnik	MA SV	TV SV	MA SV	TV SV	HV SV	MA TV SV	MA HV SV	MA TV SV	MA HV SV	MA TV
Lidské vztahy										
☑ právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci	PR	PR	PR	PR	PR IT	PR IT	VV IT	VV IT	VV IT	VV IT
☑ udržování tolerantních vztahů s lidmi bez ohledu na etnickou, kulturní či sociální příslušnost	MA	MA	MA	MA	MA	MA VV	MA	MA	MA	MA
☑ vztahy mezi kulturami ,vzájemné obohacování	JV VV	HV VV	JV VV	HV VV	VV	JV	VU	VU HV	VU	VU HV
☑ integrace jedince v rodinných, vrstevnických vztazích	HV				HV		HV	JV	HV	JV
☑ uplatňování principu slušného chování, základní morální normy – společenské návyky	SV	JV SV	SV	JV SV	SV	JV SV	JV SV	SV	JV SV	
☑ význam kvality mezilidských vztahů pro rozvoj osobnosti	MA		MA		MA		MA	TV	MA	TV
☑ osobní přispění k zapojení žáků z odlišného kulturního, etnického prostředí do kolektivu třídy	SV	SV	SV	SV	SV	SV	VZ SV	VZ SV	VZ SV	VZ
☑ rovnocennost všech etnických skupin a kultur	PR TV	PR	PR	PR TV	PR	PR TV	TV JV	TV	TV JV	TV
☑ odlišnost, ale i rovnost lidí	JV	JV	JV	JV	JV	JV	VZ	JV	VZ	JV
☑ různé způsoby života							VZ	VZ	VZ	VZ
Etnický původ	JV		JV			JV	JV	JV	JV	JV
☑ rovnocennost všech etnických skupin a kultur										
☑ odlišnost, ale i rovnost lidí	HV		HV			HV	HV		HV	
☑ různé způsoby života		HV			HV		HV	IT		HV IT
☑ rovnocennost všech etnických skupin a kultur	PR VV	PR	PR VV	PR	PR	PR VV	VU VZ	VU VV	VU VZ	VU VV
☑ odlišnost, ale i rovnost lidí	PR SV	PR SV	PR HV	PR SV	PR SV	PR IT SV	VU HV IT	VU VZ	VU HV IT	VU VZ
☑ různé způsoby života	HV JV		JV SV			HV JV SV	JV SV	HV JV SV	JV SV	HV JV

JV = jazykové vyučování
PV = pracovní vyučování

MA = matematika
TV = tělesná výchova

IT = informační technologie
HV = hudební výchova

PR = prvouka
VV = výtvarná výchova

VU = věcné učení
SV = smyslová výchova

Environmentální výchova – EV

Tematický okruh	1. stupeň 1. – 6. ročník						2. stupeň 7. – 10. ročník			
	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	10. r.
Ekosystémy										
☐ les - les v našem prostředí, význam lesa	JV VV	VV	JV VV	VV	VV	JV VV	VU VV	VU VV	VU VV	VU VV
☐ pole - význam, změny okolní krajiny vlivem čl. způsobů hospodaření na nich, pole a jejich okolí	PR	PR	PR	PR	PR	PR	VU	VU	VU	VU
☐ vodní zdroje - lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro ekologii krajiny							VU	VU	VU	VU
☐ moře-druhovná odlišnost, význam pro biosféru										
☐ lidské sídlo, město, vesnice, umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy v okolí, aplikace na podmínky	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	
☐ místní krajina - pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek	HV	JV	HV	JV	JV	HV	JV HV	JV	JV HV	JV
Základní podmínky života	JV		JV			JC	VU	VU	VU	VU
☐ voda - její význam pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda	PR	PR	PR	PR	PR	PR	VU JV	VU JV	VU JV	VU JV
☐ ovzduší - význam pro život na Zemi, jeho čistota							VU	VU	VU	VU
☐ půda - zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace							VU	VU	VU	VU
☐ ochrana biologických druhů-důvody a způsoby ochrany jednotlivých druhů	PR	PR	PR	PR	PR	PR	VU	VU	VU	VU
☐ ekosystémy	JV		JV			JV	JV	JV		
☐ energie - energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie					IT	IT	IT	IT	IT	IT
☐ přírodní zdroje - surovinové, energetické, vlivy na prostředí, význam a způsoby získávání zdrojů							MA	MA	MA	MA

JV = jazykové vyučování
PV = pracovní vyučování

MA = matematika
TV = tělesná výchova

IT = informační technologie
HV = hudební výchova

PR = prvouka
VV = výtvarná výchova

VU = věcné učení
SV = smyslová výchova

Environmentální výchova – EV

Tematický okruh	1. stupeň 1. – 6. ročník						2. stupeň 7. – 10. ročník			
	1. r.	2. r.	3. r.	4. r.	5. r.	6. r.	7. r.	8. r.	9. r.	10. r.
Lidské aktivity a problémy životního prostředí (ŽP)	JV		JV			JV	JV		JV	
zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství										
doprava a ŽP, význam, vliv dopravy prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž	MA	MA	MA	MA	MA	MA	MA	MA	MA	MA
průmysl a ŽP, vliv průmyslu na ŽP, zpracovávané materiály	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	SV	
odpady a hospodaření s odpady, odpady a příroda										
způsoby, principy hospodaření, druhotné suroviny										
ochrana přírody a kulturních památek, význam, ochrana přírody při masových sport. akcích	TV	TV	TV	TV	TV	TV	TV	TV	TV	TV
změny v krajině krajina dříve a dne, vliv lidských aktivit						IT	IT	JV IT	IT	JV IT
Vztah člověka k prostředí	HV		HV			HV	HV		HV	
naše obec – přírodní zdroje, způsoby využívání, příroda a kultura obce, její ochrana, zajišťování ochrany přírodního prostředí v obci	SV	SV	SV	SV	IT SV	IT SV	IT SV	IT SV	IT SV	IT
náš životní styl – spotřeba věcí, energie, odpady,	JV		JV			JV		JV		JV
způsoby jednání a vlivy na prostředí										
prostředí a zdraví – rozmanitost vlivů prostředí	MA	JV	MA	JV	MA	JV	JV, MA	MA VV	JV MA	MA
na zdraví, možnosti a způsoby ochrany zdraví	VV	MA VV	VV	MA VV	VV	MA VV	VZ VV	TV	VZ VV	TV VV
	PR	TV	PR TV		PR	TV	VZ TV	VZ	VZ TV	VZ
	HV TV		HV	TV		HV TV	HV	HV	HV	HV

JV = jazykové vyučování
PV=pracovní vyučování

MA = matematika
TV = tělesná výchova

IT = informační technologie
HV = hudební výchova

PR = prvouka
VV = výtvarná výchova

VU = věcné učení
SV = smyslová výchova

9. VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

Vzdělávací obsah vzdělávání žáků se ST MP v základní škole speciální je rozdělen do devíti vzdělávacích oblastí. Jednotlivé vzdělávací oblasti jsou tvořeny jedním vzdělávacím oborem nebo více obsahově blízkými vzdělávacími obory.

- ✓ **Jazyková komunikace** (Čtení, Psaní, Řečová výchova)
 - ✓ **Matematika a její aplikace** (Matematika)
 - ✓ **Informační a komunikační technologie** (Informační a komunikační technologie)
 - ✓ **Člověk a jeho svět** (Člověk a jeho svět)
 - ✓ **Člověk a společnost** (Člověk a společnost)
 - ✓ **Člověk a příroda** (Člověk a příroda)
 - ✓ **Umění a kultura** (Hudební výchova, Výtvarná výchova)
 - ✓ **Člověk a zdraví** (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
 - ✓ **Člověk a svět práce** (Člověk a svět práce)
-
- Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů se vzájemně překrývá a odpovídá mentální úrovni žáků. Tvoří očekávané výstupy a učivo na 1. a 2. stupni základního vzdělávání.
 - Očekávané výstupy mají činnostní povahu, jsou prakticky zaměřené a využitelné v běžném životě, jsou formulovány aproximativně – přibližně, neboť často není možné předem předvídat, co bude žák s těžším stupněm mentálního postižení schopen v určitém věku zvládnout tak, aby byl daný výstup ověřitelný.
 - Každý žák dosahuje očekávaných výstupů v míře odpovídající jeho individuálním možnostem a schopnostem.
 - Očekávané výstupy vyjadřují záměr pedagogického působení. Jsou stanoveny na konec 3. ročníku (1. období 1. stupně pro 1. – 3. ročník), na konec 6. ročníku (2. období 1. stupně pro 4. – 6. ročník) a na konec 10. ročníku (2. stupeň pro 7. – 10. ročník).
 - Učivo není cílem, ale prostředkem k dosažení očekávaných výstupů, a tím i k rozvíjení klíčových kompetencí.
 - Učivo jednotlivých tematických okruhů je rozpracováno ve ŠVP *Cesta za sluníčkem* do delších časových úseků, a to ve vazbě na očekávané výstupy daných vzdělávacích období – 1. období 1. stupně, 2. období 1. stupně a období 2. stupně.

10. UČEBNÍ PLÁN

Rámcový vzdělávací program (RVP) pro obor vzdělání základní škola speciální (ZŠS – díl I) stanovuje závazně rámcový učební plán pro 1. a 2. stupeň základního vzdělávání (ZV) žáků se středně těžkým mentálním postižením (ST MP) s těmito náležitostmi:

- začlenění vzdělávacích oblastí a oborů do ZV na 1. a na 2. stupni pro žáky se ST MP
- minimální časovou dotaci pro jednotlivé vzdělávací oblasti či obory na daném stupni ZV
- povinnost zařadit a realizovat minimálně tři průřezová témata na 1. i 2. stupni ZV
- disponibilní časovou dotaci pro 1. a 2. stupeň ZV
- celkovou povinnou časovou dotaci na 1. a 2. stupni ZV
- poznámky k jednotlivým vzdělávacím oblastem

Celková povinná časová dotace je v RVP ZŠS – díl I stanovena:

- ✓ **pro 1. stupeň (1. – 6. ročník) v počtu 135 hodin**
- ✓ **pro 2. stupeň (7. – 10. ročník) v počtu 114 hodin**

Celková povinná časová dotace uvedena v rámcovém učebním plánu RVP ZŠS díl I požaduje maximální povinnou týdenní časovou dotaci pro daný stupeň ZV. V učebním plánu ŠVP pro ZŠS – díl I a při realizaci výuky nesmí být tato celková povinná časová dotace na daném stupni překročena. Uváděné počty vyučovacích hodin v rámci jednotlivých vzdělávacích oborů daného stupně jsou stanoveny vždy pro celý daný stupeň, tedy odděleně pro 1. a 2. stupeň.

Stanovení týdenní časové dotace vyučovacích hodin pro jednotlivé ročníky ZV žáků se ST MP je v kompetenci školy, přičemž nesmí být překročena maximální týdenní hodinová dotace stanovená školskou legislativou pro jednotlivé ročníky ZV.

Týdenní časová dotace pro jednotlivé ročníky je stanovena v učebním plánu ŠVP ZŠS *Cesta za sluníčkem* následovně:

- 1. stupeň / 1. – 6. ročník = 135 hodin

1. ročník	20 hodin
2. ročník	20 hodin
3. ročník	23 hodin
4. ročník	24 hodin
5. ročník	24 hodin
6. ročník	24 hodin

- 2. stupeň / 7. – 10. ročník = 114 hodin

7. ročník	28 hodin
8. ročník	28 hodin
9. ročník	29 hodin
10. ročník	29 hodin

10.1. RÁMCOVÝ UČEBNÍ PLÁN DLE RVP PRO OBOR VZDĚLÁNÍ ZŠS – DÍL I

Vzdělávací oblasti	Vzdělávací obory	1. stupeň	2. stupeň
		1. – 6. ročník	7. – 10. ročník
		Minimální časová dotace	Minimální časová dotace
Jazyk a jazyková komunikace	Čtení	16	12
	Psaní	10	7
	Řečová výchova	12	4
Matematika a její aplikace	Matematika	12	12
Informační a komunikační technologie		2	4
Člověk a jeho svět		16	–
Člověk a společnost		–	8
Člověk a příroda		–	12
Umění a kultura	Hudební výchova	18	8
	Výtvarná výchova		
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	–	2
	Tělesná výchova	18	12
Člověk a svět práce		21	22
Průřezová témata		P	P
Disponibilní časová dotace		10	11
CELKOVÁ POVINNÁ ČASOVÁ DOTACE		135	114

10.2. POZNÁMKY KE VZDĚLÁVACÍM OBLASTEM ŠVP CESTA ZA SLUNÍČKEM

- vzdělávací oblast *Jazyková komunikace* je realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu **Jazykové vyučování** ve všech ročnících základního vzdělávání
- vzdělávací oblast *Matematika a její aplikace* je realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu **Matematika** ve všech ročnících základního vzdělávání
- vzdělávací oblast *Informační a komunikační technologie* je realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu **Informační technologie** na 1. stupni ve druhém vzdělávacím období a na celém 2. stupni základního vzdělávání
- vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět* je realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu **Prvouka** ve všech ročnících 1. stupně základního vzdělávání
- vzdělávací oblast *Člověk a společnost* je realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu **Věcné učení** pouze na 2. stupni základního vzdělávání
- vzdělávací oblast *Člověk a příroda* je realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu **Věcné učení** ve všech ročnících 2. stupně základního vzdělávání
- vzdělávací oblast *Umění a kultura* je realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu **Hudební výchova** a **Výtvarná výchova** ve všech ročnících základního vzdělávání

- vzdělávací oblast *Člověk a zdraví* je realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu **Tělesná výchova** – do níž je zahrnuta Zdravotní tělesná výchova – ve všech ročnících základního vzdělávání a předmětem **Výchova ke zdraví** na 2. stupni základního vzdělávání
- vzdělávací oblast *Člověk a svět práce* je realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu **Pracovní vyučování** ve všech ročnících základního vzdělávání

Průřezová témata

Průřezová témata musí být zařazena na 1. i 2. stupni, ale nemusí být obsažena v každém ročníku. Časovou dotaci lze při realizaci průřezových témat čerpat z disponibilní časové dotace na daném stupni.

Disponibilní časová dotace

- stanovená disponibilní časová dotace pro 1. stupeň je 10 hodin
- stanovená disponibilní časová dotace pro 2. stupeň je 11 hodin
- využití disponibilní časové dotace je plně v kompetenci ředitele školy
- využití disponibilní časové dotace v učebním plánu ŠVP je závazné
- disponibilní časová dotace je v učebním plánu ŠVP *Cesta za sluníčkem* využívána k vytvoření předmětu **Smyslová výchova**
- na 1. stupni je disponibilní časová dotace v počtu 10 hodin plně využita k realizaci vyučovacího předmětu Smyslová výchova
- na 2. stupni je disponibilní časová dotace zčásti využita k realizaci vyučovacího předmětu Smyslová výchova, a to v počtu 3 hodin pro 7. – 9. ročník; dále je disponibilní časová dotace na 2. stupni v rozsahu 8 hodin využita k posílení časové dotace vzdělávací oblasti *Matematika a její aplikace* pro 7. – 10. ročník
- v učebním plánu ŠVP *Cesta za sluníčkem* je využití disponibilní časové dotace barevně odlišeno – zvýrazněno

10.3. UČEBNÍ PLÁN ŠVP CESTA ZA SLUNÍČKEM

Vyučovací předmět	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník	5. ročník	6. ročník	CELKEM 1. stupeň	7. ročník	8. ročník	9. ročník	10. ročník	CELKEM 2. stupeň
JV	5 ²¹²	5 ²¹²	7 ³²²	7 ³²²	7 ³²²	7 ³²²	38	6 ³²¹	6 ³²¹	6 ³²¹	5 ³¹¹	23
MA	2	2	2	2	2	2	12	3+2	3+2	3+2	3+2	20
SV	+2	+2	+2	+2	+1	+1	10	+1	+1	+1	x	3
IT	x	x	x	x	1	1	2	1	1	1	1	4
PR	2	2	3	3	3	3	16	x	x	x	x	0
VU	x	x	x	x	x	x	0	2+3	2+3	2+3	2+3	20
VV	2	2	2	2	2	2	12	1	1	1	1	4
HV	1	1	1	1	1	1	6	1	1	1	1	4
PV	3	3	3	4	4	4	21	5	5	5	7	22
TV+VZ	3	3	3	3	3	3	18	3	3	3+1	3+1	14
CELKEM	20	20	23	24	24	24	135	28	28	29	29	114

JV = jazykové vyučování (integruje minimální dotace vzdělávacích oborů ČT/16 hodin, PS/ 10 hodin, ŘV/12 hodin pro 1.stupeň, ČT/12 hodin, PS/ 7 hodin, ŘV/4 hodiny pro 2. stupeň)

MA = matematika

SV = smyslová výchova

IT = informační technologie

PR = prvouka

VU = věcné učení

VV = výtvarná výchova

HV = hudební výchova

PV = pracovní vyučování

TV = tělesná výchova

VZ = výchova ke zdraví

DČD = využití disponibilní časové dotace

10.4. POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

ŠVP CESTA ZA SLUNÍČKEM

Vzdělávací obsah daných vzdělávacích oblastí bude realizován prostřednictvím vzdělávacích oborů / vyučovacích předmětů následovně:

Vzdělávací oblast	Vyučovací předmět
<i>Jazyková komunikace</i>	Jazykové vyučování – JV
<i>Matematika a její aplikace</i>	Matematika – MA
<i>Informační a komunikační technologie</i>	Informační technologie – IT
<i>Člověk a jeho svět</i>	Prvouka – PR (jen 1. stupeň)
<i>Člověk a společnost</i>	Věcné učení – VU (jen 2. stupeň)
<i>Člověk a příroda</i>	Věcné učení – VU (jen 2. stupeň)
<i>Umění a kultura</i>	Hudební výchova – HV
<i>Umění a kultura</i>	Výtvarná výchova – VV
<i>Člověk a zdraví</i>	Výchova ke zdraví – VZ (jen 2. stupeň)
<i>Člověk a zdraví</i>	Tělesná výchova – TV
<i>Člověk a svět práce</i>	Pracovní vyučování – PV
<i>Disponibilní časová dotace</i>	Smyslová výchova – SV

- ✓ Vyučovací předmět **Jazykové vyučování** (JV) zahrnuje a vnitřně propojuje obsah vyučování vzdělávacích oborů Čtení, Psaní a Řečové výchovy ve všech ročnících základního vzdělávání (ZV). Očekávané výstupy daných období směřují ke vzdělávacím obsahům uvedených oblastí a naplňují tak obsah vzdělávací oblasti *Jazyková komunikace*.
- ✓ Vyučovací předmět **Matematika** (MA) je realizován ve všech ročnících ZV a jednotlivé výstupy daných období směřují k obsahovému členění na tematické okruhy: Řazení a třídění předmětů; Čísla a početní operace; Závislosti, vztahy a práce s daty; Základy geometrie. Vyučováním tohoto předmětu je realizována vzdělávací oblast *Matematika a její aplikace*.
- ✓ Vyučovací předmět **Informační technologie** (IT) je realizován v 5. a 6. ročníku 1. stupně a všech ročnících 2. stupně ZV. Vyučováním tohoto předmětu je realizována vzdělávací oblast *Informační a komunikační technologie*.
- ✓ Vyučovací předmět **Prvouka** (PR) je realizován v 1. – 6. ročníku. Jednotlivé výstupy 1. a 2. období 1. stupně směřují k obsahovému členění dle tematických okruhů: Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví. Vyučováním tohoto předmětu je realizována vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět*.
- ✓ Vyučovací předmět **Věcné učení** (VU) integruje dvě vzdělávací oblasti: *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda*. Je realizován pouze na 2. stupni ZV a jednotlivé výstupy na konci 2. stupně zahrnují svým obsahem uvedené tematické okruhy. U vzdělávací oblasti *Člověk a společnost* jsou to okruhy: Historie našeho národa; Člověk ve společnosti; Poznatky o společnosti; Péče o občana. U vzdělávací oblasti *Člověk a příroda* tematické okruhy

zahrnují základní poznatky z fyziky, z chemie, z přírodopisu a základní poznatky ze zeměpisu.

- ✓ Vyučovací předmět **Hudební výchova** (HV) je vyučován ve všech ročnících ZV. Svým obsahovým zaměřením realizuje vzdělávací oblast *Umění a kultura*. Očekávané výstupy daných období jsou obsahově naplňovány vokálními a instrumentálními činnostmi, poslechovými činnostmi a hudebně pohybovými činnostmi.
- ✓ Vyučovací předmět **Výtvarná výchova** (VV) je vyučován ve všech ročnících ZV. Svým obsahovým zaměřením realizuje vzdělávací oblast *Umění a kultura*.
- ✓ Vyučovací předmět **Výchova ke zdraví** (VZ) je vyučován na 2. stupni ZV v časové dotaci 2 hodin, a to v 9. a 10. ročníku. Předmětem je realizována vzdělávací oblast *Člověk a zdraví*.
- ✓ Vyučovací předmět **Tělesná výchova** (TV) je vyučován ve všech ročnících 1. a 2. stupně ZV. Tímto předmětem je realizována vzdělávací oblast *Člověk a zdraví*. Očekávané výstupy daných období jsou naplňovány u všech ročníků činnostmi ovlivňujícími zdraví, činnostmi ovlivňujícími úroveň pohybových dovedností a činnostmi podporujícími pohybové učení. Pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem je zařazována na doporučení lékaře zdravotní tělesná výchova (ZdrTV), která je alternativní formou povinné tělesné výchovy. Specifické úkoly zdravotní tělesné výchovy pak vycházejí ze základních charakteristik zdravotního oslabení žáků.
- ✓ Vyučovací předmět **Pracovní vyučování** (PV) je součástí povinné výuky ve všech ročnících ZV. Tímto předmětem je realizována vzdělávací oblast *Člověk a svět práce*. Jednotlivé očekávané výstupy daných období jsou z obsahového hlediska členěny do tematických okruhů: Sebeobsluha; Práce s drobným materiálem; Práce montážní a demontážní; Pěstitelské práce; Práce v domácnosti; Práce s technickými materiály, které jsou zařazeny pouze do vzdělávání na druhém stupni.
- ✓ Vyučovací předmět **Smyslová výchova** (SV) navazuje svou podstatou na stanovené vzdělávací oblasti a obsahově prolíná všechny vyučovací předměty. Na 1. stupni je disponibilní časová dotace v celém rozsahu 10 hodin využita na realizaci tohoto předmětu v každém ročníku, tj. v 1. – 6. ročníku. Na 2. stupni je předmět SV vyučován v 7. – 9. ročníku z disponibilní časové dotace druhého stupně, a to ve výši 3 hodin.
- ✓ **Disponibilní časová dotace** (DČD) je v učebním plánu ŠVP ZŠS *Cesta za sluníčkem* na 1. stupni plně využita k realizaci vyučovacího předmětu Smyslová výchova (10 hodin). Na druhém stupni je DČD v počtu 3 hodin využita k výuce předmětu Smyslová výchova v 7. – 9. ročníku a dále v počtu 8 hodin využita k posílení vzdělávací oblasti *Matematika a její aplikace* pro realizaci vyučovacího předmětu Matematika v 7. – 10. ročníku.

11. UČEBNÍ OSNOVY

Vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oblastí a oborů je rozpracován tak, aby odpovídal konkrétním potřebám a schopnostem žáků. Výuka se zaměřuje především na praktické činnosti a dovednosti vedoucí k objevování a získávání nových poznatků a zkušeností. Mezipředmětové dovednosti nejsou vázány na konkrétní předměty, ale prolínají celým vzdělávacím procesem.

11. 1. VZDĚLÁVACÍ OBLAST JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast *Jazyková komunikace* má stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Rozvíjí u žáků osvojení a správné používání ústní i písemné podoby spisovného jazyka. Žáci se učí vnímat různá sdělení, rozumět jim a reprodukovat je. Jazykový rozvoj žáků probíhá paralelně s rozumovým a emocionálním zráním, zahrnuje učivo zaměřené na rozvoj smyslového a citového vnímání, vyjadřovacích schopností, čtení a psaní.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech *Čtení, Psaní a Řečová výchova*.

- Obsahem vzdělávacího oboru *Čtení* je postupné osvojování písmen, slov a vět, které vede k rozvíjení čtecí dovednosti, vnímání obsahu čteného a čtení snadného krátkého textu s porozuměním. Důležitou roli má motivační hledisko při vzbuzování zájmu o čtení, jako o jeden ze zdrojů informací.
- Vzdělávací obor *Psaní* rozvíjí grafické dovednosti žáků, jejich jemnou motoriku a grafomotoriku, a tím zároveň stimuluje myšlení. Získávání grafických dovedností, postupné zvyšování kvality a rychlosti písma a praktické využívání získaných dovedností dává žákům možnost jednoduché písemné komunikace.
- Vzdělávací obor *Řečová výchova* se zaměřuje na osvojení a užívání mateřského jazyka v jeho mluvené podobě, na správné a srozumitelné vyjadřování a rozvíjí komunikační dovednosti žáků, které jsou předpokladem funkčního dorozumívání s okolím a úspěšné sociální integrace.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- srozumitelnému vyjadřování se ústní i písemnou formou a kultivovanému projevu v běžných situacích
- rozvíjení řečových schopností a myšlení
- dorozumívání v běžných komunikačních situacích, ke sdělování názorů
- osvojení techniky čtení a psaní
- získávání základních dovedností pro pochopení čteného textu
- zvládání orientace v jednoduchých textech různého zaměření
- získávání zájmu o čtení a rozvíjení schopnosti reprodukovat snadný krátký text

- zvládání opisu jednoduchého textu, psaní krátkých slov i podle diktátu
- praktickému využití získané dovednosti psaní

11.2. JAZYKOVÉ VYUČOVÁNÍ – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Obsah vyučovacího předmětu **Jazykové vyučování** je naplňován vzdělávacím obsahem vzdělávacích oborů Čtení, Psaní a Řečová výchova. Ve výuce předmětu Jazykové vyučování se vzdělávací obsah jednotlivých vzdělávacích oborů vzájemně prolíná. Cílené pěstování a rozvíjení jazykových dovedností je potřeba mít na zřeteli při vyučování ostatním předmětům i v projevu žáka v rámci mimoškolní činnosti. Učitelé mateřského jazyka mají přispívat k tomu, aby vyučování ve všech předmětech i všechny ostatní činnosti žáků přispívaly k upevňování jazykové normy, k rozvíjení slovní zásoby spojené s rozvojem jejich vnímání, poznání, myšlení, emocionálního a estetického citění a individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla.

Cílem vyučovacího předmětu Jazykové vyučování je naučit žáky vyjadřovat se jasně a srozumitelně ústní i písemnou formou takovým způsobem, aby sociální začlenění žáka a jeho integrace do společnosti probíhaly co nejlépe a bez negativních zkušeností. Dovednost osvojení správné techniky čtení a psaní je v individuálních možnostech každého žáka, stejně jako dovednost číst s porozuměním a reprodukovat jednoduché krátké texty různého zaměření. Schopnost získávat základní literární poznatky důležité pro pochopení čteného textu a uvědomělé čtení je pro žáky se ST MP velmi znesnadněna, jelikož snížená rozumová úroveň a její nedostatky brzdí rozvoj čtenářských dovedností, především nízká úroveň abstraktního myšlení a schopnosti zevšeobecňovat.

Předním úkolem vyučovacího předmětu Jazykové vyučování je budit, rozvíjet a udržovat zájem žáků o četbu a knihu jako prostředku uměleckého prožitku. Tento zážitek lze poskytnout formou poslechových činností žáka, předčítáním učitele, prohlížením slovesného díla s nezbytným řečovým doprovodem učitele. Na druhém stupni je potřeba cíleně a soustavně dotvářet u žáků jazykové dovednosti jako prostředek a nástroj nezbytné komunikace pro celý jejich další život.

Další cílové zaměření vyučování Jazykového vyučování:

- rozvíjet u žáka pozitivní vztah k mateřskému jazyku
- vést žáka k dorozumívání v běžných komunikačních situacích, ke sdělování názorů
- naučit žáka zvládat orientaci v jednoduchých a krátkých textech
- posilovat u žáka sebedůvěru při vystupování na veřejnosti

Vyučovací předmět Jazykové vyučování je ve všech ročnících základního vzdělávání vnitřně členěn dle daných vzdělávacích oborů do tří specifických oblastí:

- specifická vzdělávací oblast Čtení (ČT)
- specifická vzdělávací oblast Psaní (PS)
- specifická vzdělávací oblast Řečová výchova (ŘV)

Vzdělávací obory ŠVP pro žáky ZŠS (díl I) mají svá specifika v rámci obsahového zaměření, a s tím souvisejícími očekávanými výstupy: očekávané výstupy ČT, PS, ŘV v 1. a 2. období 1. stupně ZV a očekávané výstupy ČT, PS, ŘV na konci 2. stupně ZV.

Časové vymezení předmětu:

Na 1. stupni je předmětu **Jazykové vyučování** vymezena časová dotace 38 hodin, na 2. stupni je časová dotace 23 hodin. Žákům 1. a 2. stupně ZV je předmět Jazykové vyučování vnitřně členěn do specifických složek čtení, psaní a řečová výchova v rámci stanovené časové dotace na základě zvážení vyučujícího a s ohledem na individuální potřeby a možnosti žáků.

1. ročník	5 hodin
2. ročník	5 hodin
3. ročník	7 hodin
4. ročník	7 hodin
5. ročník	7 hodin
6. ročník	7 hodin
7. ročník	6 hodin
8. ročník	6 hodin
9. ročník	6 hodin
10. ročník	5 hodin

Formy a metody práce:

- rozvíjení smyslového vnímání
- postřehování písmen a otevřených slabik
- motivační – slovní, obrázkové, grafické, symbolické
- didaktické jazykové hry
- předčítání a přednes uměleckých textů, použití nahrávky na CD disku
- metoda prožitku
- čtenářské techniky – čtení hlasité, výrazné, párové, simultánní, čtení sociální
- globální čtení – čtení celých slov
- reprodukční činnosti
- dramatické činnosti
- samostatná práce žáka
- hudební, hudebně pohybové a rytmické činnosti – deklamace, prožitek
- projektivní a praktické činnosti
- sebehodnocení
- metody nácviku psaní – psacího písma, hůlkového písma
- reedukační činnosti a metody – vedení ke správné výslovnosti, srozumitelnosti
- kontrola a hodnocení – klasifikace, slovní a formativní hodnocení, ověřování dovedností
- individuální přístup a individualizovaná činnost žáka
- beseda na dané téma, diskuze, exkurze, návštěvy muzea, divadla
- skupinová práce – práce ve dvojicích, v týmu
- vyučovací jednotka – frontální výuka
- metody strukturované výuky – strukturalizace, vizualizace, motivace

- činnosti s názorem, předvedení, demonstrace
- přímé vedení žáka, nápodoba, práce s chybou
- metody dílčích kroků, postupů a plánování
- aplikace poznatků, dovedností do praktického života
- doporučené speciálně pedagogické postupy

Předmětem Jazykové vyučování prolínají průřezová témata:

- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, dovednosti zapamatování, řešení problému, dovednosti pro učení
- OSV: mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, spolupráce, pomoc; třída jako sociální skupina
- OSV: komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí, řeč lidských skutků, dialog, prostředky verbální a neverbální komunikace
- OSV: sociální rozvoj – vzájemné poznávání ve skupině, třídě
- OSV: sebepoznání, sebepojetí – poznávání sebe sama
- OSV: morální rozvoj – mezilidské vztahy, řešení problémů, rozhodovací dovednosti
- MUV: kulturní rozdíly – jedinečnost člověka a jeho individuální zvláštnosti, komunikace se žáky odlišné etnické nebo sociokulturní skupiny
- MUV: lidské vztahy – význam kvality mezilidských vztahů pro rozvoj osobnosti a udržování tolerantních vztahů s lidmi bez ohledu na etnickou, kulturní či sociální příslušnost; vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování; základní morální normy
- MUV: etnický původ – rovnost všech lidí, odlišný způsob života
- EV: ekosystémy – příklady žádoucího i nežádoucího jednání lidí z hlediska ŽP (les, vodní zdroje, pole, lidské sídlo, kulturní krajina)
- EV: základní podmínky života – význam vody, ovzduší, ekosystémů pro život
- EV: lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody a památek

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- motivuje žáka k učebnímu procesu a posiluje vztah k aktivní práci
- užívá metody potřebné k osvojení základů čtení a psaní
- vede žáka k praktickému užívání jazykových poznatků v mluvené i psané formě
- rozvíjí myšlení a poznávací procesy žáka, zařazuje koncentrační cvičení

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- ovládat základy čtení a psaní a využívat je ke svému vzdělávání
- pracovat s učebnicemi a učebním materiálem
- mít dostatečnou motivaci k předmětu a projevovat zájem o další učení
- soustředit se na učební činnost a aktivitu dle možností
- Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- vede žáka k rozpoznání problémů a hledání nejvhodnějšího způsobu řešení
- posiluje u žáka touhu překonat překážky a nabízí spolupráci při řešení problémů
- využívá zkušeností žáka k řešení situací

- umožňuje a podporuje seberealizaci žáka
-

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- nenechat se při problému odradit nezdarem
- vědět, na koho se obrátit při řešení problémů
- vědět, na koho se obrátit při řešení problémů

Kompetence komunikativní

Učitel:

- rozvíjí komunikativní schopnosti a řečové dovednosti při všech učebních aktivitách
- podporuje spontánní jazykové projevy žáka – umožňuje vyjádřit pocity a prožitky
- vysvětluje význam nových slov a slovních spojení a rozšiřuje slovní zásobu žáka
- vede s žákem řízený rozhovor a dialog
- zvyšuje míru samostatnosti v běžné komunikaci žáka – rozvíjí srozumitelné, jasné a kultivované vyjadřování dle schopností žáka

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně dle svých možností
- vyjadřovat vhodným způsobem své pocity, nálady a prožitky; názory a postoje
- využívat pro komunikaci běžné komunikační a informační prostředky včetně jednoduché formy psaného projevu

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- posiluje a podporuje sebevědomí žáka, stimuluje potřebu sociálních kontaktů
- umožňuje osvojování základních pravidel a návyků společenského chování
- učí žáka pravidlům skupinové spolupráce a dbá na jejich dodržování
- učí žáka naslouchat druhému, respektovat druhého

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- uplatňovat základní pravidla společenského chování
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- mít základní představu o vztazích mezi lidmi

Kompetence občanské

Učitel:

- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat slabším
- vede žáky k tomu, aby uměli v ohrožení a kritických situacích zavolat odbornou pomoc a dokázali jednat dle pokynů kompetentní osoby
- motivuje vlastním chováním a jednáním k dodržování pravidel a norem chování

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- dokázat se chovat v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- posiluje a podporuje sebevědomí žáka, stimuluje potřebu sociálních kontaktů
- umožňuje osvojování základních pravidel a návyků společenského chování
- učí žáka pravidlům skupinové spolupráce a dbá na jejich dodržování
- učí žáka naslouchat druhému, respektovat druhého

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- uplatňovat základní pravidla společenského chování
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- mít základní představu o vztazích mezi lidmi

Kompetence komunikativní

Učitel:

- rozvíjí komunikativní schopnosti a řečové dovednosti při všech učebních aktivitách
- podporuje spontánní jazykové projevy žáka – umožňuje vyjádřit pocity a prožitky
- vysvětluje význam nových slov a slovních spojení a rozšiřuje slovní zásobu žáka
- vede s žákem řízený rozhovor a dialog
- zvyšuje míru samostatnosti v běžné komunikaci žáka – rozvíjí srozumitelné, jasné a kultivované vyjadřování dle schopností žáka

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně dle svých možností
- vyjadřovat vhodným způsobem své pocity, nálady a prožitky; názory a postoje
- využívat pro komunikaci běžné komunikační a informační prostředky včetně jednoduché formy psaného projevu

Kompetence občanské

Učitel:

- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat slabším
- vede žáky k tomu, aby uměli v ohrožení a kritických situacích zavolat odbornou pomoc a dokázali jednat dle pokynů kompetentní osoby

- motivuje vlastním chováním a jednáním k dodržování pravidel a norem chování

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- dokázat se chovat v krizových situacích a v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití

Kompetence pracovní

Učitel:

- zvyšuje míru samostatnosti při sebeobsluze a hygienických návycích
- poskytuje skupinové a týmové činnostní výukové aktivity, stanoví pravidla práce
- pomáhá žákovi zvládat pracovní činnosti a osvojovat si potřebné pracovní dovednosti
- zařazuje do výuky cvičení koncentrace pozornosti a posiluje vytrvalost žáka při práci

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít osvojeny základní hygienické návyky a zvládat sebeobsluhu podle svých možností
- zvládat základní pracovní dovednosti a postupy při pracovních činnostech
- soustředit se na pracovní výkon a vytrvat při jeho plnění od začátku do konce
- respektovat pravidla práce v týmu a ovlivňovat svými činnostmi její kvalitu

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace
Předmět: JAZYKOVÉ VYUČOVÁNÍ
Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
ČTENÍ Základy techniky mluveného projevu. Koncentrační cvičení. Čtení. Alternativní způsoby čtení. Analyticko-syntetické činnosti. Vyvozování hlásek a písmen. Alternativní způsoby čtení. Dělení a skládání slov. Diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání. Čtení obrázků, slabik, slov. Tvoření jednoduchých vět. Čtení jednoduchých vět a obrázků.	Dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání. Číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik. Orientovat se na stránce i řádku. Tvořit věty podle obrázků. Chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem.	- řízený rozhovor - otázky učitele – odpovědi - cvičení smyslového vnímání - motivační hodnocení - čtenářské dovednosti žáka - dramatizace příběhu - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů - ilustrace čtených slov - vyhledávání daných písmen - velká – malá písmena – spojení - tvoření jednoduchých vět - popis a pojmenování obrázku - reprodukční činnosti - skládání slabik z písmen - správné čtení písmen, slabik a slov - formativní hodnocení - mluvený projev žáka - orientace na stránce a řádku	Formy a metody práce: - didaktické jazykové hry - cvičení koncentrace pozornosti - cvičení smyslového vnímání - dramatizace pohádek - popis obrázků, tvoření vět - obrázkové čtení a sociální čtení - správné pojmenování obrázků - cvičení dýchací a artikulační - cvičení prostorové orientace - čtení z tabule–z čítanky–karet - didaktické a slovní hry - poslechové činnosti, předčítání - ilustrované slabiky - individuální pracovní listy - procvičování, fixování, opakování - cvičení smyslového vnímání - poslechové činnosti - rytmičné a hudební činnosti - hlasité a výrazné čtení - čtení s učitelem, ve dvojici - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace
Předmět: JAZYKOVÉ VYUČOVÁNÍ
Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
ČTENÍ Analyticko-syntetické činnosti. Čtení tiskacích a psacích písmen. Koncentrační cvičení. Čtení slabik, slov, jednoduchých vět. Alternativní způsoby čtení. Koncentrační cvičení. Diferenciační cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání. Naslouchání, poslechové činnosti. Reprodukce textu podle návodných otázek a ilustrací. Čtení jednoduchých vět. Tvoření jednoduchých vět. Naslouchání. Koncentrační cvičení. Poslech veršů a pohádek.	Zvládat čtení probraných psacích i tiskacích písmen. Číst s porozuměním jednoduché věty. Rozlišit stejně znějící slova různého významu. Umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek. Orientovat se ve větě. Přednášet krátké říkanky a básničky.	- rozhovor - otázky učitele – odpovědi žáka - cvičení smyslového vnímání - sebehodnocení - motivační hodnocení - jednoduchá dramatizace - ilustrace popisovaného obrázku - hodnocení poslechových činností - rozlišování významu slov - vyhledávání daných slov a vět - individuální posouzení výkonů - čtenářské dovednosti - popis a pojmenování obrázku - reprodukční činnosti - orientace ve čteném textu - otázka, odpověď - hodnocení formativní a slovní - přednes žáka	Formy a metody práce: - didaktické hry - cvičení koncentrace pozornosti - cvičení smyslového vnímání - dramatizace pohádek - popis obrázků, tvoření vět - obrázkové čtení, sociální čtení - správné pojmenování obrázků - cvičení dýchací a artikulační - cvičení prostorové orientace - čtení z tabule, z čítanky, karet - didaktické a slovní hry - poslechové činnosti, předčítání - výrazné čtení - ilustrované slabiky - individualizované pracovní listy - procvičování, fixování, opakování - poslechové činnosti - hudebně pohybové činnosti - postřehování slabik, slov - skupinové formy práce - rytmičné a hudební činnosti - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace
Předmět: JAZYKOVÉ VYUČOVÁNÍ
Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
ČTENÍ Prohlubování čtenářských dovedností. Alternativní způsoby čtení. Tiché čtení s porozuměním Obrázkové knihy, časopisy, noviny, návody s obrázky k použití výrobků a činností. Tiché čtení s porozuměním. Práce s textem – orientace ve čteném. Využití PC. Čtení krátkého jednoduchého textu. Poslech a reprodukce. Poslech příběhů, pohádek. Reprodukce přečteného. Literární druhy – literatura pro děti a mládež. Základní literární pojmy – hádanka, říkadlo, báseň, rozpočítadlo, pohádka, pověst, příběh, spisovatel, básník, film, kniha, čtenář, divadlo, herec. Sociální čtení.	Číst všechna tiskací i psací písmena. Orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků. Orientovat se ve čteném textu. Zvládat čtení krátkého jednoduchého textu. Zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text. Přednášet říkanky a básničky. Získat pozitivní vztah k literatuře.	- rozhovor, pozorování - otázky učitele – odpovědi žáka - cvičení smyslového vnímání - individuální posouzení výkonů - sebehodnocení - hodnocení reprodukčních činností - znalost literárních pojmů - čtenářské dovednosti žáka - vyhledávání slov a vět - orientace ve čteném textu - tvoření jednoduchých vět - popis a pojmenování - reprodukce žáka podle otázek - přednes žáka - porozumění čtenému - samostatná práce na PC - hodnocení formativní a slovní	Formy a metody práce: - didaktické jazykové hry - cvičení koncentrace pozornosti - cvičení smyslového vnímání - dramatizace pohádek - popis obrázků, tvoření vět - obrázkové čtení (návody) - správné pojmenování obrázků - cvičení dýchací a artikulační - cvičení prostorové orientace - čtení z tabule–z čítanky–karet - výtvarné činnosti - poslechové činnosti, předčítání - správné čtení s porozuměním - činnosti orientace ve čteném - individuální pracovní listy - cvičení smyslového vnímání - deklamace říkadel, přednes - rytmické a hudební činnosti - užívání pojmů - práce se základními pojmy ČT - práce na PC - sociální čtení - speciálně pedagogické postupy - hodnotící a motivační činnosti

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace
Předmět: JAZYKOVÉ VYUČOVÁNÍ
Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
PSANÍ Základní hygienické návyky při psaní. Rozvíjení psychomotorických schopností a jemné motoriky. Rozvíjení pohybové koordinace. Uvolňovací cvičení. Alternativní nácvik psaní. Rozeznávání hlásek a písmen. Sluchová cvičení. Rozlišování délky samohlásek. Psaní hůlkového písma. Orientace na řádku a na stránce. Směrová orientace. Psaní písmen, slabik, slov i podle nápovědy. Opis, přepis. Psaní hůlkového písma. Psaní krátkých slovních spojení.	Zvládat základní hygienické návyky spojené se psaním. Dodržovat správné držení psacího náčiní. Vyvodit písmena podle obrázků. Odlišovat délku samohlásek. Psát velká hůlková písmena. Psát a spojovat písmena a tvořit slabiky. Napsat hůlkovým písmem své jméno.	- hodnotící a posuzovací techniky - dodržování hygieny při psaní - motivační hodnocení - správné držení psacího náčiní - motivace žáka pro psaní - správné psaní písmen, slabik - správné psaní hůlkového písma - sebehodnocení - slovní a formativní hodnocení - individuální posouzení výkonů - opis, přepis, psaní podle diktátu - cvičení smyslového vnímání	Formy a metody práce: - didaktické hry - cvičení koncentrace pozornosti - poslechové a rytmické činnosti - uvolňovací cvičení - činnosti ve dvojici, ve skupině - individuální činnost žáka - obtahování, psaní ve vzduchu - motivační činnosti pro psaní - cvičení smyslového vnímání - názorná ukázka, předvedení - vedení ruky žáka při psaní - nácvik správného úchopu - hudební a výtvarné činnosti - psaní v různých polohách - grafomotorická cvičení - psaní písmen a slabik - nácvik hůlkového písma - motivační psaní na PC - hravé psaní s obrázky - opis, přepis, psaní podle nápovědy - rozvíjení smyslového vnímání - speciálně pedagogické postupy - opakování, procvičování, fixace - sluchové hry

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace
Předmět: JAZYKOVÉ VYUČOVÁNÍ
Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
PSANÍ Základní hygienické návyky při psaní. Rozvíjení psychomotorických schopností a jemné motoriky. Rozvoj pohybové koordinace. Uvolňovací cviky. Alternativní nácvik psaní. Opis, přepis slabik a jednoduchých slov. Směrová orientace. Orientace na řádku. Psaní krátkých slovních spojení. Psaní hůlkového písma. Psaní slabik, slov i podle náповědy. Psaní psacího písma. Psaní slabik, slov i podle náповědy. Orientace na řádku a na stránce. Psaní číslic. Opis. Alternativní nácvik psaní.	Psát písmena, která umí číst. Opisovat a přepisovat slabiky a jednoduchá slova. Ovládat psaní hůlkového písma. Psát písmena a slabiky podle diktátu. Opsat číslice.	- hodnotící a posuzovací techniky - dodržování hygieny při psaní - motivační hodnocení - správné držení psacího náčiní - motivace žáka pro psaní - správné psaní písmen, slabik - správné psaní hůlkového písma - sebehodnocení - slovní a formativní hodnocení - opis, přepis, psaní podle diktátu - cvičení smyslového vnímání - dovednost psaní vlastního jména	Formy a metody práce: - didaktické hry pro psaní - cvičení koncentrace pozornosti - hudební a rytmické činnosti - osvojování návyků pro psaní - individuální činnost žáka - opakování, procvičování - opis, přepis, psaní podle diktátu - psaní podle diktátu - výtvarné a poslechové činnosti - samostatná práce žáka - motivační psaní a kreslení - uvolňovací cvičení pro psaní - psaní prvků psacího písma - psaní hůlkového písma - motivační psaní na PC - alternativní způsoby psaní - uvolňovací cviky - rozvíjení smyslového vnímání - speciálně pedagogické postupy - psaní čteného - motivační psaní na PC - výtvarné činnosti

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace
Předmět: JAZYKOVÉ VYUČOVÁNÍ
Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
PSANÍ Psaní psacích písmen. Úprava psaného textu. Diktát slov a krátkých vět. Opis psacího písma. Slova, jednoduché věty. Přepis slov – převedení tištěných písmen do psané podoby. Přepis slov, vět a jednoduchých textů. Psaní psacích písmen – vlastní jméno. Psaní adresy a krátké korespondence. Psaní na PC. Psaní číslic i podle diktátu.	Dbát na čitelný písemný projev. Psát slabiky i jednoduchá slova i podle diktátu. Opsat slova a jednoduché věty. Napsat nebo opsat jednoduché sdělení podle předlohy. Přepsat krátký jednoduchý text. Podepsat se psacím písmem. Napsat nebo opsat běžné písemnosti – adresu, přání, dopis podle vzoru. Psát číslice i podle nápovědy.	- hodnotící a posuzovací techniky - dodržování hygieny při psaní - motivační hodnocení - správné držení psacího náčiní - psaní psacího písma - správné psaní písmen, slabik - správné psaní hůlkového písma - sebehodnocení - slovní a formativní hodnocení - opis, přepis, psaní podle diktátu - cvičení smyslového vnímání - psaní jména, psaní adresy - psaní jednoduchého sdělení - úroveň čitelnosti psaného projevu	Formy a metody práce: - didaktické hry pro psaní - cvičení koncentrace pozornosti - názor, předvedení, vedení žáka - osvojování hygienických návyků pro psaní - opakování, procvičování - opisování, přepisování - psaní podle diktátu - individuální činnost žáka - samostatná práce žáka - motivační psaní a kreslení - uvolňovací cvičení pro psaní - psaní psacího písma - psaní hůlkového písma - psaní na PC - uvolňovací cviky - rozvíjení smyslového vnímání - speciálně pedagogické postupy - motivační a hodnotící techniky - výtvarné činnosti

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace
Předmět: JAZYKOVÉ VYUČOVÁNÍ
Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
ŘEČOVÁ VÝCHOVA Cvičení dechová. Cvičení hlasová. Cvičení artikulační. Výslovnost, rytmicizace, intonace. Edukace a reedukace řeči. Přednes, vyprávění. Říkaný, básničky. Rozvíjení fonemického sluchu. Poslech předčítaného textu. Alternativní a augmentativní způsoby komunikace. Rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních vztazích. Popisy obrázků. Reprodukce a dramatizace. Říkaný, básničky a jednoduché příběhy.	Reprodukovat jednoduché říkaný a básničky. Dokázat se soustředit na poslech pohádek a krátkých příběhů. Odpovídat na otázky slovem, větou. Popsat jednoduché obrázky. Reprodukovat krátký text podle otázek.	- rozhovor se žákem - otázky učitele – odpovědi žáka - cvičení smyslového vnímání - hodnocení poslechových činností - jednoduchá dramatizace - popis obrázku - motivační hodnocení - pozorování žáka při práci - sebehodnocení - žákova recitace, přednes - jednoduchá reprodukce žáka - slovní a formativní hodnocení	Formy a metody práce: - didaktické řečové hry - cvičení koncentrace pozornosti - výtvarné činnosti - dramatizace pohádek - popis obrázků, pozorování - obrázkové čtení - správné pojmenování obrázků - cvičení dýchací a artikulační - cvičení prostorové orientace - prohlížení knížek a časopisů - spontánní řečový projev žáka - poslechové činnosti, předčítání - výrazné čtení a přednes - dramatizace, návštěva divadla - uč. vytvořené pracovní listy - cvičení smyslového vnímání - deklamace říkadel - hudebně pohybové činnosti - užití forem AAK - náprava výslovnosti - artikulační cvičení - rozvíjení smyslového vnímání - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace
Předmět: JAZYKOVÉ VYUČOVÁNÍ
Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
ŘEČOVÁ VÝCHOVA Artikulační, dechová a hlasová cvičení. Edukace, reedukace řeči. Poslech předčítaného textu. Přednes, vyprávění. Říkaný, básničky. Výslovnost, rytmizace, intonace. Vypravování. Popisy obrázků. Reprodukce a dramatizace. Říkaný, básničky a jednoduché příběhy. Obrázky – popisy obrázků. Alternativní a augmentativní způsoby komunikace. Rozvíjení fonemického sluchu. Rozvoj komunikace jako prostředku orientace v sociálních vztazích.	Reprodukovat krátké texty podle jednoduché osnovy. Vyprávět zhlédnutý filmový nebo divadelní příběh dle návodných otázek. Vyprávět jednoduchý příběh podle obrázku. Dramatizovat jednoduchý krátký příběh z oblasti, která je žákům blízká. Popsat osoby, předměty podle reálu nebo vyobrazení za pomoci doprovodných otázek. Domluvit se v běžných situacích. Zvládat slovní formy společenského styku – pozdrav, prosba, poděkování.	- rozhovor se žákem - otázky učitele – odpovědi žáka - cvičení smyslového vnímání - hodnocení poslechových činností - jednoduchá dramatizace - popis osoby, předmětu, obrázku - motivační hodnocení - pozorování žáka při práci - sebehodnocení - žákova recitace, přednes - jednoduchá reprodukce žáka - slovní a formativní hodnocení - zvládání forem společenského styku - vypravování podle obrázků	Formy a metody práce: - didaktické řečové hry - cvičení koncentrace pozornosti - poslechové činnosti - dramatizace pohádek - popis obrázků, tvoření vět - obrázkové čtení - správné pojmenování obrázků - cvičení dýchací a artikulační - cvičení prostorové orientace - prohlížení knížek a časopisů - poslech pohádek z CD - poslechové činnosti, předčítání - výrazné čtení a přednes - výtvarné činnosti - vytvořené pracovní listy - dramatizace, návštěva divadla - deklamace říkadel - hudebně pohybové činnosti - výtvarné činnosti - náprava výslovnosti - motivační výukové hry na PC - užití forem AAK - logopedická cvičení - jazyková cvičení na PC - rozvíjení smyslového vnímání - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace
Předmět: JAZYKOVÉ VYUČOVÁNÍ
Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy	Možné evaluační nástroje	Poznámky
	<i>Žák by měl:</i>		
ŘEČOVÁ VÝCHOVA Základy techniky mluveného projevu. Správné dýchání, výslovnost, intonace. Správná rytmičtá řeči. Správná výslovnost hlásek. Rozvíjení fonemického sluchu. Konverzační cvičení. Alternativní způsoby komunikace. Základní komunikační projevy. Tvorba otázek a odpovědí. Popis obrázků. Poslech, vyprávění. Mimojazykové prostředky řeči. Reprodukce – převyprávění. Dramatizace.	Dosáhnout srozumitelného mluveného projevu, širší slovní zásoby, snažit se o zřetelnou výslovnost. Používat věty se správnými gramatickými strukturami. Dbát na kulturu mluveného projevu. Komunikovat vhodně v běžných situacích a zvládat základní pravidla komunikace. Popsat děje, jevy a osoby na obrázcích. Vyprávět vlastní zážitky a popsat své pocity. Převyprávět vyslechnutý, přiměřeně náročný příběh, divadelní, filmové představení. Dramatizovat jednoduchý příběh nebo pohádku.	- rozhovor - otázky učitele – odpovědi - zvládání cvičení smyslového vnímání - správnost gramatických struktur - zřetelná výslovnost - jednoduchý popis obrázku - vypravování podle osnovy - zvládání pravidel komunikace - recitace, přednes - jednoduchá reprodukce žáka - hodnocení zvládání slovních forem společenského styku - převyprávění zhlédnutého - komunikace v běžných situacích - jednoduchá dramatizace žáka	Formy a metody práce: - didaktické hry - cvičení koncentrace pozornosti - výtvarné činnosti - dramatizace pohádek - popis obrázků, tvoření vět - komunikace v běžných situacích - správné pojmenování - cvičení dýhací a artikulační - mluvený projev žáka - prohlížení knížek a časopisů - dramatizace, návštěva divadla - poslechové činnosti, předčítání - vypravování, popis - ilustrované slabiky, slova - vytvořené pracovní listy - cvičení smyslového vnímání - deklamace říkadel - hudebně pohybové činnosti - využití prvků AAK - cvičení logopedická - výukové hry na PC - speciálně pedagogické postupy - spontánní řečová produkce - dramatizace, návštěva divadla

11. 3. VZDĚLÁVACÍ OBLAST MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast *Matematika a její aplikace* je založena na praktických činnostech a dovednostech, které žáci nejčastěji využijí v běžném životě. Oblast posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly, postupy a způsoby jejich užití. Učí se používat matematické pomůcky včetně kalkulačky.

Důležitou součástí matematického vzdělávání je osvojení dovedností z geometrie. Žáci poznávají základní geometrické tvary a tělesa, učí se přesnosti a pečlivosti při měření.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na tematické okruhy: *Řazení a třídění předmětů*; *Čísla a početní operace*; *Závislosti, vztahy a práce s daty*; *Základy geometrie*.

- Tematický okruh *Řazení a třídění předmětů* je zařazen pouze na 1. stupeň ZV. Žáci se učí tvořit skupiny dle velikosti, řadit předměty podle určitých vlastností a společných jevů. Rozvíjí si prostorovou a směrovou orientaci, logické myšlení a paměť, učí se chápat a osvojovat si kvantitativní vztahy.
- Tematický okruh *Čísla a početní operace* je zařazen na 1. i 2. stupeň ZV. Žáci se postupně seznamují s reálnými čísly, osvojují si rozklad čísel, vytváří si konkrétní představu o číslech, osvojují si postupy základních matematických operací. Jedná se především o matematické operace sčítání, odčítání a násobení v oboru přirozených čísel. Osvojené dovednosti jsou procvičovány a upevňovány manipulační činností s předměty, mincemi a bankovkami.
- Tematický okruh *Závislosti, vztahy a práce s daty* je zařazen na 1. i 2. stupeň ZV. Žáci se učí třídění a seskupování dat podle určitých kritérií, poznávají jejich vzájemné souvislosti a závislosti. Osvojují si základy měření, seznamují se s časovými souvislostmi, určují čas, učí se základní jednotky délky, hmotnosti a obsahu, příp. objemu.
- Tematický okruh *Základy geometrie* je zařazen na 1. i 2. stupeň ZV. Žáci rozeznávají a pojmenovávají základní geometrické útvary, poznávají geometrická tělesa, která se vyskytují v jejich okolí. Učí se zacházet a bezpečně manipulovat s geometrickými pomůckami.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- osvojování a chápání matematických postupů
- zvládnutí základních matematických dovedností
- rozvíjení paměti a logického myšlení prostřednictvím matematických operací
- používání matematických symbolů, rozvíjení samostatnosti, vytrvalosti a koncentrace pozornosti
- vytváření prostorové představivosti, uplatnění matematických znalostí a dovedností v běžném životě (měření, porovnávání velikosti, manipulace s penězi)
- rozvíjení spolupráce při společném řešení stanovených úkolů

- zdokonalování grafického projevu a základních rýsovacích dovedností

11.4. MATEMATIKA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Obsah vyučovacího předmětu Matematika je naplněn vzdělávacím obsahem tematických okruhů Řazení a třídění předmětů; Číslo a početní operace; Závislosti, vztahy a práce s daty; Základy geometrie. Matematika prolíná celým základním vzděláváním a učí žáka dovednostem a praktickým činnostem, které žák využívá v praktickém životě. Praktické využití matematických dovedností je tedy stanoveným základním cílem vyučování tomuto předmětu.

Cíl vyučovacího předmětu Matematika směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k osvojování a chápání matematických postupů, symbolů a schopnosti jejich používání. Prostřednictvím matematických operací je u žáka rozvíjena paměť, logické myšlení i prostorová představivost v souběžném rozvíjení a formování maximálně možné míry samostatnosti žáka, jeho vytrvalosti a koncentrace pozornosti. Žák je formou individuálních i skupinových činností veden k aplikování matematických znalostí a dovedností, je motivován k jejich uplatňování v běžném životě. Pro schopnosti vzájemné spolupráce, spoluúčasti i zodpovědnosti při řešení stanoveného úkolu v rámci skupiny učitel cíleně volí a předkládá problémy k řešení, napomáhá hledat způsoby vhodného řešení a ukazuje žákovi postupy při řešení stanoveného úkolu. Formou motivačně zajímavých činností zdokonaluje grafický projev žáka a jeho základní rýsovací dovednosti, zdůrazňuje a vyžaduje dodržování pravidel bezpečnosti při rýsování i ostatních činnostech v rámci matematiky (měření, porovnávání velikosti, manipulace s předměty).

Časové vymezení předmětu:

Vyučovacímu předmětu Matematika (MA) je pro 1. a 2. stupeň ZV ZŠS (díl I) vymezena časová dotace v počtu 12 hodin. Žákům 1. stupně obsah vyučovacího předmětu MA vnitřně prolínají všechna výše uvedená matematická témata a očekávané výstupy okruhů: Řazení a třídění předmětů; Čísla a početní operace; Závislosti, vztahy a práce s daty; Základy geometrie. Předmět MA na 2. stupni neprolíná ve svém obsahovém vzdělávání tematický okruh Řazení a třídění předmětů. Hodinová dotace předmětu MA je na druhém stupni v 7. – 10. ročníku posílena o 8 hodin z disponibilní časové dotace pro 2. stupeň.

1. ročník	2 hodiny
2. ročník	2 hodiny
3. ročník	2 hodiny
4. ročník	2 hodiny
5. ročník	2 hodiny
6. ročník	2 hodiny
7. ročník	5 hodin (3+2 DČD)
8. ročník	5 hodin (3+2 DČD)
9. ročník	5 hodin (3+2 DČD)
10. ročník	5 hodin (3+2 DČD)

Formy a metody práce:

- samostatná práce žáka
- skupinová práce – týmová práce
- vysvětlování, výklad, popis, dotazování
- individuální forma a metoda výuky
- frontální výuka s řízeným rozhovorem s využitím pomůcek
- manipulační činnosti
- praktické činnosti
- výuka v mimoškolním prostředí (v okolí školy)
- písemné a rýsovací metody
- metody strukturované výuky – vizualizace, strukturalizace, motivace
- práce s názorem, předvedení, demonstrace
- přímé vedení žáka
- práce s chybou
- didaktické matematické hry
- konstruktivní činnosti
- práce s modely
- řešení problémových situací
- metody dílčích kroků, postupů a plánování činnosti
- ověřování poznatků, vědomostí a matematických dovedností
- aplikace poznatků do praktického života
- projektivní činnosti
- rozvíjení smyslového vnímání
- hodnotící a ověřovací metody
- sebehodnocení
- doporučené speciálně pedagogické postupy

Předmětem Matematika prolínají tato průřezová témata:

- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovednosti zapamatování, řešení problému, dovednosti pro učení
- OSV: seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního času
- OSV: mezilidské vztahy – respekt, podpora, pomoc slabšímu spolužákovi
- OSV: spolupráce a soutěživost – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci při řešení společného úkolu, problému
- OSV: hodnoty, postoje, pracovní etika – spolupráce, spravedlivost, zodpovědnost
- MUV: kulturní rozdíly – komunikace a spolupráce se žáky odlišné etnické či sociokulturní skupiny, udržování tolerantního vztahu s jiným spolužákem
- MUV: lidské vztahy – základní morální normy a uplatňování pravidel slušného chování při vzájemné spolupráci,
- EV: ekosystémy – les, lidské sídlo, umělý ekosystém – funkce, vztahy
- EV: lidské aktivity a problémy životního prostředí; ochrana přírody a kulturních památek, aktivita, tolerance a ohleduplnost k životnímu prostředí
- EV: základní životní podmínky – přírodní zdroje

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k samostatné práci s učebním materiálem matematiky
- učí žáka chápat obecně užívané matematické termíny, symboly a pojmy počítání
- motivuje žáka k učebním činnostem matematiky a uplatňuje individuální přístup
- vytváří situace a úkoly vyžadující aplikaci matematických poznatků
- umožňuje žákovi přístup a práci na počítači

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- ovládat základy počítání a využívat je ke svému vzdělávání
- používat učební pomůcky
- snažit se o koncentraci na učení, být dostatečně motivován
- používat matematické termíny, symboly a znaky ve spojení s konkrétními každodenními situacemi
- ovládat elementární způsoby práce s počítačem

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- rozvíjí v žákovi schopnost vyhledávat, klasifikovat, hledat možné způsoby řešení
- posiluje schopnost žáka překonávat překážky využíváním vlastních zkušeností žáka
- navozuje problémové úlohy a situace běžného života
- rozvíjí myšlenkové a poznávací procesy a schopnost porozumět druhému
- formuje zdravé sebevědomí žáka a posiluje jeho volní vlastnosti

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- překonávat problémy přiměřené svým možnostem
- řešit známé a problémové situace na základě vlastních zkušeností a nápodoby
- nenechat se při řešení problému odradit nezdarem

Kompetence komunikativní

Učitel:

- rozvíjí řečové schopnosti komunikační dovednosti žáka
- objasňuje nové pojmy a významy v rámci matematického učiva
- vede žáky ke komunikaci prostřednictvím počítačové technologie
- podporuje slovní sdělení názorem, používá srozumitelné výrazy k objasnění pojmů
- seznamuje se skupinovými pravidly v rámci spolupráce

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- chápat běžně užívané obrazové texty, materiály a záznamy
- využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- udržuje příznivou atmosféru ve třídě a stimuluje potřebu sociálních kontaktů
- poskytuje podmínky pro týmovou a skupinovou práci, vede žáka k sebehodnocení

- podporuje volní úsilí a vytrvalost žáka při dosažení cíle, utváří pocit zodpovědnosti

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- rozpoznávat nevhodné a rizikové chování
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách

Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáka k osvojení pravidel bezpečného chování a ochrany zdraví svého i ostatních
- podporuje aktivní zapojení a přístup při řešení problémové situace

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- dokázat se chovat v krizových situacích a situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu
- vhodnou formou vyjadřovat názor a postoje, vhodně je obhajovat

Kompetence pracovní

Učitel:

- fixuje základní hygienické návyky a sebeobslužné dovednosti praktickou činností
- nabízí dostatek činnostních aktivit pro osvojování potřebných dovedností a operací
- zařazuje do výuky koncentrační cvičení a skupinové činnostní aktivity
- rozvíjí a posiluje volní vlastnosti žáka (vůli, vytrvalost, pracovní výdrž)
- vede k osvojení pracovního postupu na jednoduchých úkolech a činnostech

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít osvojené hygienické návyky a zvládat sebeobsluhu dle svých možností
- zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých činnostech, pracovat dle naučeného pracovního postupu a podle instrukcí
- soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Předmět: MATEMATIKA

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Řazení a třídění předmětů Porovnávání prvků, tvoření skupin. Kvantitativní vztahy. Porovnávání množství. Více, méně, stejně. Porovnávání prvků, tvoření skupin. Manipulace s předměty. Orientace na ploše. Orientace na ploše. Řazení předmětů. Řazení předmětů podle dané vlastnosti. Malý, velký, krátký, dlouhý. Porovnávání prvků, tvoření skupin. Třídění podle různých kritérií. Hodně, málo, levný, drahý, všichni, nikdo.	Orientovat se v pojmech všechno, nic, hodně, málo, malý, velký, dlouhý, krátký, stejně, více, méně, široký, úzký. Orientovat se v prostoru – nad, pod, před, za, vedle, na začátku, na konci, nahoře, dole. Řadit předměty zleva doprava. Třídít předměty podle velikosti, barev, tvaru, obsahu.	- praktické třídění předmětů - dovednosti porovnávání - orientace žáka v prostoru - užívání pojmů prostorové orientace - dovednost řazení předmětů - motivační hodnocení - sebehodnocení - slovní a formativní hodnocení - individuální posuzování výkonů - hodnocení manipulačních činností	Formy a metody práce: - frontální výuka - samostatná práce žáka - práce ve dvojici, ve skupině - výuka ve třídě - výuka v přírodním prostředí - manipulační činnosti - praktické řešení úkolu - didaktické hry - vysvětlování, popis, ukázka - činnosti s drobnými předměty - samostatná práce žáka - individuální činnost žáka - speciálně pedagogické formy - aplikace poznatků do praxe - opakování, procvičování - motivační vedení žáka - řešení praktických situací - názorné vyučování - strukturalizace poznatků

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Předmět: MATEMATIKA

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Číslo a početní operace Obor přirozených čísel do 10. Přiřazování čísel k prvkům a naopak. Číselná osa 1 až 10. Početní operace sčítání, odčítání. Sčítání, odčítání v oboru do 5. Matematické pojmy sčítání, odčítání. Zápis matematických pojmů. Rozklad čísel v desítkové soustavě. Zápis čísel v desítkové soustavě. Diktát čísel v daném oboru do 5.	Číst, psát a používat číslice v oboru do 5, numerace do 10. Orientovat se v číselné řadě 1 až 10. Sčítat a odčítat s užitím názoru v oboru do 5. Znát matematické pojmy +, −, = a umět je zapsat. Umět rozklad čísel v oboru do 5. Psát číslice 1 – 5 i podle diktátu.	- zápis číslic podle diktátu - čtení číslic a čísel do 10 - dovednost orientace v řadě - motivační hodnocení - správnost početních operací - znalost matematických pojmů +, −, = a zápis - správnost rozkladu čísel - individuální posouzení výkonů - formativní hodnocení - přiřazování čísel k prvkům - sebehodnocení	Formy a metody práce: - čtení, psaní číslic v oboru do 5 - vyvození numerace do 10 - praktické činnosti žáka - názorné vyvození sčítání - názorné vyvození odčítání - manipulační činnosti - didaktické matematické hry - pojmové učení a symbolika - praktické rozkládání čísel - práce s číselnou osou - vysvětlování, popis, výklad - názorné využití pomůcek - samostatná práce žáka - skupinová a týmová práce - individuální forma a metoda - výuka ve třídě - počítání s penězi - motivační práce s PC - řešení početních příkladů - speciálně pedagogické postupy - opakování, procvičování, fixace

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Předmět: MATEMATIKA

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Závislosti, vztahy a práce s daty Úlohy na orientaci v prostoru a čase. Modelování jednoduchých situací s využitím pomůcek. Jednoduché tabulky, schémata. Posloupnost čísel v oboru do 10. Peníze. Manipulace s drobnými mincemi.	Používat výrazy pod, nad, před, za, nahoře, dole, vpředu, vzadu. Modelovat jednoduché situace podle pokynů a s využitím pomůcek. Doplňovat jednoduché tabulky, schémata a posloupnosti čísel v oboru do 10. Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s drobnými mincemi.	- praktické užívání výrazů - samostatná práce žáka - práce ve dvojici - praktické výstupy - motivační hodnocení - slovní hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů	Formy a metody práce: - vysvětlování, popis, výklad - názorné využití pomůcek - samostatná práce žáka - skupinová a týmová práce - individuální forma a metoda - výuka ve třídě - počítání s penězi - motivační práce s PC - práce se schématy a tabulkou - číselná osa a posloupnost čísel - didaktické matematické hry - činnosti pro časovou orientaci - speciálně pedagogické postupy
Základy geometrie Základní geometrické tvary kruh, čtverec, obdélník, trojúhelník. Rozlišování geometrických tvarů. Porovnávání délky předmětů.	Poznat a pojmenovat základní geometrické tvary (čtverec, obdélník, kruh, trojúhelník). Rozlišit základní geometrické tvary na různých předmětech. Porovnat délky různých předmětů, rozlišit delší – kratší.	- manipulační činnosti - stavebnicové předlohy - správné užívání pojmů - dovednost porovnávání délek - poznávání a rozlišování tvarů - pojmenování tvarů - slovní hodnocení	- modely geometrických tvarů - kresebné ztvárnění tvarů - rozlišování geometrických tvarů - pojmenovávání tvarů - manipulační činnosti - porovnávání různých předmětů - konstruktivní stavebnice - stavění z kostek dle modelu - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Předmět: MATEMATIKA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Řazení a třídění předmětů Manipulace s předměty. Orientace na ploše a v prostoru. Porovnávání prvků, tvoření skupin. Manipulace s předměty. Určování počtu. Kvantitativní vztahy. Používání bankovek. Orientace na ploše. Řazení předmětů. Řazení předmětů podle dané vlastnosti. Malý, velký, krátký, dlouhý. Porovnávání prvků, tvoření skupin. Třídění podle různých kritérií. Manipulace s předměty. Určování počtu. Číselné řady.	Rozlišovat vlevo, vpravo, uprostřed. Orientovat se na ploše. Porovnávat množství a tvořit skupiny o daném počtu prvků. Orientovat se v pojmech větší, menší, kratší, delší, širší, užší. Třídít předměty podle pořadí ve skupinách. Přiřazovat předměty podle číselné řady.	- užívání pojmů - dovednost orientace - praktické výstupy - schopnost pojmového užití - třídění dle kritérií - správnost určení počtu - motivační hodnocení - slovní a formativní hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů	Formy a metody práce: - vysvětlování, popis, výklad - názorné využití pomůcek - samostatná práce žáka - skupinová a týmová práce - individuální forma a metoda - výuka ve třídě - počítání s penězi - motivační práce s PC - praktické činnosti s předměty - didaktické matematické hry - porovnávání délky předmětů - názorné pomůcky - strukturalizace poznatků - speciálně pedagogické postupy - manipulační činnosti

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Předmět: MATEMATIKA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Číslo a početní operace Obor přirozených čísel do 100. Porovnávání čísel. Číselná osa. Zápis a rozklad čísla v desítkové soustavě. Početní operace sčítání, odčítání. Sčítání, odčítání v oboru do 20. Početní operace s nulou. Matematické pojmy sčítání, odčítání. Sčítání, odčítání do 100 bez přechodu. Početní operace s nulou. Rozklad čísel v desítkové soustavě. Diktát čísel a jednoduchých příkladů. Zápis příkladů v oboru do 20. Jednoduché slovní úlohy z praktického života. Početní operace s nulou. Seznámení s kalkulátorem.	Číst, psát a porovnávat čísla v oboru do 20 i na číselné ose, numerace do 100. Sčítat a odčítat s názorem do 20 s přechodem přes desítku. Zvládat snadné příklady v oboru do 100 bez přechodu přes desítku. Umět rozklad čísel do 20 bez přechodu přes desítku. Psát čísla do 100. Zapsat jednoduché příklady v oboru do 20 podle diktátu. Řešit jednoduché slovní úlohy na sčítání a odčítání v oboru do 20. Umět používat kalkulátor.	- dovednost porovnat čísla - orientace na číselné ose - vyhledávání čísel - správnost početních operací - správnost řešení příkladů - psaní čísel podle diktátu - zápis příkladů podle diktátu - dovednost řešit slovní úlohy - praktické užívání - motivační hodnocení - formativní hodnocení - sebehodnocení	Formy a metody práce: - vysvětlování, popis, výklad - názorné využití pomůcek - samostatná práce žáka - skupinová a týmová práce - individuální forma a metoda - výuka ve třídě - názorné porovnávání čísel - počítání s penězi - motivační práce s PC - praktické řešení úloh - didaktické matematické hry - rozklady čísel manipulací - nácvik psaní číslic - čtení a zápis čísel - práce s kalkulátorem - číselná osa - řešení početních příkladů - speciálně pedagogické postupy - opakování, procvičování, fixace - názorné vyučování, struktura - motivační vedení žáka - hodnotící techniky (testování) - manipulační činnosti

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Předmět: MATEMATIKA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Závislosti, vztahy a práce s daty Úlohy na orientaci v prostoru a čase. Jednotky času. Práce s hodinami. Jednotky délky a hmotnosti. Měření, vážení. Jednoduché tabulky, schémata. Posloupnost čísel v oboru do 20. Peníze. Bankovky, mince. Manipulace s penězi, mincemi.	Používat výrazy vpravo, vlevo. Rozlišovat pojmy rok, měsíc, den. Určit čas s přesností na celé hodiny. Znát základní jednotky délky a hmotnosti – metr, kilogram. Doplňovat jednoduché tabulky posloupnosti čísel do 20. Uplatňovat matematické znalosti při manipulaci s penězi.	- užívání pojmů v praxi - správné určení času - znalost jednotek délky - znalost jednotek hmotnosti - doplňování tabulek - správné počítání s penězi - motivační hodnocení - slovní hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů - manipulační činnost s penězi	Formy a metody práce: - vysvětlování, popis, výklad - názorné využití pomůcek - samostatná práce žáka - skupinová a týmová práce - individuální forma a metoda - výuka ve třídě - názorné porovnávání čísel - pomoc učitele, postup řešení - motivační práce s PC - praktické činnosti s předměty - didaktické matematické hry - počítání s penězi - speciálně pedagogické postupy
Základy geometrie Křivé a přímé čáry. Přímka. Čára a přímka. Používání pravítka. Měření předmětů podle různých délkových měřidel.	Kreslit křivé a přímé čáry. Poznat rozdíl mezi čarou a přímkou. Používat pravítko při rýsování přímek. Změřit délku předmětu.	- dovednost kreslení čar - praktické užívání pravítka - praktický výstup - dovednost změřit předmět - motivační hodnocení - sebehodnocení	- řešení geometrických úloh - motivační činnosti rýsování - modely čar ve školní třídě - porovnávání, měření - péče o rýsovací pomůcky - nácvik používání pravítka - názorné a praktické činnosti - praktické měření délky - měření pomocí provázku - instrukce, předvedení, názor

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Předmět: MATEMATIKA

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Číslo a početní operace Obor přirozených čísel do 1000. Číselná řada. Celá čísla. Porovnávání čísel do 1000 – bankovky. Číselná osa. Orientace na číselné ose. Písemné sčítání, odčítání v oboru do 100 bez přechodu přes desítku. Násobení čísel 2, 5, 10. Tabulka násobků. Jednoduché slovní úlohy. Práce s kalkulátorem.	Psát, číst a používat čísla v oboru do 100, numerace do 1000 po 100. Orientovat se na číselné ose. Sčítat a odčítat písemně dvojčíselná čísla do 100 bez přechodu přes 10 s použitím názoru. Používat řady násobků 2, 5, 10 s pomocí tabulky. Umět řešit praktické početní příklady a jednoduché slovní úlohy. Pracovat s kalkulátorem.	- čtení, psaní čísel dle diktátu - vyhledávání daných čísel - znalost algoritmu písemného sčítání a odčítání - praktické užívání tabulky - samostatná práce žáka - správnost řešení početních příkladů a slovních úloh - motivační hodnocení - slovní hodnocení - sebehodnocení - aplikace řady násobků - samostatná práce s kalkulátorem	Formy a metody práce: - vysvětlování, popis, výklad - názorné využití pomůcek - samostatná práce žáka - skupinová a týmová práce - individuální forma a metoda - výuka ve třídě - porovnávání čísel, peněz - dopomoc učitele - motivační práce s PC - praktické činnosti s předměty - didaktické matematické hry - počítání s penězi - práce s číselnou osou - tabulky násobků - modelové situace k řešení - práce s kalkulátorem - speciálně pedagogické postupy - hodnotící postupy a techniky - strukturalizace poznatků - vizualizace a zjednodušení - opakování, procvičování, fixace - řešení praktických příkladů - cvičení smyslového vnímání

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

Předmět: MATEMATIKA

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Závislosti, vztahy a práce s daty Jednotky délky, hmotnosti, objemu, času. Praktické využití. Praktické určování času. Manipulace a početní úkony s penězi. Tabulky. Doplnění údajů.	Znát a užívat základní jednotky délky, hmotnosti, času a objemu. Orientovat se v čase, určit čas s přesností na půlhodiny. Zvládat početní úkony s penězi. Doplňovat údaje v jednoduché tabulce.	- praktické užívání jednotek - dovednost určení času - praktický výstup v počítání - doplňování tabulek - motivační hodnocení - slovní hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů	Formy a metody práce: - vysvětlování, popis, výklad - názorné využití pomůcek - samostatná práce žáka - skupinová a týmová práce - individuální forma a metoda - výuka ve třídě, didaktické hry - praktické určování času - poznávání jednotek v praxi - motivační práce s PC - počítání s penězi - speciálně pedagogické postupy
Základy geometrie Rýsovací pomůcky a potřeby. Základní geometrické pojmy. Rovinné útvary. Přímka, polopřímka. Úsečka, kružnice, kruh, trojúhelník, čtverec, obdélník. Prostorové útvary. Krychle, koule, válec.	Umět zacházet se základními rýsovacími pomůckami a potřebami. Používat základní geometrické pojmy. Znázornit a pojmenovat základní rovinné útvary. Rozeznat přímku a úsečku, umět je narýsovat a označit. Měřit a porovnávat délku úsečky. Poznat a pojmenovat základní geometrická tělesa.	- dovednost rýsování útvarů - užívání pojmů - dovednost pojmenování - praktické znázornění - praktické měření - rozlišování rovinných útvarů - poznávání těles - individuální posouzení výkonů - motivační hodnocení	- modely geometrických útvarů - rýsovací pomůcky a potřeby - motivační činnosti rýsování - instrukce, předvedení, názor - slovní užívání pojmů - rýsování na tabuli - samostatná práce žáka - didaktické hry k výuce - přímé vedení, nápodoba - konstruktivní stavebnice - praktické měření délky úsečky - stavění prostorových útvarů

11.5. VZDĚLÁVACÍ OBLAST INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast *Informační a komunikační technologie* zahrnuje základy práce s osobním počítačem a vybraným základním programovým vybavením, zejména textovým editorem, speciálními výukovými a vzdělávacími programy. Jako nadstandardní učivo je možno v této oblasti zařadit práci s webovým prohlížečem a s poštovním klientem.

Žáci si prostřednictvím práce s výukovými počítačovými programy osvojují obsluhu počítače na elementární uživatelské úrovni a získané dovednosti se stávají pro žáky výhodou v praktickém životě tím, že jim usnadní způsob komunikace.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznávání možnosti výpočetní techniky, osvojení základních znalostí a dovedností práce s počítačem
- získání základních dovedností v oblasti informační gramotnosti
- rozvíjení myšlení, postřehu a koncentrace pozornosti
- rozvíjení a zdokonalování jemné motoriky
- zapojování více smyslů, k rozvíjení estetického cítění
- využívání potřebných informací
- komunikace prostřednictvím výpočetní techniky
- získávání povědomí o nevhodném obsahu vyskytujícím se na internetu

11.6. INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Obsah vyučovacího předmětu **Informační technologie** je naplňován vzdělávacím obsahem vzdělávacích oborů Informační a komunikační technologie. Hlavním úkolem vyučování Informační technologie je seznámit žáky s osobním počítačem a jeho základním vybavením a naučit je s ním zdárně pracovat a používat jej ve svém praktickém životě.

Cíl předmětu Informační technologie je dán cílovým zaměřením vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie. Je realizován především v získání základních dovedností v oblasti informační technologie a gramotnosti, v rozvoji myšlení, pozornosti žáků a zdokonalování jemné motoriky, dále ve využití potřebných informací nejen pro vlastní potřebu, ale i v rámci komunikace s okolním světem prostřednictvím výpočetní techniky.

Vyučovací předmět Informační technologie je vyučován na 1. stupni v 5. a 6. ročníku, na 2. stupni pak ve všech ročnících základního vzdělávání, tj. v 7. – 10. ročníku.

Časové vymezení předmětu:

Předmětu Informační technologie je věnována časová dotace v rámci vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie na 1. stupni v počtu 2 hodin a na 2. stupni v počtu 4 hodin. Předmět IT je vyučován s časovou dotací 1 hodiny týdně v uvedených ročnících základního vzdělávání ZŠS.

5. ročník	1 hodina
6. ročník	1 hodina
7. ročník	1 hodina
8. ročník	1 hodina
9. ročník	1 hodina
10. ročník	1 hodina

Metody a formy práce:

- individuální činnost se žákem
- řízený rozhovor
- samostatná práce žáka
- práce ve skupinách, ve dvojici
- manipulační činnosti na počítači
- práce s textovým souborem, příp. webovým prohlížečem
- doporučené speciálně pedagogické postupy

Předmětem Informační technologie prolínají průřezová témata:

- MUV: kulturní rozdíly, lidské vztahy, etnický původ
- EV: ekosystémy, základní podmínky života
- EV: lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí
- OSV: komunikace, dovednosti verbální a neverbální komunikace, pracovní etika
- OSV: rozvoj schopnosti poznávání, cvičení smyslového vnímání a pozornosti
- OSV: mezilidské vztahy, péče o dobré vztahy, respekt, podpora, pomoc, psychohygiena

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- rozvíjí schopnost myšlení a logického uvažování
- vede žáky k poznávání výpočetní techniky
- podporuje postupné osvojení znalostí a dovedností práce s počítačem

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- ovládat základní elementární způsoby práce s počítačem
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích
- používat základní termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- motivuje žáky k vyhledávání potřebných informací
- učí žáky samostatnému rozhodování při řešení problémů

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- nenechat se při řešení problému odradit nezdarem
- vědět, na koho se může obrátit o pomoc při řešení problémů

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vede žáky k používání základních prvků odborné terminologie s porozuměním
- vede žáky ke komunikaci prostřednictvím výpočetní techniky

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
- využívat pro komunikaci běžné komunikační a informační prostředky

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- učí žáky pracovat ve skupinách, vzájemně si pomáhat
- utváří v žákovi pocit zodpovědnosti, posiluje správný úsudek

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- uplatňovat základní návyky společenského chování
- rozpoznat nevhodné a rizikové chování, být seznámen s jeho možnými důsledky

Kompetence občanské

Učitel:

- vede žáky k ochraně svého zdraví při práci s výpočetní technikou

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- chránit své zdraví při práci s výpočetní technikou

Kompetence pracovní

Učitel:

- rozvíjí individuální schopnosti pracovat samostatně
- nabízí dostatek pracovních aktivit pro osvojení potřebných pracovních dovedností
- pomáhá žákovi zvládat potřebné pracovní dovednosti a činnosti
- upevňuje správnost pracovních postupů, operací a dovedností při práci a počítačem

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce při práci s výpočetní technikou
- pracovat dle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

Předmět: INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE

Ročník: 5. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Monitor, klávesnice, myš. Základy obsluhy počítače. Software počítače - textový editor - herní a zábavné výukové programy Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky.	Zvládat základní obsluhu počítače – zapnutí, vypnutí, práci s myší. Zvládat psaní známých písmen na klávesnici. Pracovat s vybranými a přiměřenými výukovými programy a zábavnými programy podle pokynu. Dodržovat pravidla bezpečné a zdravotně nezávadné práce s výpočetní technikou.	- pozorování - rozhovor - testování žáka - praktický výstup z kreslení PC - slovní hodnocení žáka - motivační hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů	Formy a metody práce: - frontální výuka - řízený rozhovor - samostatná práce - demonstrační materiál - práce ve skupinách - výukové a zábavné hry - názorná ukázka a demonstrace - skupinová výuka - speciálně pedagogické postupy - motivační hry a kreslení - dodržování bezpečnosti s PC

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

Předmět: INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Základní funkce textového a grafického editoru.	Zvládat psaní jednoduchých slov a krátkých vět, popřípadě pracovat se základními symboly alternativní komunikace.	- pozorování - rozhovor - testování žáka - praktický výstup z kreslení PC - slovní hodnocení žáka	Formy a metody práce: - frontální výuka - řízený rozhovor - samostatná práce - názorné vedení
Přídavná zařízení počítače, jejich účel, použití a obsluha tiskárny	Dodržovat pravidla zacházení s výpočetní technikou.	- motivační hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů	- práce ve skupinách - výukové a zábavné hry - názorná ukázka, demonstrace
Výukové a herní programy.	Zvládat práci s vybranými jednoduchými výukovými a herními programy.	- praktická činnosti s PC a mobilním telefonem	- skupinová výuka - speciálně pedagogické postupy
Možnosti vyhledávání informací pomocí internetu.	Vyhledávat informace na internetu podle pokynů.		- motivační hry a kreslení - dodržování bezpečnosti s PC
Základní způsoby elektronické komunikace, e-mail, mobilní telefon.	Zvládat základní funkce mobilního telefonu – přijetí hovoru, případně zprávy SMS.		

11.7. VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět* rozvíjí vnímání žáků a poskytuje základní poznatky o okolním světě, životě společnosti, o živé a neživé přírodě. Žáci se učí správně pojmenovávat předměty, jevy a situace na základě pozorování a vlastních praktických zkušeností. Nové znalosti a dovednosti se učí uplatňovat v běžném životě. Získané poznatky si postupně osvojují a rozšiřují. Vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět* pomáhá žákům získat dovednosti, jak se co nejsamostatněji orientovat v okolním prostředí a jak si počínat při řešení různých životních situací.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Člověk a jeho svět* je členěn do pěti tematických okruhů: *Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví.*

- V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí poznávat své nejbližší okolí, orientovat se v něm a cítit se v něm bezpečně. Postupně poznávají nejbližší okolí místa bydliště a školy a dále své znalosti rozšiřují o důležitá místa v obci, regionu, zemi.
- V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* se žáci učí základům společenského chování a jednání. Při praktických činnostech se učí spolupracovat se svými spolužáky. Učí se, jak reagovat při setkání s neznámými lidmi a v krizových situacích.
- V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat se v čase a určovat ho, rozlišovat děj v minulosti a budoucnosti. Důležitou složkou je praktické poznávání způsobu života v nejbližším okolí, poznávání významných historických památek v místě bydliště.
- V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* se žáci seznamují se změnami v přírodě v průběhu roku. Učí se při praktických činnostech sledovat, k jakým změnám v přírodě dochází během ročních období. Vytvářejí si vztah k přírodě a učí se poznávat důležitost ochrany životního prostředí.
- V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají sami sebe prostřednictvím svého těla. Učí se dodržovat správné hygienické návyky a zvládat sebeobslužné činnosti podle svých možností. Poznávají, co jejich zdraví prospívá, co ho poškozuje, učí se o zdraví pečovat.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vytváření a upevňování hygienických a sebeobslužných návyků
- osvojování pravidel slušného chování a jednání, vytváření pozitivních mezilidských vztahů
- poznávání svého nejbližšího okolí a formování citového vztahu k místu, kde žije
- rozvoji myšlení, vyjadřování, rozšiřování slovní zásoby při pojmenování věcí, jevů a dějů
- chápání významu věcí a jejich vlastností, vzájemných vztahů a souvislostí
- pojmenování předmětů, činností, nových poznatků a zkušeností z každodenního života
- utváření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě

- upevňování zásad zdravého životního stylu a ke správnému jednání v situacích ohrožujících jeho zdraví a bezpečnost

Vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět* je důležitou složkou počátečního vzdělávání a je základem pro výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda*, *Člověk a zdraví*. Vzdělávání v této oblasti bude na 1. stupni realizováno prostřednictvím vyučovacího předmětu Prvouka.

11.8. PRVOUKA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu **Prvouka** je tematicky rozděleno do pěti okruhů. V okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí poznávat své nejbližší okolí, orientovat se v něm a cítit se v něm bezpečně. Postupně poznávají nejbližší okolí místa bydliště a školy a dále své znalosti rozšiřují o důležitá místa v obci, regionu, zemi.

V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* se žáci učí základům společenského chování a jednání. Při praktických činnostech se učí vzájemně spolupracovat se svými spolužáky. Učí se, jak reagovat při setkání s neznámými lidmi a v krizových situacích.

V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat se v čase a určovat ho, rozlišovat děj v minulosti a budoucnosti. Důležitou složkou je praktické poznávání způsobu života v nejbližším okolí, poznávání významných historických památek v místě bydliště.

V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* se žáci seznamují se změnami v přírodě v průběhu roku. Učí se při praktických činnostech sledovat, k jakým změnám v přírodě dochází během ročních období. Vytvářejí si vztah k přírodě a učí se poznávat důležitost ochrany životního prostředí.

V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají sami sebe prostřednictvím svého těla. Učí se dodržovat správné hygienické návyky a zvládat sebeobslužné činnosti podle svých možností. Poznávají, co jejich zdraví prospívá, co ho poškozuje, učí se o ně pečovat.

Cílem vyučování předmětu Prvouka je utvářet u žáků základní pracovní návyky, rozvíjet v souladu s psychickými zvláštnostmi jejich myšlení – chápání pojmů, věcí, jevů, souvislostí a vztahů porovnáváním, pozorováním, vlastní zkušeností. Žáci jsou vedeni k poznávání propojení mezi člověkem a přírodou a jejich vzájemného ovlivňování. Přijatelnou formou jsou jim ukazovány vzájemné vztahy přírody živé a neživé, vztahy rostlin a živočichů. Zdůrazněním zajímavosti ze světa rostlin a živočichů je pak v dětech buzen zájem o přírodu a současně v nich vychováván její ochránce a vnímavý pozorovatel. Smysluplnými činnostmi si žáci osvojují a upevňují vhodné formy chování a jednání mezi lidmi, učí se chápat a respektovat rozdílnosti mezi jednotlivci a navzájem si pomáhat, což má pozitivní vliv na utváření a rozvoj vzájemných sociálních vztahů ve třídě.

Vyučovací předmět Prvouka je realizován v 1. – 6. ročníku 1. stupně. Všechny ročníky mají učivo tohoto předmětu vnitřně prostoupeno pěti výše uvedenými tematickými celky a jednotlivé výstupy 1. a 2. období 1. stupně jsou rovněž směřovány k těmto tematickým

celkům: *Místo, kde žijeme; Lidé kolem nás; Lidé a čas; Rozmanitost přírody; Člověk a jeho zdraví.*

Časové vymezení předmětu:

Na prvním stupni je předmětu Prvouka vymezena časová dotace 16 hodin. V jednotlivých ročnících 1. stupně bude tomuto vyučovacímu předmětu věnována uvedená hodinová dotace.

1. ročník	2 hodiny
2. ročník	2 hodiny
3. ročník	3 hodiny
4. ročník	3 hodiny
5. ročník	3 hodiny
6. ročník	3 hodiny

Formy a metody práce:

- metody motivační
- metody kontroly, ověřování a hodnocení
- metody porovnávání
- skupinová práce a činnosti ve dvojici
- projektové činnosti
- vycházky, exkurze, návštěvy muzeí, památkových míst
- praktická činnost žáka
- didaktické hry a výukový materiál
- předvedení, demonstrace
- videoprojekce
- rozvíjení smyslového vnímání
- prožitkové učení
- aplikace vlastních zkušeností
- činnostní učení
- pozorování
- doporučené speciálně pedagogické postupy

Předmětem Prvouka prolínají průřezová témata:

- OSV: seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly, regulace vlastního jednání
- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, zapamatování
- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – pozornosti a soustředění, řešení problémů
- OSV: sebepoznání a sebepojetí – moje vztahy k druhým
- OSV: sebepoznání a sebepojetí – cvičení sebeovládání, organizace vlastního času
- OSV: poznávací schopnost – vzájemné poznávání ve skupině, třídě
- OSV: mezilidské vztahy - chování podporující dobré vztahy
- OSV: komunikace – cvičení pozornosti
- OSV: spolupráce a soutěživost –rozvoj sociálních dovedností spolupráce
- EV: lidské aktivity a problémy životního prostředí – ochrana přírody a památek
- EV: základní podmínky života – odpovědnost za ochranu přírody

- EV: ekosystémy – příklady žádoucího i nežádoucího jednání lidí pro životní prostředí
- EV: vztah člověka k prostředí – citlivý přístup k přírodě, k přírodnímu dědictví
- EV: ekosystémy – pole, les, pitná voda, ochrana jednotlivých biologických druhů
- MUV: lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci
- MUV: lidské vztahy – základní morální normy, společenské návyky, slušné chování
- MUV: etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin a kultur; rovnost – odlišnost

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáka k samostatné práci s učebními materiály
- učí žáka chápat obecně užívané termíny, znaky a symboly v konkrétních životních situacích
- používá a střídá různé formy, metody práce

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- používat termíny, symboly a znaky ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- modeluje problémové situace s ohledem na individuální schopnosti a možnosti
- uvádí k řešení žákovi známé situace
- procvičuje pozorovací schopnosti žáka
- nalézá vhodné způsoby řešení problémů

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- překonávat problémy přiměřené ke svým možnostem
- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vědět, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů

Kompetence komunikativní

Učitel:

- umožňuje žákovi vyjadřovat vlastní myšlenky, pocity a názory
- vytváří dostatek činností a příležitostí pro vyjádření pocitů a prožitků
- vyžaduje reakci žáka na konkrétní pokyn

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností

Kompetence občanské

Učitel:

- učí žáka využívat osvojené dovednosti a návyky
- dohlíží na respektování školních pravidel
- motivuje vlastním chováním a jednáním k dodržování pravidel a norem soužití

- upozorňuje na nebezpečí rasové nenávisti, poukazuje na dodržování pravidel a norem
- vysvětluje žákovi důležitost a nezbytnost zdravého životního stylu a ochrany prostředí

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení do společnosti
- chránit své zdraví, mít povědomí o základních právech a povinnostech
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití
- dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu
- dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

Kompetence pracovní

Učitel:

- kontroluje správnost a vhodnost užívání návyků a dovedností
- dává instrukce pro pracovní činnost
- stanovuje skupinové cíle i dílčí úkoly žáka
- motivuje žáka ke skupinové-týmové práci

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít osvojené hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých možností
- pracovat dle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- poskytuje podmínky a prostor týmové práci
- stanoví pravidla chování ve třídě, ve škole
- seznamuje žáky s okolním prostředím a upozorňuje na nebezpečí cizích lidí a jevů
- posiluje a podporuje sebevědomí žáka
- zvyšuje míru samostatnosti a zodpovědnosti
- učí žáka naslouchat a respektovat druhého

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňovat základní návyky společenského chování
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Předmět: PRVOUKA

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Místo, kde žijeme Domov a jeho okolí. Orientace v okolí bydliště. Adresa bydliště. Kulturní a historické zajímavosti v nejbližším okolí. Škola, prostředí školy, život ve škole a jejím okolí. Cesta do školy. Bezpečnost – základy dopravní výchovy. Lidé kolem nás Rodina a společnost. Role členů rodiny. Příbuzenské vztahy. Mezilidské vztahy. Základní pravidla společenského chování. Pracovní činnosti.	Zvládnout orientaci v okolí svého bydliště, v budově školy a jejím okolí. Znát název své obce a adresu bydliště. Poznat a pojmenovat předměty ze svého nejbližšího okolí (domov, třída, škola). Ovládat základní pravidla bezpečnosti při cestě do školy. Znát rodinné příslušníky, rozlišovat jejich stáří (starý, mladý, starší, mladší) a blízké příbuzenské vztahy. Znát jména spolužáků a svých učitelů. Mít osvojené základy společenského chování – umět pozdravit, poprosit, poděkovat. Poznávat a pojmenovávat různé lidské činnosti.	- ilustrace školy – okolí – bydliště - praktické činnosti - otázky učitele – odpovědi žáka - rozhovor - popis cesty do školy – kresba - vyhodnocení skupinové práce - zhodnocení projektové výuky - kresba vybrané školní učebny - ilustrativní situační obrázek - popis situačních obrázků - pozorování žáka - motivační hodnocení - slovní hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů - aktivita při výukové činnosti	Formy a metody práce: - popis okolí školy - didaktické hry - kresba plánu okolí školy - čtení místních pověstí a zvyků - vycházka do okolí školy - výklad: bezpečnost na cestách - praktické činnosti žáka - projektová výuka - rozhovor se žákem - vycházka do okolí školy - odborný výklad - manipulační karty - nástěnný obrazový materiál - situační ilustrativní obrázky - praktické činnosti - výtvarné činnosti - vyprávění - beseda na dané téma - pozorování - speciálně pedagogické postupy - manipulační činnosti - rozvíjení smyslového vnímání

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Předmět: PRVOUKA

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Lidé kolem nás Osobní bezpečí, chování v krizových situacích. Protiprávní jednání a jeho postih-zneužívání, týrání. Lidé a čas Orientace v čase – určování času - ráno, poledne, večer. Rozvržení denních činností. Den, týden – dny v týdnu. Roční období. Rozmanitost přírody Příroda v ročních obdobích. Znaky ročních období. Chování živočichů. Sezónní práce na zahradě a na poli. Domácí zvířata. Péče o zvířata a ptáky. Ovoce a zelenina – základní druhy.	Vědět, jak se chovat při setkání s neznámými lidmi. Zvládnout jednoduchou orientaci v čase – ráno, poledne, večer. Znat rozvržení svých denních činností. Znat dny v týdnu. Rozlišit roční období podle charakteristických znaků. Popsat viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích. Popsat počasí podle obrázku (déšť, sníh, bouřka, vítr). Poznat nejběžnější druhy domácích zvířat. Pojmenovat základní druhy ovoce a zeleniny .	- popis - rozhovor - pozorování - praktický výstup - hodnocení pracovních listů - testování žáka - hodnocení projektové činnosti - opakování učiva - slovní hodnocení - motivační hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů - hodnocení modelových situací - orientace žáka v čase - znalost dnů v týdnu - rozlišování ročního období - poznávání zvířat - pojmenování ovoce, zeleniny - aktivita při výukové činnosti	Formy a metody práce: - volná řečová reprodukce žáka - rozhovor se žákem - manipulační obrázky a listy - situační obrázky - pozorování žáka - vysvětlování – výklad – popis - ilustrativní metody poznání - naslouchání - pracovní sešity - odborný výklad - manipulační karty - videozáznam - výtvarné činnosti - prohlížení pohlednic - vycházka do přírody - situační ilustrativní obrázky - didaktické hry a pomůcky - návštěva prodejny zeleniny - nástěnný obrazový materiál - projektové činnosti - didaktické hry - speciálně pedagogické postupy - rozvíjení smyslového vnímání - práce ve skupině, ve dvojici

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Předmět: PRVOUKA

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Rozmanitost přírody Ochrana přírody. Chování v přírodě. Člověk a zdraví Péče o zdraví – hygienické návyky a sebeobsluha. Denní režim. Osobní hygiena. Lidské tělo. Části lidského těla. Nemoc, sdělení potíží. Chování v době nemoci. Ošetření drobných poranění. Osobní bezpečí. Chování při mimořádných událostech.	Znát základní zásady pobytu v přírodě. Dodržovat zásady osobní hygieny a zvládat základní sebeobsluhu. Pojmenovat hlavní části lidského těla. Dokázat upozornit na své zdravotní potíže. Vědět o zásadách bezpečného chování při hrách, na výletech a při koupání.	- popis, rozhovor - pozorování - praktický výstup - hodnocení pracovních listů - testování žáka - hodnocení projektové činnosti - opakování učiva - slovní hodnocení - motivační hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů - hodnocení modelových situací - pojmenování částí lidského těla - schopnost sdělit potíže - znalost zásad bezpečného chování - dovednost zvládání hygieny - aktivita při výukové činnosti	Formy a metody práce: - manipulační obrázky - situační obrázky - didaktické hry - pozorování - projektové činnosti - individuální činnosti - rozhovor - motivační a hodnotící postupy - praktické činnosti - beseda na dané téma - videoprojekce - obrazový materiál - názorné vedení žáka - popis, naslouchání - výtvarné činnosti - pracovní činnosti, sebeobsluha - předvedení, demonstrace - vycházka - speciálně pedagogické postupy - modelové situace - manipulační činnosti - rozvíjení smyslového vnímání - práce ve dvojici, ve skupině

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Předmět: PRVOUKA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy	Možné evaluační nástroje	Poznámky
	<i>Žák by měl:</i>		
Místo, kde žijeme Škola, cesta do školy. Bezpečnost. Základy dopravní výchovy. Obec (město). Význačná místa a instituce v obci a jejím okolí. Okolní krajina (místní oblast, region). Regionální zvláštnosti. Charakteristické znaky krajiny v ročních obdobích. Bezpečnost, základy dopravní výchovy. Lidé kolem nás Základní pravidla společenského chování – rodina, škola. Kamarádství. Mezilidské vztahy. Příbuzenské vztahy. Pracovní činnosti. Role členů rodiny – pracovní činnosti v rodině.	Popsat cestu do školy podle otázek. Znát nejbližší důležitá místa v okolí školy a bydliště. Sdělit poznatky a zážitky z výletů a vlastních cest. Dodržovat zásady bezpečnosti při hrách. Dodržovat pravidla pro soužití v rodině, ve škole, mezi kamarády. Projevovat toleranci k odlišnostem spolužáků. Pojmenovat nejběžnější pracovní činnosti.	- popis, rozhovor - pozorování - praktický výstup - hodnocení pracovních listů - testování žáka - hodnocení projektové činnosti - opakování učiva - slovní hodnocení - motivační hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů - hodnocení modelových situací - pojmenování částí lidského těla - schopnost sdělit potíže - znalost zásad bezpečného chování - dodržování pravidel chování - aktivita při výukové činnosti	Formy a metody práce: - popis a pozorování - individuální činnosti žáka - vycházka - projektové činnosti - rozhovor - pracovní sešity - motivační činnosti - výklad učitele s názorem - manipulační karty - nástěnný obrazový materiál - situační obrázky - praktické činnosti - vyprávění - videoprojekce - výtvarné činnosti - kontrola a hodnocení - opakování, procvičování - didaktické hry - strukturalizace poznatků - práce ve dvojici, ve skupině - speciálně pedagogické postupy - vizualizace učiva - pracovní činnosti

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: PRVOUKA
Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Lidé kolem nás Protiprávní jednání a jeho postih. Šikana. Zneužívání. Týrání. Nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy. Prevence. Důležitá telefonní čísla. Chování při požáru, při nehodě. Situace hromadného ohrožení. Chování při vyhlášení poplachu. Chování při dopravní nehodě. Lidé a čas Orientace v čase . Určování času – celé hodiny. Naše země v dávných dobách. Způsob života v pravěku.	Rozpoznávat ve svém okolí nevhodné jednání a chování vrstevníků a dospělých. Vědět, kde hledat pomoc v případě ohrožení vlastní osoby. Reagovat na pokyny dospělých při mimořádných událostech. . Poznat, kolik je hodin – celé hodiny. Rozlišovat děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti (včera, dnes, zítra).	- popis, rozhovor - pozorování - praktický výstup - hodnocení pracovních listů - testování žáka - hodnocení projektové činnosti - opakování učiva - slovní hodnocení - motivační hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů - hodnocení modelových situací - dovednost orientovat se v čase - znalost důležitých telefonních čísel - zpracování pracovních listů - aktivita při výukové činnosti	Formy a metody práce: - rozhovor - popis - výklad s názornou ukázkou - výtvarné a pracovní činnosti - nástěnný obrazový materiál - videoprojekce - beseda na dané téma - pozorování žáka - didaktické hry a pomůcky - individuální činnosti žáka - projektové činnosti - manipulační karty - porovnávání - samostatná práce žáka - práce ve dvojici, ve skupině - skupinové práce - kontrola a hodnocení - vizualizace a strukturalizace - vycházka - činnost s pracovními listy - motivační činnosti - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Předmět: PRVOUKA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Lidé a čas Roční období. Měsíce, rok, kalendář. Současnost a minulost v našem životě (rozdíly ve způsobu života). Významné historické objekty v regionu a ČR. Regionální pověsti. Tradiční lidové svátky. Rozmanitost přírody Stromy a keře. Ovocné stromy. Okrasné keře. Chování živočichů. Listnaté stromy. Jehličnaté stromy. Les.	Znát roční období a měsíce. Porovnávat rozdíly mezi současným způsobem života a života v minulosti podle obrázků. Seznámit se s významnými událostmi a pověstmi, které se vztahují k regionu nebo kraji. Poznat rozdíly mezi stromy a keři. Poznat nejběžnější volně žijící zvířata. Rozlišit listnaté a jehličnaté stromy.	- popis, rozhovor - pozorování - praktický výstup - hodnocení pracovních listů - testování žáka - hodnocení projektové činnosti - opakování učiva - slovní hodnocení - motivační hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů - hodnocení modelových situací - dovednost orientovat se v čase - dovednost rozlišování stromů a keřů - poznávání stromů - poznávání volně žijících zvířat - aktivita při výukové činnosti	Formy a metody práce: - vycházka - popis a pozorování - výklad s názornými pomůckami - rozhovor - motivační činnosti - kontrola a hodnocení - porovnávání, rozlišování - práce ve dvojici, ve skupině - čtení pověstí, předčítání - projektové činnosti - návštěva muzea - poslechové činnosti - vizualizace a struktura učiva - didaktické pomůcky a hry - videozáznam - manipulační činnosti - návštěva ZOO - obrazový materiál - předvedení, ukázka - manipulační karty - rozvíjení smyslového vnímání - výtvarné a pracovní činnosti - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Předmět: PRVOUKA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy	Možné evaluační nástroje	Poznámky
	<i>Žák by měl:</i>		
Rozmanitost přírody Péče o životní prostředí. Ochrana přírody. Chování v přírodě. Péče o životní prostředí. Člověk a zdraví Péče o zdraví. Zdravá výživa. Zdravá strava a pitný režim. Osobní hygiena. Preventivní chování – zneužívání nebezpečných látek. Nemoc. Sdělení potíží. Chování v době nemoci. Ochrana sebe a svého těla před obtěžováním a zneužíváním. Důležitá telefonní čísla. Ošetření drobných poranění.	Vědět o škodlivých vlivech na přírodní prostředí. Znát základní pravidla ochrany přírody a životního prostředí. Uplatňovat hygienické návyky, sebeobslužné dovednosti a zásady zdravé výživy. Dokázat sdělit a popsat své zdravotní obtíže. Vědět , na koho se obrátit o pomoc. Zvládnout ošetření drobného poranění.	- popis, rozhovor - pozorování - praktický výstup - hodnocení pracovních listů - testování žáka - hodnocení projektové činnosti - opakování učiva - slovní hodnocení - motivační hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů - hodnocení modelových situací - dovednost péče o zdraví - dovednost osobní hygieny - dodržování osobního bezpečí - aktivita při výukové činnosti - znalost důležitých telefonních čísel - postoje a chování k přírodě	Formy a metody práce: - rozhovor se žákem - pozorování žáka - odborný výklad - manipulační obrázky a listy - situační obrázky – popis - metoda motivační - popis - beseda na dané téma - didaktické hry - práce ve dvojici a ve skupině - vysvětlování – výklad učitele - ilustrativní metody poznání - vycházky - kontrola a hodnocení - porovnávání - hodnotící metody - nácvik praktických činností - nástěnný obrazový materiál - ilustrativní obrázky - projektové vyučování - vycházka do přírody - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: PRVOUKA
Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Člověk a zdraví Bezpečné chování v silničním provozu. Chování při mimořádných událostech.	Uplatňovat základní pravidla silničního provozu pro chodce. Reagovat přiměřeně na pokyny dospělých při mimořádných událostech.	- popis, rozhovor - pozorování - praktický výstup - hodnocení pracovních listů - hodnocení projektové činnosti - opakování učiva - slovní hodnocení - motivační hodnocení - sebehodnocení - individuální posouzení výkonů - hodnocení modelových situací - aktivita při výukové činnosti - reagování žáka na pokyny	Formy a metody práce: - manipulační obrázky a listy - situační obrázky - kontrola a hodnocení - didaktické hry - pozorování - praktické činnosti - popis - srovnávání, porovnávání - speciálně pedagogické postupy - projektové činnosti - modelové situace k učivu - motivační činnosti - zpracování pracovních listů

11.9. VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast *Člověk a společnost* má významnou roli v přípravě žáků na občanský život. Svým obsahem navazuje na vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět*. Utváří a rozvíjí osobnost žáků po stránce mravní, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života a pomáhá jim orientovat se v mezilidských vztazích.

Ve vzdělávací oblasti *Člověk a společnost* se u žáků formují sociální dovednosti a postoje důležité v občanském životě. Součástí vzdělávání je výchova k toleranci, respektování lidských práv, k úctě a ochraně přírodního prostředí a kulturních hodnot.

Vzdělávací obor *Člověk a společnost* poskytuje žákům základní poznatky o vývoji lidstva i vlastního národa, seznamuje je s nejvýznamnějšími osobnostmi a historickými událostmi, které ovlivnily život v minulosti a mají význam pro současnost. Zaměřuje se na formování osobnosti žáků po stránce citové a volní a na rozvíjení kognitivních funkcí tak, aby jejich začleňování do společenských vztahů bylo co nejúspěšnější. Žáci získávají základní vědomosti o podstatě a fungování společnosti, právech a povinnostech občanů.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru *Člověk a společnost* zahrnuje tematické okruhy: *Historie našeho národa, Člověk ve společnosti, Poznatky o společnosti, Péče o občana*.

- V tematickém okruhu *Historie našeho národa* se žáci učí poznávat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí. Získávají poznatky z období počátku českého státu, učí se o význačných osobnostech našich dějin a významných historických událostech v naší zemi.
- V tematickém okruhu *Člověk ve společnosti* žáci získávají základní informace o otázkách rodinného života a rozlišují postavení a role rodinných příslušníků. Učí se respektovat pravidla společenského soužití, uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišovat projevy nepřiměřeného chování, poznávají hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a učí se ohleduplnosti ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům. Seznamují se s nebezpečím rasismu a projevy vandalismu. Učí se tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti.
- V tematickém okruhu *Poznatky o společnosti* žáci poznávají symboly našeho státu a jeho hlavní představitelé, jsou seznamováni se základními právy a povinnostmi občanů, učí se uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání, jsou seznamováni s právy občanů ČR v rámci EU.
- V tematickém okruhu *Péče o občana* žáci vyřizují své osobní záležitosti, v případě potřeby se učí požádat o radu, rozeznávají nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy, znají možnosti sociální péče o potřebné občany, získávají nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získávání základních poznatků o minulosti a současnosti naší země
- poznávání postupné změny způsobu života lidí
- poznávání historických a kulturních památek v nejbližším okolí
- zvládání přiměřeně náročných situací běžného života
- osvojení základů společenského chování, soužití s ostatními lidmi a pozitivních mezilidských vztahů
- vyjadřování vlastních myšlenek, postojů a potřeb, nacházení své role ve společnosti
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům
- rozvíjení respektu ke kulturním, náboženským a jiným odlišnostem lidí, skupin a různých společenství
- pochopení práv a povinností občanů, k rozpoznávání protiprávního jednání a vědomí jeho důsledků

Vzdělávací oblast *Člověk a společnost* je určena pro žáky 2. stupně základního vzdělávání. Této vzdělávací oblasti je dle rámcového učebního plánu určena časová dotace v počtu 8 hodin. Všechny ročníky 2. stupně mají učivo této oblasti vnitřně prostoupeny výše uvedenými tematickými celky a jednotlivé výstupy 2. stupně jsou rovněž směřovány k těmto tematickým celkům: *Historie našeho národa; Člověk ve společnosti; Poznatky o společnosti; Péče o občana*. Vzdělávací oblast *Člověk a společnost* bude pro žáky 7. – 10. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu Věcné učení.

7. ročník	2 hodiny
8. ročník	2 hodiny
9. ročník	2 hodiny
10. ročník	2 hodiny

11.10. VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A PŘÍRODA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast *Člověk a příroda* navazuje na vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět*, která přibližuje přírodovědné učivo na 1. stupni ZV a kooperuje s ostatními vzdělávacími oblastmi. Dává žákům příležitost seznámit se s přírodou jako systémem, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se.

Žáci získávají základní poznatky o přírodních zákonitostech, které mohou uplatnit v praktickém životě. Seznamují se s vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a se závislostí člověka na přírodních zdrojích. Žáci se učí využívat získané základní přírodovědné znalosti k ochraně přírody.

Vzdělávací oblast *Člověk a příroda* zahrnuje základní fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné poznatky a dovednosti. Charakter výuky umožňuje žákům hlouběji porozumět procesům probíhajícím v přírodě, vzájemným souvislostem a vztahům mezi nimi, poznávat přírodní podmínky nejen ve svém nejbližším okolí a na území ČR, ale i v Evropě. Vychází z osobních poznání žáků a jejich zkušeností.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení schopnosti vnímat přírodní zákonitosti a získané poznatky využít v praxi
- seznámení s příčinami přírodních dějů
- vnímání vztahů a souvislostí mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou
- podílení se svým chováním na ochraně životního prostředí
- získávání praktických zkušeností s přírodními i umělými látkami a materiály
- získání elementárního povědomí o existenci různých zemí, o planetě Zemi, o vesmíru
- utváření a využívání dovedností v situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí

Vzdělávací oblast *Člověk a příroda* je určena pro žáky 2. stupně ZV. Této vzdělávací oblasti je dle rámcového učebního plánu určena časová dotace v počtu 12 hodin. Všechny ročníky 2. stupně mají učivo vnitřně prostoupeno základními poznatky z fyziky, z chemie, z přírodopisu a základními poznatky ze zeměpisu. Očekávané výstupy 2. stupně směřují svým obsahem k uvedeným základním poznatkům. Vzdělávací oblast *Člověk a příroda* bude pro žáky 7. – 10. ročníku realizována prostřednictvím vyučovacího předmětu Věcné učení.

7. ročník	3 hodiny
8. ročník	3 hodiny
9. ročník	3 hodiny
10. ročník	3 hodiny

11.11. VĚCNÉ UČENÍ – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu v rámci oblasti *Člověk a společnost*:

Vyučovací předmět **Věcné učení** realizuje vzdělávací oblast *Člověk a společnost*. Tato oblast je tematicky rozdělena do čtyř okruhů.

- V tematickém okruhu *Historie našeho národa* se žáci učí poznávat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí. Získávají poznatky z období počátku českého státu, učí se o význačných osobnostech našich dějin a významných historických událostech v naší zemi.
- V tematickém okruhu *Člověk ve společnosti* žáci získávají základní informace o otázkách rodinného života a rozlišují postavení a role rodinných příslušníků. Učí se respektovat pravidla společenského soužití, uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišovat projevy nepřiměřeného chování, poznávají hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a učí se ohleduplnosti ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům. Seznamují se s nebezpečím rasismu a projevy vandalismu. Učí se tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti.
- V tematickém okruhu *Poznatky o společnosti* žáci poznávají symboly našeho státu a jeho hlavní představitele, jsou seznamováni se základními právy a povinnostmi občanů, učí se uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání, jsou seznamováni s právy občanů ČR v rámci EU.
- V tematickém okruhu *Péče o občana* žáci vyřizují své osobní záležitosti, v případě potřeby se učí požádat o radu, rozeznávají nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy, znají možnosti sociální péče o potřebné občany, získávají nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí.

Cílem vyučování předmětu Věcné učení v rámci vzdělávací oblasti *Člověk a společnost* je získávání základních poznatků o minulosti a současnosti naší země, poznávání postupné změny způsobu života lidí, poznávání historických a kulturních památek v nejbližším okolí, zvládání přiměřeně náročných situací běžného života, osvojení základů společenského chování, soužití s ostatními lidmi a pozitivních mezilidských vztahů, vyjadřování vlastních myšlenek, postojů a potřeb, nacházení své role ve společnosti, úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům, rozvíjení respektu ke kulturním, náboženským a jiným odlišnostem lidí, skupin a různých společenství, pochopení práv a povinností občanů, k rozpoznávání protiprávního jednání a vědomí jeho důsledků.

Obsahové vymezení předmětu v rámci oblasti *Člověk a příroda*:

Vyučovací předmět Věcné učení realizuje také vzdělávací oblast *Člověk a příroda*. Obsahové zaměření zde zahrnuje základní fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné poznatky a dovednosti. Charakter výuky umožňuje žákům porozumět procesům probíhajícím v přírodě, vzájemným souvislostem a vztahům mezi nimi, poznávat přírodní podmínky nejen ve svém nejbližším okolí a na území ČR, ale i v Evropě. Vychází se zde z osobních poznání žáků a jejich zkušeností.

Cílem vyučovacího předmětu Věcné učení v rámci vzdělávací oblasti *Člověk a příroda* je rozvíjet u žáků schopnosti vnímat přírodní zákonitosti a získané poznatky využít v praktickém životě. Vnímat vztahy a souvislosti mezi činnostmi lidí, životním prostředím a přírodou a současně vést žáky k tomu, aby se svým chováním podíleli na ochraně životního prostředí. Seznámit žáky s příčinami přírodních jevů a vést je k získávání praktických zkušeností s přírodními i umělými látkami a materiály; k získání povědomí o existenci různých zemí, o planetě Zemi, o vesmíru; utvářet a aplikovat dovednosti v situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

Časové vymezení předmětu:

Na druhém stupni je předmětu Věcné učení vymezena časová dotace 20 hodin. Vzdělávací oblasti *Člověk a společnost* je v rámci tohoto předmětu vymezena časová dotace 8 hodin. Vzdělávací oblasti *Člověk a příroda* je v rámci tohoto předmětu vymezena časová dotace 12 hodin.

7. ročník	5 hodin (2+3)
8. ročník	5 hodin (2+3)
9. ročník	5 hodin (2+3)
10. ročník	5 hodin (2+3)

Formy a metody práce:

- metody motivační
- individuální činnosti se žákem
- metody kontroly, ověřování, hodnocení
- metody porovnávání
- metody pozorování a popisu
- metoda skupinové práce – práce ve dvojicích
- samostatná práce žáka
- metoda projektové činnosti
- vycházky, exkurze, besedy, návštěvy muzea a památkových míst
- metoda řešení problému
- metoda praktické činnosti
- metoda didaktických her
- videoprojekce, práce s obrazovým materiálem
- metoda přímého pozorování a bezprostředního styku
- demonstrace, předvedení, práce s názorem
- práce s chybou
- metoda strukturované výuky – vizualizace, strukturalizace
- metoda postupných kroků, dílčích činností
- metoda přímého vedení výukové činnosti žáka
- metoda pokusem
- formativní hodnocení žáka
- rozvíjení smyslového vnímání
- aplikace poznatků do praktického života
- doporučené speciálně pedagogické postupy

Předmětem Věcné učení prolínají průřezová témata:

- EV: ochrana životního prostředí
- EV: ekosystémy – les v našem prostředí, význam lesa; pole – změny krajiny, význam
- EV: ekosystémy – vodní zdroje, lidské aktivity, místní krajina
- EV: základní podmínky života – voda – její význam pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda; ovzduší; půda jako zdroj výživy; energie; lidské aktivity
- OSV: rozvoj schopnosti poznávání a sociální rozvoj; komunikace
- OSV: péče o zdraví, návykové látky a zdraví
- OSV: spolupráce, soutěživost; rozvoj sociálních dovedností spolupráce
- OSV: rozvoj schopnosti poznávání - cvičení pozornosti, soustředění, řešení problémů
- OSV: sebepoznání a sebepojetí – moje tělo, moje vztahy k druhým lidem
- OSV: psychohygiena – dovednosti hledání pomoci při potížích
- OSV: mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy a chování, pravidla slušného chování
- MUV: etnický původ, lidské vztahy a jejich význam; rovnocennosti etnických skupin
- MUV: etnický původ – vztahy mezi kulturami, tolerantní vztahy, rovnost lidí
- MUV: kulturní difference – jedinečnosti každého člověka, respektování zvláštností bez ohledu na etnickou, kulturní či sociální příslušnost

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáka k samostatné práci s učebními materiály
- seznamuje žáky s různými zdroji informací
- učí žáky pracovat s učebním materiálem
- oceňuje žákovu snahu, píli a ochotu
- učí žáka chápat obecně užívané termíny, znaky a symboly v konkrétních životních situacích
- používá a střídá různé formy, metody práce

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- používat učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- používat termíny, symboly a znaky ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení, mít zájem o získávání dalších poznatků
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- modeluje problémové situace s ohledem na individuální schopnosti a možnosti
- poskytuje vědomosti pro dosažení cíle
- podporuje žákovy rozhodovací schopnosti
- uvádí k řešení žákovi známé situace
- procvičuje pozorovací schopnosti žáka
- nalézá vhodné způsoby řešení problémů
- umožňuje seberealizaci žáka

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- překonávat problémy přiměřené ke svým možnostem
- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vědět, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů
- nenechat se při řešení problému odradit nezdarem

Kompetence komunikativní

Učitel:

- umožňuje žákovi vyjadřovat vlastní myšlenky, pocity a názory
- vytváří dostatek činností a příležitosti pro vyjádření pocitů a prožitků
- vyžaduje reakci žáka na konkrétní pokyn
- pracuje s běžným obrazovým materiálem
- používá srozumitelné výrazy k objasnění

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály

Kompetence občanské

Učitel:

- učí žáka využívat osvojené dovednosti a návyky
- dohlíží na respektování školních pravidel
- motivuje vlastním chováním a jednáním k dodržování pravidel a norem soužití
- upozorňuje na nebezpečí rasové nenávisti
- poukazuje na nedodržování pravidel, norem
- vysvětluje žákovi důležitost a nezbytnost zdravého životního stylu a ochrany prostředí

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení do společnosti
- chránit své zdraví, mít povědomí o základních právech a povinnostech
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu
- dokázat se chovat v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob

Kompetence pracovní

Učitel:

- kontroluje správnost a vhodnost užívání návyků a dovedností
- dává instrukce pro pracovní činnost
- stanovuje skupinové cíle i dílčí úkoly žáka
- motivuje žáka ke skupinové-týmové práci

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít osvojené hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých možností
- pracovat dle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- poskytuje podmínky a prostor týmové práci
- stanoví pravidla chování ve třídě, ve škole
- seznamuje žáky s okolním prostředím a upozorňuje na nebezpečí cizích lidí a jevů
- posiluje a podporuje sebevědomí žáka
- zvyšuje míru samostatnosti a zodpovědnosti
- učí žáka naslouchat a respektovat druhého

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít základní představu o vztazích mezi lidmi
- orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- uplatňovat základní návyky společenského chování
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Historie našeho národa Pravěk. Život v pravěku. První státní útvary na našem území. Významné osobnosti našich dějin. Světové války, jejich důsledky. Vznik samostatné ČR. Vznik československého státu. První prezident T. G. Masaryk. Vznik České republiky. Vstup České republiky do EU.	Poznat rozdíly ve způsobu života pravěkých a současných lidí. Mít základní poznatky z období počátku českého státu. Vědět o významných osobnostech našich dějin. Mít představu o významných historických událostech v naší zemi.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - popis - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - řešení modelových situací	Formy a metody práce: - vysvětlování, popis, výklad - literární činnosti - práce ve dvojicích, ve skupině - metoda řešení problému - videoprojekce - návštěva muzea - didaktické hry - práce s textem - rozhovor - názorné pomůcky - beseda - vycházka - pozorování - metoda motivační - kontrola a hodnocení - speciálně pedagogické postupy - projektové činnosti - rozvíjení smyslového vnímání - praktické činnosti - výtvarné činnosti - pracovní činnosti - porovnávání, práce s pojmy

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Člověk ve společnosti Rodina. Škola. Funkce a struktura rodiny. Odpovědnost rodičů za výchovu dětí. Práva a povinnosti žáků. Vztahy ve škole. Základní pravidla společenského chování. Obec. Region. Kraj. Zajímavosti a významné osobnosti obce, regionu, kraje. Přírodní zajímavá místa. Kulturní památky. Národní zvyky a obyčeje. Regionální pověsti. Mezilidské vztahy ve společnosti. Mezilidská komunikace. Úcta k člověku. Rovnoprávné postavení žen a mužů.	Mít základní informace o otázkách rodinného života a rozlišovat postavení a role rodinných příslušníků. Respektovat pravidla společenského soužití. Uplatňovat vhodné způsoby chování a komunikace v různých situacích, rozlišit projevy nepřiměřeného chování. Znát hodnoty přátelství a vztahů mezi lidmi a je ohleduplný ke starým, nemocným a postiženým spoluobčanům.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - popis - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - dodržování pravidel chování - řešení modelových situací	Formy a metody práce: - vysvětlování, popis, výklad - prohlížení literatury, foto - práce ve dvojici, ve skupině - práce s textem - předčítání, vypravování - poslechové činnosti - individuální řešení úkolů - metoda motivační - kontrola a hodnocení - porovnávání, rozhovor - projektové činnosti - vycházka - návštěva kulturní památky - práce s mapou - vytváření modelových situací - frontální výuka - výklad, beseda na dané téma - výtvarné činnosti - praktické činnosti - rozvíjení smyslového vnímání - didaktické hry - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Člověk ve společnosti Rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin. Mezilidská komunikace. Úcta k člověku. Poznatky o společnosti Naše vlast. Významné události a osobnosti, které proslavily naši vlast. Státní svátky. Prezident republiky. Státní orgány a instituce. Státní občanství. Státní symboly. Lidská práva. Základní lidská práva. Práva dítěte a jejich ochrana. Rodinné právo. Týrané dítě. Zneužívané dítě. Šikana. Diskriminace.	Vědět o nebezpečí rasismu a projevech vandalismu. Tolerovat názory a zájmy minoritních skupin ve společnosti. Znát symboly našeho státu a jeho hlavní představitele. Být seznámen se základními právy a povinnostmi občanů.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - popis - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - znalost státních symbolů - dodržování pravidel společenského chování, jednání - řešení modelových situací	Formy a metody práce: - vysvětlování, popis, výklad - rozhovor - modelové situace - beseda na aktuální téma - projektové činnosti - práce ve skupině, ve dvojici - práce s pojmy – porozumění - výklad učitele a diskuse - vyhledávání informací - metoda motivační - kontrola a hodnocení - porovnávání - metoda řešení problému - vycházka - návštěva muzea - práce na počítači - videoprojekce - výtvarné činnosti - práce s textem - speciálně pedagogické postupy - didaktické hry - názorný výukový materiál

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Člověk a právo. Práva a povinnosti občana. Policie, soudy. Právní dokumenty občana. Protiprávní jednání – druhy, postihy Trestná činnost mládeže. Evropská integrace. Postavení ČR v rámci EU. Péče o občana Pracovní uplatnění. Kvalifikace, rekvalifikace. Odměna za práci. Nezaměstnanost. Pracovní úřady. Podpora v nezaměstnanosti. Vzdělání v ČR. Právo na vzdělání. Význam vzdělání. Příprava pro profesní uplatnění.	Uvědomovat si rizika a důsledky protiprávního jednání. Být seznámen s právy občanů ČR v rámci EU. Dokázat vyřizovat své osobní záležitosti, v případě potřeby požádat o radu.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - popis - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - řešení modelových situací - dodržování pravidel společenského chování, jednání - řešení modelových situací	Formy a metody práce: - vysvětlování, rozhovor - popis - modelové situace - beseda na aktuální téma - projektové činnosti - motivační činnosti - skupinová práce - práce ve dvojici - kontrola a hodnocení - porovnávání - praktické činnosti - didaktické hry - strukturalizace poznatků - vizualizace učiva - videoprojekce - návštěva ÚP v BC - výtvarné činnosti - práce na PC - třídění informací - názorný výukový materiál - speciálně pedagogické postupy - individuální práce se žákem - ilustrační obrazový materiál

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Péče o občana Člověk a volný čas. Kultura, sport. Volnočasové aktivity. Nevhodné využívání volného času. Ohrožení sociálně patologickými jevy. Nebezpečí drog. Zdravotní a sociální péče. Systém zdravotní péče. Zdravotní a sociální pojištění. Sociální zabezpečení. Peníze a jejich funkce. Hospodaření s penězi. Organizace a instituce zdravotní a sociální péče. Chování při mimořádných událostech.	Rozeznat nebezpečí ohrožení sociálně patologickými jevy. Vědět o možnostech sociální péče o potřebné občany. Využívat, v případě potřeby, služeb pomáhajících organizací. Mít osvojeny nezbytné dovednosti potřebné k ochraně osob za mimořádných událostí.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - popis - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - řešení modelových situací	Formy a metody práce: - individuální činnost žáka - výklad - vycházka - motivační činnosti - kontrola a hodnocení - exkurze - pozorování - práce s textem - návštěva zdravot. zařízení - didaktické hry a pomůcky - projektové činnosti - práce ve dvojici - praktické činnosti - videoprojekce - rozhovor - metoda řešení problému - výtvarné činnosti - práce ve skupině - beseda na dané téma - speciálně pedagogické postupy - modelové situace chování - popis, vysvětlování - poslechové činnosti

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Základní poznatky z fyziky Základní fyzikální vlastnosti látek. Pohyby těles. Pohyb a klid těles. Jednoduché stroje a jejich užití v praxi. Druhy energie. Elektrická energie. Jaderná elektrárna. Ochrana lidí před radioaktivním zářením. Paliva – ropa, uhlí, zemní plyn. Příklady využití. Přeměny skupenství. Tání a tuhnutí. Teplota varu kapaliny. Zdroje zvuku. Ozvěna. Hudební nástroje. Škodlivost nadměrného hluku.	Poznat , zda je těleso v klidu či pohybu vůči jinému tělesu. Rozeznat zdroje tepla. Rozpoznat jednotlivá skupenství. Rozeznat zdroje zvuku. Vědět o vlivu nadměrného hluku na životní prostředí a zdraví člověka.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - popis - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - řešení modelových situací	Metody a formy práce: - pozorování, popis - projektové činnosti - didaktické hry a pomůcky - obrazový materiál - motivační činnosti - kontrola a hodnocení - vysvětlování, demonstrace - porovnávání - výklad s názorem - videoprojekce - práce ve dvojici, ve skupině - práce s textem v učebnici - práce na počítači - individuální práce - hudební činnosti - jednoduché pokusy - opakování, procvičování, fixace - výtvarné činnosti - názorný výukový materiál - speciálně pedagogické postupy - rozvoj smyslového vnímání - beseda na dané téma

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Základní poznatky z fyziky Elektrické spotřebiče. Zdroje světla. Využití zrcadel. Praktické využití optických přístrojů. Dodržování pravidel bezpečné práce s elektrickými přístroji. Pohyb Země kolem své osy a kolem Slunce. Měsíční fáze. Základní poznatky z chemie Vlastnosti látek. Hustota. Rozpustnost. Vliv teploty a míchání na rychlost rozpouštění pevné látky. Bílkoviny. Tuky.	Být informován o zdrojích elektrického proudu. Rozpoznat zdroje světla. Znát zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji. Být seznámen s pohyby planety Země a jejich důsledky – střídání dne a noci, ročních období. Rozlišit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - popis - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - řešení modelových situací - dodržování bezpečnosti	Metody a formy práce: - metoda motivační - kontrola a hodnocení - projektové činnosti - práce s textem učebnice - vysvětlování, demonstrace - porovnávání - poslechové činnosti - práce ve dvojici, ve skupině - výtvarné činnosti - výklad s názorem - popis - rozhovor - vypracování pracovních listů - praktické činnosti - samostatná práce - beseda na dané téma - exkurze, návštěva muzea - speciálně pedagogické postupy - rozvíjení smyslového vnímání - didaktické hry a pomůcky - jednoduché pokusy - vyhledávání informací na PC

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Základní poznatky z chemie Sacharidy. Vitamíny a jejich zdroje. Vliv na zdraví člověka. Voda. Voda v přírodě. Pitná a užitková voda. Odpadní vody. Vzduch. Kyslík jako jedna ze složek vzduchu. Čistota ovzduší. Smog. Čistota vody. Mimořádné události. Plasty – použití, likvidace. Úniky nebezpečných látek. Havárie chemických provozů. Ekologické havárie a katastrofy.	Rozlišit základní vlastnosti látek – rozpustné, nerozpustné. Rozlišovat druhy vody – pitná, užitková, odpadní. Vědět o kyslíku jako složce vzduchu a jeho nezbytnosti pro život člověka, zvířat i rostlin. Vědět o znečišťování vody a vzduchu ve svém nejbližším okolí – továrny, auta.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - popis - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - řešení modelových situací - dodržování bezpečnosti	Metody a formy práce: - frontální výuka - praktické činnosti - projektové činnosti - práce s textem - výtvarné a pracovní činnosti - výklad s názorem - beseda na dané téma - vycházka - práce ve dvojici, ve skupině - videoprojekce - pozorování, vysvětlování - vysvětlování, demonstrace - jednoduché pokusy - ekologické činnosti, aktivity - diskuse na dané téma - motivační činnosti - kontrola a hodnocení - porovnávání, rozlišování - vyhledávání informací na PC - vypracování pracovních listů - vizualizace, strukturalizace - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Základní poznatky z chemie Nebezpečné látky a přípravky. Značení a užívání běžných chemikálií. Zásady bezpečné práce s chemickými přípravky v běžném životě. Označování symboly nebezpečných látek. Hořlaviny, zásady zacházení. První pomoc při popálení nebo poleptání. Stavební pojiva – cement, vápno, sádra. Užití v praxi. Bezpečnost při práci. Léčiva a návykové látky.	Poznat podle etikety chemické výrobky používané v domácnosti a bezpečně s nimi pracovat. Získat základní vědomosti o léčivech a návykových látkách.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - popis - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - řešení modelových situací - dodržování bezpečnosti	Metody a formy práce: - projektové činnosti - práce s textem - vysvětlování, demonstrace - praktické činnosti - exkurze - beseda na dané téma - videoprojekce - vyhledávání informací na PC - práce ve dvojici, ve skupině - rozvíjení smyslového vnímání - motivační činnosti - kontrola a hodnocení - rozhovor - porovnávání - videoprojekce - metoda řešení problému - vysvětlování, demonstrace - jednoduché pokusy - výtvarné činnosti - speciálně pedagogické metody - názorný výukový materiál

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2.stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Základní poznatky z přírodopisu Praktické poznávání přírody. Stavba, tvar a funkce rostlin. Význam jednotlivých částí těla vyšších rostlin – kořen, stonek, list, květ, semeno, plod. Poznávání běžných druhů a vybraných zástupců rostlin. Houby s plodnicemi, jedlé, jedovaté. Zásady sběru. Konzumace a první pomoc při otravě houbami. Význam rostlin a jejich ochrana. Využití hospodářsky významných rostlin. Chráněné a léčivé rostliny. Jedovaté rostliny. Plody jedovatých rostlin.	Získat základní vědomosti o dění v přírodě během ročních období. Vědět o způsobu péče o rostliny a zvířata během roku. Poznat naše nejběžnější jedlé a jedovaté houby. Vědět o významu hospodářsky důležitých rostlin a jejich pěstování.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - popis - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - řešení modelových situací - dodržování bezpečnosti	Formy a metody práce: - pozorování - popis, vysvětlování - praktické činnosti - výklad s názorem - práce s textem - diskuze na dané téma - nástěnný obrazový materiál - videozáznam - rozhovor - beseda - vizualizace učiva - motivační činnosti - kontrola a hodnocení - práce ve dvojici, ve skupině - samostatná práce žáka - projektové činnosti - vyhledávání informací na PC - vytváření modelových situací - výtvarné a pracovní činnosti - individuální činnosti se žákem - vypracování pracovních listů - speciálně pedagogické postupy - rozvíjení smyslového vnímání

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Základní poznatky z přírodopisu Významní zástupci vybraných skupin živočichů podle životního prostředí – voda, vzduch, země. Rozšíření, význam a ochrana živočichů. Hospodářsky významné druhy. Kriticky ohrožené druhy. Poznávání běžných druhů a vybraných zástupců rostlin. Stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla. Ochrana přírody a životního prostředí. Chráněná území. Praktické poznávání přírody.	Znát vybrané zástupce rostlin a živočichů. Znát význam lesa, společenství stromů, rostlin a hub. Znát jednotlivé části lidského těla a umět je pojmenovat, vědět o základních životních funkcích. Vědět, které činnosti přírodnímu prostředí pomáhají a které ho poškozují. Dodržovat základní pravidla bezpečného chování při poznávání přírody. Vědět, jak chránit přírodu na úrovni jedince.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - popis - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - řešení modelových situací - dodržování bezpečnosti	Formy a metody práce: - vysvětlování - samostatná práce žáka - výklad učitele s názorem - práce s textem v učebnici - motivační činnosti - nástěnný obrazový materiál - kontrola a hodnocení - práce ve dvojici, ve skupině - popis - rozhovor - výtvarné činnosti - beseda, diskuze - obrazový materiál - videoprojekce - exkurze - pracovní listy - projektové činnosti - individuální činnosti - pozorování - didaktické hry a pomůcky - speciálně pedagogické postupy - praktické činnosti

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Základní poznatky ze zeměpisu Mapa. Orientace na mapě podle barev. Světadíly, moře, oceány, státy EU. Česká republika, zeměpisná poloha, členitost. Hranice kraje, republiky. Sousední státy. Orientace na mapě. Místní region – zeměpisná poloha. Ohraničení vzhledem k okolním regionům. Orientace na mapě města. Kraje, města – doprava. Přírodní zajímavosti regionu.	Orientovat se na mapě podle barev, rozlišit vodstvo, horstvo, nížiny. Najít na mapě zeměpisnou polohu České republiky a její sousední státy, vědět, co jsou státní hranice. Vyhledat na mapě České republiky kraj, region, podle bydliště nebo místa školy. Orientovat se na mapě města podle významných bodů. Vědět o druzích a způsobech dopravy v regionu, na území ČR, do zahraničí. Vědět o přírodních zvláštностech a kulturních zajímavostech svého regionu.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor, popis - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - dovednost práce s mapou - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - řešení modelových situací	Formy a metody práce: - samostatná práce žáka - práce ve skupině, ve dvojici - motivační činnosti - práce s atlasem, s mapou - výtvarné a pracovní činnosti - videoprojekce - kontrola a hodnocení - nástěnný obrazový materiál - praktické činnosti - výklad s názorem - práce na počítači - vycházka, exkurze - projektové činnosti - skupinová práce - návštěva muzea - vytváření modelových situací - práce na PC - rozvíjení smyslového vnímání - vizualizace a struktura učiva - zpracování pracovních listů - speciálně pedagogické postupy - didaktické hry a pomůcky - individuální činnosti se žákem

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Předmět: VĚCNÉ UČENÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Základní poznatky ze zeměpisu Zásady ochrany přírody a životního prostředí. Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života. Živelné pohromy. Chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom.	Uplatňovat v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě. Adekvátně jednat při nebezpečí živelné pohromy a ohrožení života.	- otázky – odpovědi - pozorování - samostatná práce žáka - motivační hodnocení - rozhovor, popis - sebehodnocení - praktický výstup - aktivita žáka při výuce - slovní hodnocení - testové otázky - formativní hodnocení - individuální posouzení výkonu - dovednost práce s mapou - doplňování pracovního listu - porovnávání, rozlišování - řešení modelových situací	Formy a metody práce: - projektové činnosti - motivační činnosti - popis, pozorování, vysvětlení - videoprojekce - kontrola a hodnocení - porovnávání - didaktické hry a pomůcky - nástěnný obrazový materiál - práce ve skupině, ve dvojici - beseda na dané téma - diskuze - vyhledávání informací na PC - zpracování pracovních listů - speciálně pedagogické postupy

11.12. VZDĚLÁVACÍ OBLAST UMĚNÍ A KULTURA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast *Umění a kultura* provází žáky po celou dobu základního vzdělávání. Ke kultivaci osobnosti žáků přispívá tím, že dává prostor pro uplatnění jejich tvořivých schopností a zprostředkovává jim zážitky prostřednictvím vlastní tvorby a recepce. Vzdělávací obor Umění a kultura naplňuje přirozenou potřebu žáka projevit se a umožňuje přiblížení k výtvarnému a hudebnímu umění, čímž působí na estetické vnímání žáků.

Vzdělávací oblast má významný rehabilitační a relaxační charakter. Pomáhá k odreagování, k uvolnění a překonávání únavy, ke koncentraci pozornosti. Výtvarné a hudební činnosti v rámci harmonizujícího prostředí snižují psychické napětí, vnitřní nevyváženost a nesoustředěnost či projevy agresivity.

Vzdělávací obsah této oblasti napomáhá k rozvíjení smyslového vnímání, vnitřní tvořivosti a vnímavosti k sobě samému i okolnímu světu. Vytváří příležitosti pro vzájemnou spolupráci, toleranci a napomáhá utváření postojů a hodnot.

Vzdělávací oblast *Umění a kultura* se realizuje ve vzdělávacích oborech Hudební výchova a Výtvarná výchova. Stejně pojmenování nesou i vyučovací předměty uvedených vzdělávacích oborů.

- Vzdělávací obor Hudební výchova vytváří u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjí jejich hudebnost, podporuje schopnosti emocionálního prožití hudby. Hudební činnosti podporují u žáků rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních a pohybových dovedností. Rytmická cvičení pozitivně ovlivňují i řečový rozvoj žáků.
- Vzdělávací obor Výtvarná výchova umožňuje poznávání prostředků výtvarného jazyka a všestranně prohlubuje senzibilitu žáka. Prostřednictvím tvůrčích činností zaměřených na vnímání, tvorbu a interpretaci se rozvíjí smyslové vnímání, estetické cítění, tvořivost, schopnost vyjadřovat emoce, představy, pocity, zkušenosti. Výtvarná výchova pomáhá uplatňovat neverbální komunikaci a zlepšovat jemnou motoriku.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- využívání a rozvíjení tvořivých schopností a dovedností
- rozvíjení pozitivního vztahu k umění a jeho vnímání
- rozvíjení estetického cítění a vnímání prostředí
- ke kultivovanému vystupování a získávání sebedůvěry
- poznání, že kultura a umění obohacují život člověka
- poznávání národní kultury, její duchovní hodnoty a k vědomí, že je potřeba ji chránit
- seznámení se s kulturou jiných národů a etnik

11.13. HUDEBNÍ VÝCHOVA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Obsah vyučovacího předmětu **Hudební výchova** je naplňován vzdělávacím obsahem vzdělávacích oborů Hudební výchova. Vyučovací předmět rozvíjí svými činnostmi vokálními, poslechovými, instrumentálními a hudebně pohybovými především hudebnost žáků a jejich pohybovou kulturu, ale plní i funkce psychoterapeutické – pomáhá žákům odreagovat napětí, vede k uvolnění a lepší koncentraci pozornosti. Je výrazným činitelem pozitivního řečového rozvoje a také jedním z neúčinnějších prostředků rozvoje emocionality a kultivace osobnosti. Hudební výchova rozvíjí intonační, rytmické, pohybové dovednosti, ale i pozornost, paměť a smyslové vnímání.

Cílem vyučování Hudební výchovy je rozvíjení estetického cítění a hudebnosti žáka, včetně formování kladného vztahu žáka k hudbě. Hudební výchova přispívá svými činnostmi ke kultivaci osobnosti, motivaci, rehabilitaci a relaxaci žáků. Umožňuje emocionální prožívání hudby, hudební činnosti rozvíjejí sluch a motoriku žáků, a tím podporují rozvoj komunikačních dovedností. Dále se podílejí na regulaci emocí a napětí, přispívají k celkové relaxaci, koncentraci pozornosti a zlepšení poznávacích procesů žáka.

Hudební výchova je realizována ve všech ročnících základního vzdělávání. V každém ročníku učivo tohoto vyučovacího předmětu vždy obsahuje: *činnosti vokální a instrumentální; poslechové činnosti a hudebně pohybové činnosti*

Časové vymezení předmětu:

Předmětu Hudební výchova je věnována časová dotace v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura. Dle učebního plánu ŠVP ZŠS byla předmětu Hudební výchova na 1. stupni stanovena časová dotace 6 hodin a na 2. stupni časová dotace 4 hodiny.

1. ročník	1 hodina
2. ročník	1 hodina
3. ročník	1 hodina
4. ročník	1 hodina
5. ročník	1 hodina
6. ročník	1 hodina
7. ročník	1 hodina
8. ročník	1 hodina
9. ročník	1 hodina
10. ročník	1 hodina

Formy a metody práce:

- rozvíjení smyslové percepce
- činnosti pěvecké a intonační
- činnosti instrumentální
- hra na jednoduché rytmické a melodické nástroje
- činnosti hudebně pohybové
- výtvarné činnosti
- cvičení pozornosti, paměti
- činnosti poslechové
- metoda napodobování, opakování, ozvěny
- hudební hry a činnosti
- prezentační činnosti
- artikulační, fonační, dýchací cvičení
- didaktické hudební hry
- práce s tělovým schématem
- rytmické činnosti
- nápodoba, pozorování, popis
- pohybové hry a tance
- práce s říkadlem, rozpočítadlem
- relaxační hudební techniky
- prvky muzikoterapie
- doporučené speciálně pedagogické postupy

Předmětem Hudební výchova prolínají průřezová témata:

- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, zapamatování
- OSV: mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, spolupráce, pomoc
- OSV: komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, dovednosti verbální i neverbální komunikace
- OSV: sebepoznání, sebepojetí – poznávání sebe sama, druhí jako zdroj informací o mě
- OSV: spolupráce, soutěživost – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci
- OSV: sociální rozvoj – poznávací schopnosti v rámci skupiny, třídy
- MUV: kulturní rozdíly – respektování jedinečnosti člověka i etnických zvláštností
- MUV: lidské vztahy – vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, osobní přispění k zapojení žáků z odlišného etnického prostředí do kolektivu třídy
- MUV: etnický původ – rovnocennost lidí i jejich odlišnost, různé způsoby života
- EV: ekosystémy – místní krajina, životní podmínky – tematika vody v hudbě, písni
- EV: vztah člověka k prostředí, prostředí a zdraví

Výchovné a vzdělávací strategie**Kompetence k učení***Učitel:*

- motivuje žáka k učebnímu procesu a posiluje vztah k aktivní práci
- rozvíjí myšlení a poznávací procesy žáka, zařazuje koncentrační cvičení
- nabízí dostatek praktických situací a využívá zkušenosti žáka

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít dostatečnou motivaci k předmětu a zájem o učení
- snažit se o koncentraci pozornosti a uplatňovat získané zkušenosti v životě
- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení a mít zájem o další poznatky

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- nabízí žákovi pomoc a učí žáka spolupracovat při překonávání překážek
- pomáhá rozlišovat problémové situace a řešit je pomocí stereotypů a zkušeností
- umožňuje seberealizaci žáka
- posiluje sociální dovednosti žáka

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- překovávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- vnímat problémové situace a řešit je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- nenechat se při řešení problému odradit nezdarem – požádat o pomoc, o radu

Kompetence komunikativní

Učitel:

- rozvíjí hudebními činnostmi komunikativní schopnosti a řečové dovednosti
- rozvíjí skupinovou komunikaci mezi žáky
- umožňuje žákovi hudebními činnostmi vyjádřit pocity, nálady, prožitky
- dává příležitost účastnit se školních akcí a vystoupení žáka před veřejností

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- vyjadřovat své pocity, nálady a prožitky vhodným způsobem
- využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k zapojení do společnosti

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- stimuluje potřebu žáka účastnit se různých soutěží a být v kontaktu s druhými lidmi
- vede žáka k sebehodnocení a hodnocení ostatních a dodržování dohodnutých pravidel
- rozvíjí charakterové vlastnosti žáka (respekt, pomoc, tolerance, zodpovědnost)
- poskytuje prostor pro skupinové činnosti a rozvíjí sociální vnímání žáka

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách, prokazovat zdravou sebedůvěru
- uplatňovat základní návyky společenského chování
- mít základní představu o vztazích mezi lidmi
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi

Kompetence občanské

Učitel:

- posiluje zdravé sebevědomí žáka a motivuje ho k zapojení se do školních akcí
- upozorňuje na nebezpečí rasové nenávisti
- upevňuje poznatky k osvojení režimu zdravého životního stylu a ochrany zdraví

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení do společnosti
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití
- chránit své zdraví a dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu

Kompetence pracovní

Učitel:

- nabízí dostatek hudebních aktivit pro osvojení základních postupů a dovedností
- posiluje volní vlastnosti žáka, formuje pozornost a smyslové vnímání
- dává instrukce názorně podpořené pro porozumění a pochopení
- stanovuje skupinové cíle i dílčí úkoly žáka v rámci skupiny
- posuzuje výsledky hudebních činností jednotlivce i skupiny, vede k sebehodnocení

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění
- plnit podle instrukcí jednoduché zadané úkoly v rámci hudebních činností
- respektovat pravidla týmové práce a svými činnostmi ovlivňovat kvalitu práce
- přijímat posouzení výsledků své práce

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Vokální a instrumentální činnosti Zpěv lidových a umělých písní přiměřeného hlasového rozsahu. Hra na jednoduché nástroje. Nástroje Orffova instrumentáře. Hra na tělo. Rytmus a pohyb. Pochopení a interpretace rytmu podle koordinace motorické, zrakové a sluchové. Sluchové hry. Poslechové činnosti Melodie a skladby určené dětem. Cvičení dechová, fonační, artikulační. Řečové schopnosti a dovednosti žáka. Říkadla s dětskými popěvkami. Hudebně pohybové činnosti Pochod podle hudebního doprovodu. Rytmus a pohyb. Hra na tělo. Pohybový projev – improvizace. Hudebně relaxační techniky. Pohybové hry s říkadly a popěvkami.	Zpívat jednoduché melodie či písně přiměřené jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem. Užívat při hudebních aktivitách různé hudební nástroje přiměřeně svým schopnostem a dovednostem. Vnímat, rozlišovat i napodobovat různé hudební i nehupební zvuky. Soustředit se na poslech jednoduché krátké známé písně či skladby. Naučit se správně hospodařit s dechem a snažit se srozumitelně vyslovovat. Reagovat pohybem na hudbu.	- zpěv písně - rytmické činnosti - výtvarně hudební činnosti - praktický hudební výstup - aktivita žáka - sebehodnocení - melodické činnosti - výstup k poslechové činnosti - hudebně pohybové činnosti - instrumentální činnosti - prezentace žáka - individuální posouzení výkonu	Formy a metody práce: - frontální výuka - skupinová a týmová práce - práce ve dvojici - výuka ve třídě - výuka v hudební místnosti - výuka v přírodním prostředí - metody nácviku písně - činnosti vokální, pěvecké - činnosti instrumentální - poslechové činnosti - hudebně pohybové činnosti - hra na hudební nástroj - didaktické hudební hry - vystoupení žáka na veřejnosti - projektové činnosti - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Vokální a instrumentální činnosti Zpěv lidových a umělých písní přiměřeného hlasového rozsahu. Zpěvní hlasy. Hra na jednoduché nástroje. Nástroje Orffova instrumentáře. Hra na tělo. Rytmus a pohyb. Zvuk hudebních nástrojů. Pochopení a interpretace rytmu podle koordinace motorické, zrakové a sluchové. Sluchové hry. Výška, síla, délka tónu. Zvuk – tón. Poslechové činnosti Melodie a skladby určené dětem. Rozpoznávání tempa a rytmu. Cvičení dechová, fonační, artikulační. Řečové schopnosti a dovednosti žáka. Říkadla – rytimizace, deklamace. Hudebně pohybové činnosti Pochod podle hudebního doprovodu. Rytmus a pohyb. Hra na tělo. Pohybový projev – improvizace. Hudebně relaxační techniky. Pohybové hry s říkadly a popěvky.	Zpívat písně přiměřeně jeho hlasovému rozsahu a individuálním schopnostem. Poznat vybrané rytmické hudební nástroje a užívat je při hudebních aktivitách. Rozlišit hudební a nehupební zvuk, mluvený a zpívaný hlas, rozeznat tóny krátké–dlouhé, vyšší–nižší. Soustředit se na poslech jednoduchých skladeb. Správně, hospodárně a pravidelně dýchá a snažit se o co nejlepší vyslovování při zpěvu i rytimizaci říkadel. Propojit vlastní pohyb s hudbou, zvládnout jednoduché taneční hry.	- zpěv písně - rytmické činnosti - výtvarně hudební činnosti - praktický hudební výstup - aktivita žáka - sebehodnocení - melodické činnosti - výstup k poslechové činnosti - hudebně pohybové činnosti - instrumentální činnosti - prezentace žáka - individuální posouzení výkonu	Formy a metody práce: - frontální výuka - skupinová a týmová práce - práce ve dvojici - výuka ve třídě - výuka v hudební místnosti - výuka v přírodním prostředí - metody nácviku písně - činnosti vokální, pěvecké - činnosti instrumentální - poslechové činnosti - hudebně pohybové činnosti - hra na hudební nástroj - didaktické hudební hry - prezentace hudební činnosti - rytmické činnosti - výtvarné činnosti - jazykové činnosti - projektové činnosti - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: HUDEBNÍ VÝCHOVA

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Vokální a instrumentální činnosti Upevňování správných pěveckých návyků. Zřetelná výslovnost. Dýchání. Seznámení s hudebními pojmy nota, notová osnova, hudební klíč. Lidové i umělé písně. Vokální činnosti. Rytmická cvičení a rytmicizace říkadel. Hudební doprovody. Hra na tělo. Nástroje Orffova instrumentáře. Instrumentální činnosti. Poslechové činnosti Relaxační hudba. Poslech písní a skladeb různých hudebních žánrů a vybraných ukázek našich i zahraničních skladatelů a interpretů. Seznámení s vybranými hudebními skladateli. Rozpoznávání zvuků různých hudebních nástrojů. Hudebně pohybové činnosti Improvizovaný pohyb podle hudby. Hudebně pohybové hry. Základní kroky jednoduchých tanců. Muzikoterapie.	Využívat pěvecké návyky, podle individuálních schopností a dovedností zvládat správné dýchání a výslovnost při zpěvu i mluveném projevu. Interpretovat vybrané a vzhledem k individuální úrovni zvládnutelné lidové a umělé písně. Doprovázet podle svých schopností a dovedností písně na rytmické hudební nástroje. Soustředit se poslech skladeb různých hudebních žánrů. Zvládnout základní kroky jednoduchého tance.	- zpěv písně - rytmické činnosti - praktický hudební výstup - intonační cvičení - aktivita žáka - sebehodnocení - prezentace žáka - výstup k poslechové činnosti - hudebně pohybové činnosti - instrumentální činnosti - testování znalostí z HV - individuální posouzení výkonu	Formy a metody práce: - frontální výuka - skupinová práce - práce ve dvojici - výuka ve třídě - výuka v hudební místnosti - výuka v přírodním prostředí - metody nácviku písně - činnosti vokální, pěvecké - činnosti instrumentální - poslechové činnosti - hudebně pohybové činnosti - relaxační činnosti - didaktické hudební hry - prezentace hudební činnosti - rytmické činnosti - výtvarné činnosti - jazykové činnosti - projektové činnosti - speciálně pedagogické postupy

11.14. VÝTVARNÁ VÝCHOVA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět **Výtvarná výchova** realizuje vzdělávací oblast *Umění a kultura*. Ve vzdělávacím oboru Výtvarná výchova se rozvíjejí tvořivé schopnosti a dovednosti, dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka, k všestrannému prohloubení senzibility žáka. Výtvarná výchova pomáhá vyjadřovat emoce a dává průchod přirozené aktivitě a fantazii. Výtvarné činnosti rozvíjejí tvořivost žáka a současně umožňují vyjádřit jeho osobitý způsob vidění světa. Výtvarné dovednosti žáci získávají a upevňují prostřednictvím všech pracovních aktivit v rámci předmětu a mohou je využít při vlastní zájmové činnosti i uměleckému zaměření. Pro zvýšení motivace a posílení vztahu žáka k danému vyučovacímu předmětu je třeba navozovat takové činnosti, ve kterých budou žáci úspěšní.

Výtvarná výchova je také jedním z nejučinnějších prostředků rozvíjení emocionality a kultivace osobnosti. Poskytuje žákům příležitost k seberealizaci a uvolnění napětí. Vyučovací předmět má velký relaxační a rehabilitační charakter, neboť umožňuje žákovi uplatňovat individuální pocity a prožitky. Prostřednictvím tvůrčích činností zaměřených na vnímání, tvorbu a interpretaci se rozvíjí smyslové vnímání, schopnost vyjadřovat a prezentovat emoce, představy, pocity, zkušenosti i myšlenky. Výtvarné činnosti dále umožňují uplatňovat neverbální komunikaci, zlepšovat jemnou motoriku a získávat tak všestranné dovednosti.

Cíle vyučování předmětu Výtvarná výchova vyplývají z cílového zaměření vzdělávacího oboru Umění a kultura. Výtvarná výchova rozvíjí svými činnostmi pozitivní vztah k umění, tvořivé vlastnosti a dovednosti žáka a jeho estetické cítění. Umožňuje poznávání národní kultury jiných národů a etnik, dává prostor pro vyjadřování vlastních zkušeností přiměřenými prostředky a postupy.

Časové vymezení předmětu:

Předmětu Výtvarná výchova je věnována časová dotace v rámci vzdělávací oblasti Umění a kultura. Dle učebního plánu ŠVP ZŠS byla předmětu Výtvarná výchova na 1. stupni stanovena časová dotace 12 hodin a na 2. stupni časová dotace 4 hodiny.

1. ročník	2 hodiny
2. ročník	2 hodiny
3. ročník	2 hodiny
4. ročník	2 hodiny
5. ročník	2 hodiny
6. ročník	2 hodiny
7. ročník	1 hodina
8. ročník	1 hodina
9. ročník	1 hodina
10. ročník	1 hodina

Formy a metody práce:

- individuální tvorba
- skupinová práce
- práce ve dvojicích
- tvořivé činnosti dle fantazie žáka
- projektové činnosti
- videoprojekce
- výklad učitele
- tematický rozhovor
- návštěvy výstav a muzeí
- besedy a ukázky děl
- výtvarné činnosti na počítači – malování, kreslení
- výtvarné soutěže
- práce celé třídy
- pozorování, popis
- metoda postupného vedení
- názoru, demonstrace, ukázka
- rozvíjení smyslového vnímání
- prezentace výtvarné produkce
- relaxační výtvarné techniky
- prvky arteterapie
- doporučené speciálně pedagogické postupy

Předmětem Výtvarná výchova prolínají průřezová témata:

- OSV: osobnostní rozvoj – cvičení smyslového vnímání
- OSV: osobnostní rozvoj – cvičení pozornosti a soustředění
- OSV: seberealizace a sebeorganizace – sebeovládání, organizace vlastního času
- OSV: psychohygienu – dovednosti pro zvládání stresových situací
- OSV: komunikace – neverbální komunikace, řeč výtvarného umění
- OSV: spolupráce a soutěživost – sociální dovednosti spolupráce
- MUV: lidské vztahy – právo všech lidí žít společně
- MUV: lidské vztahy – vztahy mezi kulturami
- MUV: kulturní difference – rozdíly, respektování jedinečnosti
- MUV: respektování zvláštností různých etnik – etnické zvláštnosti
- MUV: etnický původ – rovnocennost všech etnických skupin
- EV: člověk a příroda – ochrana životního prostředí, třídění odpadu
- EV: ekosystémy – les a jeho význam

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení:

Učitel:

- učí žáky pracovat samostatně s výtvarnými materiály a pomůckami
- vede žáky k osvojování základních pracovních návyků a postojů
- používá různé formy a metody práce ve výtvarné činnosti

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- používat výtvarné učební pomůcky a materiály
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích
- mít dostatečnou motivaci k předmětu a zájem o další učení v rámci výtvarných činností a aktivit

Kompetence pracovní:

Učitel:

- rozvíjí schopnost reálného hodnocení, sebehodnocení i hodnocení práce druhého
- poskytuje dostatek pracovních aktivit pro osvojení bezpečnostních a hygienických pravidel
- učí, upevňuje a kontroluje správnost pracovního postupu
- vede k uvědomělému, pozornému vykonávání výtvarné činnosti
- poskytuje skupinové činnosti a aktivity

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- přijímat posouzení výsledků své práce
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví a hygieny práce při výtvarné činnosti
- soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění
- pracovat dle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané úkoly
- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce

Kompetence komunikativní:

Učitel:

- podporuje slovní instrukce názorem
- vede a usměrňuje žáky ke kultivovanému projevu i v rámci výtvarných aktivit
- vede žáky ke komunikaci prostřednictvím výtvarného projevu

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- využívat pro komunikaci běžné i jiné informační a komunikační prostředky
- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem

Kompetence k řešení problémů:

Učitel:

- procvičuje pozorovací schopnosti žáka a využívá zkušenosti žáka k řešení situace
- rozvíjí myšlenkové a poznávací procesy žáka při výtvarné činnosti
- nabízí pomoc a učí žáky spolupracovat při řešení problému

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- vědět, na koho se obrátit o pomoc při řešení problému
- nenechat se při řešení problému odradit nezdarem

Kompetence sociální a personální:

Učitel:

- podporuje účast žáka na školních výtvarných akcích i mimoškolních aktivitách
- rozvíjí charakterové vlastnosti žáka, vede k toleranci, respektu, odpovědnosti
- stimuluje potřebu sociálních kontaktů, vede k rozvoji osobních dovedností

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- mít základní představu o vztazích mezi lidmi
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi

Kompetence občanské:

Učitel:

- posiluje zdravé sebevědomí žáka
- upozorňuje na nebezpečí rasové nesnášenlivosti a šikanování
- učí žáka aplikovat naučené stereotypy
- posiluje schopnost zavolat v ohrožení a kritických situacích odbornou pomoc

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení do společnosti
- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu
- dokázat se chovat v krizových situacích podle pokynů kompetentních osob

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Rozvíjení grafomotoriky. Malba, kresba. Tradiční prostředky výtvarné práce. Netradiční výtvarné techniky. Manipulace s objekty. Rozlišování barev, tvarů a objektů. Vnímání a hodnocení výsledků tvůrčích činností vlastních i ostatních. Malba, kresba, ilustrace hračky... Výtvarné prostředky a postupy pro vyjádření pocitů, emocí a fantazijních představ (pohyb těla v prostoru, rozvoj smyslového vnímání). Netradiční výtvarné prostředky. Malba, kresba, dekorační práce, koláž.	Zvládnout nejzákladnější dovednosti pro vlastní tvorbu. Rozpoznávat, pojmenovat a porovnat s dopomocí učitele barvy, tvary, objekty na příkladech z běžného života a ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních. Uplatňovat vlastní zkušenosti, prožitky a fantazii při tvůrčích činnostech.	- pozorování žáka při práci - práce v lavici - slovní hodnocení - samostatná práce žáka - kolektivní práce - praktický výstup - aktivita žáka při činnostech - skupinová práce - projektová činnost žáka - prezentace žáka - aktivita žáka	Formy a metody práce: - projektové činnosti - rozvíjení smyslového vnímání - výtvarné aktivity v přírodě - názorné ukázky prací a děl - vysvětlení pracovního postupu - popis a slovní instruktáž - samostatná práce žáka - nácvik a aplikace technik - kresba, malba - dekorativní práce - skupinová činnost - kolektivní práce žáků - výklad učitele s ukázkou - práce ve třídě, v pracovně - užívání výtvarné literatury - návštěvy muzea, výstav - beseda - práce s drobným materiálem - tvořivé činnosti žáka - individuální projev žáka - prostorové práce - modelování - manipulační činnosti - aplikace výtvarných technik

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Rozvíjení grafomotoriky. Výtvarné prostředky a postupy pro vlastní tvorbu – kresba, malba. Manipulace s objekty, s liniemi, barvou, tvarem při vlastní tvorbě. Tradiční a netradiční výtvarné techniky a prostředky a jejich kombinace. Výtvarné prostředky a postupy pro vyjádření pocitů, emocí, nálad a fantazijních představ (pohyb těla v prostoru, smyslové vnímání a vjemy). Prezentace výsledků tvůrčích činností ve třídě i ve škole. Mimoslovní, grafické vyjádření pocitů z vnímání vlastní i cizí tvorby. Vnímání a hodnocení výsledků tvůrčích činností i výsledků běžné a umělecké produkce (ilustrace hračky, objekty, comics). Rozvíjení grafomotoriky.	Uplatňovat základní dovednosti pro vlastní tvorbu. Rozlišovat, porovnávat, třídit a pojmenovat linie, barvy, tvary, objekty, a uplatnit je podle svých schopností při vlastní tvorbě. Při tvorbě vycházet ze svých zrakových, hmatových i sluchových vjemů, vlastních prožitků, zkušeností a fantazie. Vyjádřit pocit z vnímání vlastní tvůrčí činnosti – mimoslovně, graficky.	- pozorování žáka při práci - práce v lavici, na koberci - slovní hodnocení - samostatná práce žáka - kolektivní práce - praktický výstup - aktivita žáka při činnostech - skupinová práce - projektová činnost žáka - výtvarné dovednosti žáka - prezentace žáka - aktivita žáka	Formy a metody práce: - projektové činnosti - rozvíjení smyslového vnímání - výtvarné aktivity v přírodě - názorné ukázky prací a děl - vysvětlení pracovního postupu - popis a slovní instruktáž - samostatná práce žáka - nácvik a aplikace technik - kresba, malba, grafika - dekorativní práce - skupinová činnost - kolektivní práce žáků - výklad učitele s ukázkou - práce ve třídě, v pracovně - užívání výtvarné literatury - návštěvy muzea, výstav - beseda se žáky - práce s drobným materiálem - tvořivé činnosti žáka - individuální projev žáka - prostorové práce - modelování - manipulační činnosti - aplikace výtvarných technik

Vzdělávací oblast: Umění a kultura

Předmět: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Výtvarné dovednosti pro vlastní tvorbu žáka – kresba, malba, grafika. Tradiční a netradiční prostředky a jejich kombinace. Rozlišování, třídění a hodnocení výsledků tvůrčích činností pro prezentaci (podle vlastní potřeby, před spolužáky, rodiči, pro školu). Objekty – linie, barvy, tvary, vlastnosti, vztahy v ploše i v prostoru. Manipulace s vlastním tělem a objekty. Umístění vlastního těla a objektů v prostoru, na ploše. Výtvarné prostředky a postupy pro vyjádření vjemů, emocí, pocitů a nálad, prožitků, představ a zkušeností. Vnímání, porovnávání vlastní tvorby a vlastních výsledků s výsledky práce ostatních. Rozlišování, třídění a hodnocení běžné a umělecké produkce (malba, kresba objekty, fotografie, animovaný film).	Uplatňovat základní dovednosti při realizaci a prezentaci vlastní tvorby. Uplatňovat linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívat jejich vlastnosti a vztahy. Při vlastní tvorbě vycházet ze svých zkušeností a představ. Hledat a zvolit pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy s dopomocí učitele.	- pozorování žáka při práci - práce v lavici, na koberci - slovní hodnocení - samostatná práce žáka - kolektivní práce - praktický výstup - aktivita žáka při činnostech - skupinová práce - projektová činnost žáka - kompoziční práce - výtvarné dovednosti žáka - prezentace žáka - aktivita žáka	Formy a metody práce: - projektové vyučování - výtvarné činnosti v herně - výtvarné aktivity v přírodě - názorné ukázky prací a děl - vysvětlení - popis a slovní instruktáž - samostatná práce žáka - nácvik a aplikace technik - kresba, malba - dekorativní práce - skupinová činnost - kolektivní práce - výklad učitele s ukázkou - práce ve třídě, v pracovně - užívání výtvarné literatury - návštěvy muzea, výstav - beseda se žáky - práce s drobným materiálem - tvořivé činnosti žáka - individuální projev žáka - kompoziční práce a techniky - prostorové práce, modelování - modelování v prostoru - rozvíjení smyslového vnímání

11. 15. VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast *Člověk a zdraví* učí žáky základním poznatkům a dovednostem souvisejících se zdravím, které by měli využívat v každodenním životě. Respektuje celistvost osobnosti žáků, rovnoměrně rozvíjí psychomotorické i fyzické schopnosti, pohybové dovednosti a zlepšuje sociální adaptabilitu. Umožňuje jim rozvoj jejich fyzických a pohybových možností. K osvojení dovedností a poznatků je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků. Vedou je k pochopení hodnoty zdraví, smyslu zdravotní prevence i problémů spojených s poškozením zdraví, v přiměřené míře k věku a rozumovým schopnostem.

Vzdělávací obsah oblastí *Člověk a zdraví* prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování a rozhodování, které vedou k zachování a posílení zdraví. Tím je zajištěno utváření dovedností a návyků pro uplatnění zdravého životního stylu, osobní a duševní hygieny, zdravé výživy a pohybových aktivit.

Obsah vzdělávací oblasti se realizuje ve vzdělávacích oborech **Výchova ke zdraví a Tělesná výchova**.

- Vzdělávací obor Výchova ke zdraví navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Poskytuje žákům základní informace o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jejich zdraví. Vede žáky ke zdravému způsobu života a k péči o své zdraví. Žáci si upevňují hygienické, stravovací a pracovní návyky, rozvíjejí sociální a komunikační dovednosti, učí se odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v různých situacích.
- Vzdělávací obor Tělesná výchova umožňuje žákům aktivně využívat vlastní pohybové možnosti. Ve shodě s věkem, postižením a pohybovými možnostmi vede žáky od spontánního pojetí pohybu k řízené pohybové aktivitě a vlastní pohybové seberealizaci. Směřuje k eliminování nedostatků v diferenciaci a koordinaci pohybů.
- Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybových schopností a osvojování pohybových dovedností, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově. Korektivní a speciální vyrovnávací cvičení mohou být v hodinách tělesné výchovy preventivně zařazována a využívána u všech žáků nebo jsou využívána pro žáky se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- získávání orientace v základních názorech na zdraví a postupnému uplatňování preventivních činností podporujících zdraví
- poznávání a chápání fyziologických, psychických i sociálních změn spojených s dospíváním a dodržování zásad zdravého způsobu života a ochrany zdraví

- rozpoznávání základních situací ohrožujících tělesné a duševní zdraví vlastní i druhých a k osvojování poznatků, jak jim předcházet
- odmítání škodlivých látek neslučitelných se zdravím
- poznávání vlastních pohybových možností a omezení, rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností a vnímání prožitků z pohybové činnosti
- dodržování zásad zdravého způsobu života a ochrany zdraví
- vnímání prožitků z pohybové činnosti

11. 16. VÝCHOVA KE ZDRAVÍ – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět **Výchova ke zdraví** učí žáky nejen chápat zdraví jako vyvážený stav tělesné a duševní pohody, ale poskytuje žákům také základní poznatky, které by měli využívat v každodenním životě. Respektuje celistvost osobnosti žáků, rovnoběžně rozvíjí fyzické i zdravotní předpoklady pohybových možností a vlastních omezení. K osvojení potřebných vědomostí, dovedností a návyků, které ovlivňují způsob jejich života je třeba využívat vhodné motivace a činnosti, které posilují zájem žáků.

Vede je k pochopení hodnoty zdraví, smyslu zdravotní prevence i problémů spojených s poškozením zdraví si uvědomění si povinnosti péče o své zdraví podle věku a schopností.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výchova ke zdraví se prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej doplňují, rozšiřují a využívají. Žáci se seznamují s různým nebezpečím, které ohrožuje zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a návyky v oblasti zdravého životního stylu, osobní a duševní hygieny, výživy, pohybových aktivit. Výchova ke zdraví poskytuje žákům základní informace o člověku v souvislosti s preventivní ochranou jejich zdraví.

Cílem vyučování předmětu Výchova ke zdraví je získávání orientace v základních názorech na zdraví a postupné uplatňování preventivních činností podporujících zdraví, včetně chápání fyziologických, psychických i sociálních změn spojených s dospíváním.

Dalším cílovým zaměřením vyučovacího předmětu je vést žáky k:

- dodržování zásad zdravého způsobu života a ochrany zdraví
- rozpoznávání základních situací ohrožujících zdraví vlastní i druhých
- osvojování poznatků a dovedností jim předcházet
- zodpovědnosti a péči o své zdraví ve snaze o jeho zlepšení a posílení
- odmítání škodlivých látek neslučitelných se zdravím a sportem
- k vnímání prožitků z pohybové činnosti
- poznávání vlastních pohybových možností a omezení
- k rozvíjení a využívání pohybových schopností a dovedností

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Výchova ke zdraví je realizován pouze na 2. stupni základního vzdělávání, a to v 9. a 10. ročníku. Na 1. stupni je součástí vyučovacího předmětu Prvouka v rámci vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět.

Časové vymezení předmětu:

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu **Výchova ke zdraví** je realizován pouze v 9. a 10. ročníku základního vzdělávání ZŠS. Časová dotace předmětu VZ v počtu 2 hodin je v rámcovém učebním plánu RVP ZŠS věnována druhému stupni a školním učebním plánem ŠVP ZŠS je určena pro 9. a 10. ročník základního vzdělávání ZŠS.

9. ročník	1 hodina
10. ročník	1 hodina

Formy a metody práce:

- individuální práce
- práce ve dvojici, ve skupině
- výkladové hodiny
- frontální výuka s řízeným rozhovorem
- využití názorných pomůcek
- individuální řešení zadaných úkolů
- písemné činnosti
- praktické činnosti
- beseda, diskuze na dané téma
- hodnotící a kontrolní metody
- výtvarné činnosti
- pohybové činnosti a aktivity
- výuka ve třídě, v přírodním prostředí
- projektové činnosti
- vyhledávání informací v textu, na PC
- doporučené speciálně pedagogické postupy

Předmětem Výchova ke zdraví prolínají průřezová témata:

- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání
- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – pozornosti a soustředění
- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – cvičení zapamatování
- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – řešení problému
- OSV: psychohygiena – dovednosti hledání pomoci při potížích
- OSV: poznávací schopnost – vzájemné poznávání ve skupině, třídě
- OSV: mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy
- OSV: komunikace – cvičení pozorování
- OSV: spolupráce a soutěživost – rozvoj sociálních dovedností spolupráce
- OSV: morální rozvoj – dovednosti rozhodování v problematických situacích
- MUV: lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci
- MUV: lidské vztahy – integrace jedince v rodinných, vrstevnických vztazích
- MUV: lidské vztahy – základní morální normy společenské návyky
- MUV: lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování
- MUV: etnický původ – odlišnost, ale i rovnost lidí
- EV: vztah člověka k prostředí – náš životní styl
- EV: vztah člověka k prostředí – prostředí a zdraví

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- naučí žáky získávat orientaci v základních názorech na zdraví
- motivuje žáky k využití naučených metod a technik učení
- podporuje využívání praktických zkušeností žáka
- informuje žáky o významu zdraví pro život člověka

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- chovat se zodpovědně ke svému zdraví
- dodržovat návykové stereotypy učení, koncentrovat se na učení
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- naučí žáky řešit problémy, problémové situace
- vhodně ovlivňuje při nezdaru a využívá zkušeností žáka při řešení situace
- vede žáky k samostatnosti při rozhodování a rozvíjí volní úsilí žáka
- posiluje sebevědomí a sociální dovednosti žáka

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- vnímat problémové situace a řešit je s pomocí naučených stereotypů a zkušeností
- nenechat se při řešení problému odradit nezdarem
- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- vědět, na koho se obrátit při řešení problémové situace

Kompetence komunikativní

Učitel:

- vysvětluje a učí chápat běžně užívané texty, záznamy, obrazové materiály
- naučí je vhodně reagovat při složitých situacích
- umožňuje žákovi vyjádřit vlastní pocity, nálady a prožitky

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- upozorňuje na negativní sociální vztahy a rozvíjí sociální vnímání žáka
- naučí žáky rozpoznat nevhodné a rizikové chování
- informuje žáky o základních mravních hodnotách
- vede žáka k dodržování zásad společenského chování a jednání

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, být seznámen s jeho důsledky
- uvědomovat si nebezpečí možného psychického a fyzického zneužívání vlastní osoby
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi

- uplatňovat návyky společenského chování

Kompetence občanské

Učitel:

- naučí žáky znát základní práva a povinnosti občanů
- učí žáka chovat se v krizových situacích podle pokynů kompetentních osob
- vede k ochraně svého zdraví, k uvědomění si významu zdravého životního stylu
- upozorňuje na nebezpečí rasismu, šikanování, xenofobie a intolerance
- upevňuje poznatky a dovednosti žáka v oblasti osobního bezpečí a ochrany zdraví

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení do společnosti
- dokázat se chovat v krizových situacích a situacích ohrožujících život a zdraví člověka podle pokynů kompetentních osob
- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- dodržovat společenské normy a pravidla soužití
- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu

Kompetence pracovní

Učitel:

- naučí žáky dodržovat zásady bezpečnosti zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí
- vede žáky ke zvládnutí základních pracovních dovedností, operací a postupů
- rozvíjí kritické myšlení žáka a posiluje správný úsudek
- rozvíjí a formuje volní vlastnosti žáka, pracovní výdrž a zodpovědnost
- poskytuje skupinové činnostní aktivity, stanoví skupinové i dílčí cíle

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít osvojené hygienické návyky, základní pracovní dovednosti a postupy
- respektovat pravidla týmové práce a svými činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí dle naučených stereotypů
- přijímat posouzení výsledků své práce
- soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Předmět: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Ročník: 9. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Vztahy mezi lidmi a formy soužití. Vztahy ve dvojici-kamarádství, přátelství, láska. Partnerské vztahy, manželství a rodičovství. Vztahy a soužití v prostředí komunity. Rodina, škola, vrstevnická skupina. Výživa a zdraví. Aktivní a pasivní odpočinek. Spánek a jeho vliv na zdraví. Dětství, puberta, dospívání, tělesné změny. Tělesná hygiena, zásady osobní a intimní hygieny, otužování. Význam pohybu pro zdraví. Režim dne.	Vědět o významu dobrého soužití mezi vrstevníky i členy rodiny. Chápat základní životní potřeby a jejich naplňování ve shodě se zdravím.	- pozorování žáka - samostatná práce žáka - praktický výstup - řízený rozhovor - sebehodnocení - testování žáka - motivační hodnocení - prezentační činnost žáka - slovní hodnocení - vyhledávání informací na PC - aplikace poznatků do praxe - výstupy projektové činnosti - aktivita žáka	Formy a metody práce: - práce ve skupině - samostatná práce - individuální řešení úkolů - hodnotící metody - videozáznamy - práce ve dvojicích - rozhovor, vysvětlení, popis - práce ve dvojici - praktický výstup - skupinová práce - praktické činnosti - výklad učitele - pohybové činnosti - práce na PC - výtvarné a hudební činnosti - modelové situace - didaktické hry - pozorování - diskuze, beseda na dané téma - projektové činnosti - relaxační techniky - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Předmět: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ
Ročník: 9. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Sexuální dospívání, prevence rizikového sexuálního chování. Antikoncepce, těhotenství. Ochrana před přenosnými i nepřenými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy. Bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy). Preventivní a lékařská péče. Chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, na pracovišti, při sportu, v dopravě). Relaxační techniky. Výživa a zdraví – zásady zdravého stravování. Vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví. Specifické druhy výživy.	<i>Žák by měl:</i> Respektovat zdravotní stav svůj i svých vrstevníků, umět popsat své zdravotní problémy a potíže. Znát správné stravovací návyky a v rámci svých možností dodržovat a uplatňovat zásady správné výživy.	- pozorování žáka - samostatná práce žáka - praktický výstup - řízený rozhovor - sebehodnocení - testování žáka - motivační hodnocení - prezentační činnost žáka - slovní hodnocení - vyhledávání informací na PC - aplikace poznatků do praxe - výstupy projektové činnosti - aktivita žáka	Formy a metody práce: - práce ve skupině - samostatná práce - individuální řešení úkolů - hodnotící metody - videozáznamy - práce ve dvojici - rozhovor, vysvětlení, popis - práce ve dvojici - praktický výstup - skupinová práce - praktické činnosti - výklad učitele - pohybové činnosti - práce na PC - výtvarné a hudební činnosti - modelové situace - didaktické hry - pozorování - diskuze, beseda na dané téma - projektové činnosti - relaxační techniky - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Předmět: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ
Ročník: 9. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Bezpečné chování a komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi. Zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek. Centra odborné pomoci. Civilizační choroby. Zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče. Skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání. Sexuální kriminalita.	Uplatňovat způsoby bezpečného chování v sociálním kontaktu s vrstevníky, při komunikaci s neznámými lidmi, v konfliktních a krizových situacích a vědět , kde v případě potřeby vyhledat pomoc. Vědět o souvislosti mezi konzumací návykových psychoaktivních látek a poškozováním zdraví. Použít důležitá telefonní čísla, v případě potřeby pomoci. Uplatňovat osvojené sociální dovednosti při kontaktu se sociálně patologickými jevy. Zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí.	- pozorování žáka - samostatná práce žáka - praktický výstup - řízený rozhovor - sebehodnocení - testování žáka - motivační hodnocení - prezentační činnost žáka - slovní hodnocení - vyhledávání informací na PC - aplikace poznatků do praxe - výstupy projektové činnosti - aktivita žáka	Formy a metody práce: - samostatná práce - práce ve skupině - analýza práce žáků - pozorování žáka - práce ve dvojici - rozhovor, vysvětlování, popis - písemné činnosti - praktické činnosti - videoprojekce - testové otázky - zhlédnutí tematického filmu - domácí příprava - individuální řešení úkolů - praktické činnosti - videozáznamy - práce ve dvojici - práce na PC - výtvarné činnosti - beseda, diskuze na dané téma - speciálně pedagogické postupy - vytváření modelových situací

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Předmět: VÝCHOVA KE ZDRAVÍ
Ročník: 9. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Šikana a jiné projevy násilí. Formy sexuálního zneužívání dětí. Komunikace se službami odborné pomoci – praktické dovednosti. Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví. Bezpečné prostředí ve škole. Ochrana zdraví při různých činnostech. Ochrana člověka za mimořádných událostí.	Zaujímat odmítavé postoje ke všem formám brutality a násilí. Řídit se pokyny odpovědných osob při mimořádných událostech.	- pozorování žáka - samostatná práce žáka - praktický výstup - řízený rozhovor - sebehodnocení - testování žáka - motivační hodnocení - prezentační činnost žáka - slovní hodnocení - vyhledávání informací na PC - aplikace poznatků do praxe - výstupy projektové činnosti - aktivita žáka - individuální posouzení znalostí	Formy a metody práce: - individuální řešení úkolů - práce ve skupině - samostatná práce - beseda, diskuze na dané téma - projektivní činnosti - písemné činnosti - praktický výstup - domácí příprava - videozáznamy - práce ve dvojici - individuální činnosti žáků - videoprojekce - aplikace poznatků - motivační a hodnotící metody - práce žáka na PC - speciálně pedagogické postupy - vytváření modelových situací - aplikace poznatků do praxe - rozhovor, vysvětlování, popis - komunikační techniky

11. 17. TĚLESNÁ VÝCHOVA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Vzdělávání v předmětu **Tělesná výchova** učí žáky pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné a duševní pohody a základním poznatkům, které by měli žáci využívat v každodenním životě. Rovnoběžně rozvíjí fyzické i zdravotní předpoklady pohybových možností a vlastních omezení.

Cílem vyučovacího předmětu Tělesná výchova je umožnit žákům aktivně využívat nebo ovlivňovat vlastní pohybové možnosti a zdravotní pohybové omezení. Ve shodě s věkem, postižením a pohybovými možnostmi jsou žáci vedeni od spontánního pojetí pohybu k řízené pohybové aktivitě a vlastní pohybové seberealizaci. Směřuje k eliminování nedostatků v diferenciaci a koordinaci pohybů.

Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybového nadání, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení v běžných i specifických formách pohybového učení – v povinné tělesné výchově. Vztah k pohybu lze rozvíjet jen v atmosféře porozumění, spolupráce a radostného prožitku, který vyplývá ze zájmu žáků, jejich důvěry k učiteli, ze splnitelnosti konkrétních úkolů, vhodného povzbuzení a ocenění za každý projev snahy či změny ve výkonu či přístupu k pohybovým aktivitám.

Tělesná výchova je určena a vytvářena pro všechny žáky. Poznatky a návyky získané v předmětu by měl žák možnost si ověřovat, doplňovat a obohacovat v dalších formách pohybových aktivit v průběhu výuky i mimo vyučování. Při realizaci tělesné výchovy se doporučuje využívat co nejlepších prostorových a materiálních podmínek, které škola má, a s ohledem na ekologickou situaci a dostupnost přírodního prostředí směřovat výuku co nejčastěji do přírody. Učitel má relativní možnost volně vybírat učivo ve shodě s konkrétními podmínkami školy a individuálními možnostmi žáků.

Tělesná výchova je realizována ve všech ročnících 1 a 2. stupně základního vzdělávání. Ve vyučovacích hodinách je třeba věnovat zvýšenou pozornost bezpečnosti žáků, kterou učitel zajišťuje svou neustálou přítomností, vhodnou organizací, volbou odpovídajících činností a metod výuky, poučením žáků o možnostech nebezpečí, zabezpečováním dopomoci a záchrany při pohybovém cvičení, kontrolou vhodnosti podmínek pro pohybové činnosti, kontrolou oblečení a obutí žáků.

Obsah tělesné výchovy je na obou stupních základního vzdělávání vnitřně členěn do tří skupin – vzdělávacích činností:

- *Činnosti ovlivňující zdraví*
- *Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností*
- *Činnosti podporující pohybové učení*

Tělesná výchova staví na spontánních pohybových činnostech a pohybových hrách a na cílech začleňování zdravotně kompenzačních a relaxačních činností. Výraznou složku pohybové činnosti tvoří hudba a rytmizace pohybu. Ve vyšších ročnících 1. stupně se zvyšuje podíl samostatné činnosti žáků, aplikují se základní činnosti sportovních her či jiných sportů a pohybových aktivit. Pohybové činnosti v tělesné výchově častěji směřují k vzájemné

spolupráci i soutěživosti. Soutěže však musí být organizované a řízené tak, aby se možnosti vítězství a úspěchů i možnosti porážky a neúspěchu objevovaly u všech žáků. Žáci jsou vedeni k výběru konkrétních činností, které mohou se zájmem provádět i mimo školu.

Na druhém stupni se žák dostává v rámci vyučování tělesné výchovy k realizaci pohybových aktivit a sportů v relativně ucelené podobě vzhledem ke konkrétní úrovni žáků. Žáci jsou vedeni nejen k větší samostatnosti v pohybových činnostech, ale i k jejich organizaci, řízení či posuzování.

Časové vymezení předmětu:

Na 1. stupni je předmětu **Tělesná výchova** vymezena časová dotace 18 hodin, na 2. stupni je vymezena časová dotace 12 hodin. Žákům 1. i 2. stupně základního vzdělávání dle ŠVP ZŠS budou obsah vyučovacího předmětu vnitřně prolínat všechny výše uvedené činnosti oblasti v rámci očekávaných výstupů daných období.

1. ročník	3 hodiny
2. ročník	3 hodiny
3. ročník	3 hodiny
4. ročník	3 hodiny
5. ročník	3 hodiny
6. ročník	3 hodiny
7. ročník	3 hodiny
8. ročník	3 hodiny
9. ročník	3 hodiny
10. ročník	3 hodiny

Formy a metody práce:

- individuální pohybová činnost
- skupinová pohybová činnost
- výkladové hodiny
- frontální výuka s řízeným rozhovorem
- využití pomůcek, náčiní a nářadí
- individuální řešení daných pohybových činností úkolů
- praktické činnosti
- názorné vyučovací hodiny
- relaxační cvičení a techniky
- kompenzační pohybové činnosti
- doporučené speciálně pedagogické postupy

Vzdělávacím předmětem Tělesná výchova prolínají průřezová témata:

- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání
- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – pozornosti a soustředění, zapamatování
- OSV: seberealizace, sebeorganizace – organizace vlastního času
- OSV: psychohygiena – dovednosti hledání pomoci při potížích, stresové situace
- OSV: mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy
- OSV: spolupráce a soutěživost – rozvoj sociálních dovedností spolupráce

- OSV: morální rozvoj – dovednosti rozhodování v problematických situacích
- OSV: sociální rozvoj schopnosti poznávání ve skupině, třídě
- MUV: lidské vztahy – právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci
- MUV: lidské vztahy – uplatňování principu slušného chování
- MUV: kulturní difference – jedinečnost každého člověka, individuální zvláštnosti
- EV: vztah člověka k prostředí – prostředí a zdraví
- EV: lidské aktivity – ochrana přírody při masových sportovních akcích

Formou povinné tělesné výchovy je **zdravotní tělesná výchova**, která se zřizuje pro žáky s trvale nebo přechodně změněným zdravotním stavem (III. zdravotní skupina). Zdravotní tělesná výchova využívá činností a zátěže, které nejsou kontraindikací zvýšené tělesné námahy zdravotního oslabení žáků. Zařazení žáků do zdravotní tělesné výchovy se provádí na doporučení lékaře.

Specifické úkoly zdravotní tělesné výchovy vycházejí ze základních charakteristik zdravotního oslabení žáků. Obsah je vždy upravován vzhledem k míře a druhu zdravotního oslabení. Zdravotní tělesná výchova je chápána jako alternativní forma tělesné výchovy, jejímž cílem je zmírnění nebo odstranění zdravotního oslabení a celkové zlepšení zdravotního stavu.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- učí žáky používat termíny, znaky a symboly ve sportu a při pohybových činnostech
- motivuje žáky k využití naučených metod, technik a postupů
- posiluje a využívá vnitřní motivaci žáka, oceňuje píli a snahu
- rozvíjí a využívá pohybové schopnosti a dovednosti žáka
- upevňuje a procvičuje návykové stereotypy pohybového učení

Žák by měl na konci základní vzdělávání:

- dodržovat návykové stereotypy v učení a snažit se o koncentraci na učení
- chápat pochvalu jako motivaci k učení a mít zájem o další učení
- používat termíny, symboly a znaky ve spojení s konkrétními situacemi života
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- nabízí pomoc při řešení problémové situace, vede ke společnému řešení problému
- rozlišuje problémové situace, nabízí vhodné způsoby jejich řešení
- zařazuje aktivní metody žákovy činnosti a vhodně motivuje při nezdaru

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- překonávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- řešit problémové situace s pomocí naučených stereotypů a zkušeností
- nenechat se při řešení problému odradit nezdarem

Kompetence komunikativní

Učitel:

- rozvíjí u žáků komunikační schopnosti a řečové dovednosti
- vyžaduje reakci žáka na jednoduchý konkrétní pokyn
- umožňuje žákovi vyjádřit vlastní pocity, myšlenky a názory i v rámci pohybu

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- vhodnou formou obhajovat svůj názor

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- posiluje u žáků sebeovládání a sociální chování, správnou morálku
- naučí žáky rozpoznat nevhodné a rizikové chování, seznamuje s možnými důsledky
- podporuje prezentaci žáka v oblasti pohybových aktivit a činností
- podporuje žáka v navazování vztahů s vrstevníky, rozvíjí sociální vnímání

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- rozpoznávat nevhodné a rizikové situace, chování
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi

Kompetence občanské

Učitel:

- naučí žáky znát základní práva a povinnosti občanů, nebezpečí rasismu, šikanování
- posiluje schopnost zavolat v ohrožení a kritických situacích odbornou pomoc
- vede je k ochraně svého zdraví, k uvědomění si významu zdravého životního stylu
- posiluje zdravé sebevědomí žáka

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- chránit své zdraví, dodržovat naučené stereotypy správného chování
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití
- dokázat se chovat v krizových situacích a situacích ohrožujících život dle pokynů

Kompetence pracovní

Učitel:

- učí žáky dodržovat zásady bezpečnosti zdraví, vede k bezpečné pohybové činnosti
- učí žáky zvládat základní pohybové dovednosti, operace a postupy
- posiluje volní vlastnosti žáků, koncentraci na výkon a jeho dokončení
- zadává jednoduché instrukce a dbá na správnost jejich plnění

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- zvládat základní operace, postupy a dovednosti při pohybových činnostech
- soustředit se na výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění
- podle instrukcí plnit jednoduché zadané úkoly
- respektovat pravidla týmové práce a svými činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti ovlivňující zdraví: Význam pohybu pro zdraví. Spontánní pohybové činnosti a hry. Činnosti ovlivňující úroveň PD: Pohybové hry, pohybové hry s různým zaměřením. Turistika a pobyt v přírodě, chování v přírodě. Činnosti podporující PU: Organizace při TV Základní organizační činnosti. Činnosti ovlivňující zdraví: Příprava organismu před pohyb. činnostmi. Činnosti ovlivňující úroveň PD: Základy gymnastiky. Průpravná cvičení. Rytmická a kondiční cvičení. Vyjádření rytmu pohybem. Činnosti podporující PU: Komunikace v TV. Smluvené signály a povely.	Mít kladný postoj k pohybovým aktivitám. Zvládat podle pokynů přípravu na pohybovou činnost.	- pozorování - rozhovor - hodnocení pohybových činností - sebehodnocení - praktický výstup - hodnocení herních činností - analýza pohybových činností - měření výkonů - pohybové testování žáka - aktivita žáka při činnostech - motivační hodnocení žáka - dodržování bezpečnosti v TV - individuální posouzení výkonů - aktivita žáka	Formy a metody práce: - cvičení v přírodě - v tělocvičně - na školním hřišti - v hudební místnosti na koberci - individuální pohybová činnost - skupinová pohybová činnost - pohybové činnosti ve dvojici - organizační činnosti a pokyny - frontální výuka - individuální řešení daných pohybových úkolů - praktické činnosti - pohybové hry soutěže - cvičení s hudbou - rytmické činnosti - sportovní činnosti - průpravné činnosti - turistické činnosti v přírodě - cvičení v relaxační místnosti - motivační a hodnotící metody - vysvětlování, popis - pohybová ukázka - zdravotní a relaxační činnosti - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti ovlivňující zdraví: Zdravotně zaměřené činnosti. Správné držení těla, průpravná cvičení. Činnosti ovlivňující úroveň PD: Pobyt v zimní přírodě. Hry na sněhu a na ledě. Bezpečnost při pohybových aktivitách na sněhu. Činnosti podporující PU: Komunikace v TV. Smluvené povely a signály. Činnosti ovlivňující zdraví: Hygiena při TV, osobní hygiena. Činnosti ovlivňující úroveň PD: Základy atletiky. Průpravné atletické činnosti. Varianty chůze. Činnosti podporující PU: Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností a her.	Reagovat na základní pokyny a povely k osvojované činnosti. Mít osvojeny základní pohybové lokomoce, dovednosti a prostorovou orientaci podle individuálních předpokladů.	- pozorování - rozhovor - hodnocení pohybových činností - sebehodnocení - praktický výstup - hodnocení herních činností - analýza pohybových činností - měření výkonů - pohybové testování žáka - aktivita žáka při činnostech - motivační hodnocení žáka - pozorování - individuální posouzení výkonů - dodržování pravidel bezpečnosti - dodržování pravidel her, soutěží - aktivita žáka	Formy a metody práce: - beseda na dané téma - činnosti v tělocvičně - činnosti na školním hřišti - v hudební místnosti na koberci - předvedení úkonu - slovní instruktáž - individuální pohybová činnosti - skupinová pohybová činnosti - praktické pohybové testování - pozorování, popis, vysvětlování - frontální výuka - názorná pohybová ukázka - metoda napodobování - praktická činnost žáka - pohybové hry soutěže - cvičení při pobytu v přírodě - atletické činnosti - hygienické činnosti při TV - jednoduché pohybové hry - speciálně pedagogické postupy - zdravotně zaměřené činnosti - cvičení smyslového vnímání - komunikační techniky v TV

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti ovlivňující zdraví: Bezpečnosti při pohybových činnostech v různém prostředí. Činnosti ovlivňující úroveň PD: Základy sportovních her, průpravné hry. Základní manipulace s míčem. Činnosti podporující PU: Zásady sportovního jednání a chování.	Dodržovat základní zásady bezpečnosti při pohybových činnostech a mít osvojeny základní hygienické návyky při pohybových aktivitách.	- pozorování žáka - sebekontrola - rozhovor - hodnocení pohybových činností - sebehodnocení - aktivita žáka - dodržování pravidel bezpečnosti - dodržování zásady fair – play - praktický výstup žáka - individuální posouzení výkonů - dodržování bezpečnosti v TV	Formy a metody práce: - videoprojekce - v tělocvičně, v přírodě, na hřišti - individuální pohybová činnost - skupinová pohybová činnost - cvičení ve dvojici - motivační a hodnotící postupy - cvičení s náčiním - dodržování bezpečnosti v TV - jednoduché sportovní hry - nápodoba, vysvětlování, popis

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti ovlivňující zdraví: Význam pohybu pro zdraví. Délka a intenzita pohybu. Spontánní pohybové činnosti a hry. Pohybový režim. Činnosti ovlivňující úroveň PD: Motivační, tvořivé a napodobivé hry. Turistika a pobyt v přírodě, chování v přírodě, ochrana přírody, chůze v terénu. Činnosti podporující PU: Komunikace v TV, signály, povely. Činnosti ovlivňující zdraví: Příprava organismu před pohybovou činností. Zdravotně zaměřené činnosti. Kompenzační, relaxační, dechová, psychomotorická, koordinační cv. Činnosti ovlivňující úroveň PD: Kondiční a rytmická cvičení, vyjádření rytmu pohybem, sladění jednoduchého pohybu s hudbou. Jednoduché tanečky. Základy lehké atletiky - skok, hod.	Rozvíjet základní pohybové dovednosti dle svých pohybových možností a schopností. Rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti.	- pozorování žáka - individuální posouzení výkonů - rozhovor - hodnocení kondičních činností - motivační hodnocení - měření výkonů - sebehodnocení - hodnocení rytmických činností - praktický výstup žáka - hodnocení turistických činností - hodnocení provádění zdravotně zaměřených činností - aktivita žáka při činnostech v TV - dodržování bezpečnosti v TV - aktivita žáka	Formy a metody práce: - výkladové hodiny - frontální výuka - v tělocvičně, v hudební místnosti - na školním hřišti - praktické činnosti - turistické činnosti v přírodě - chůze v terénu - individuální pohybová činnost - skupinová pohybová činnost - pohybové testování - motivační cvičení - frontální výuka - hudební a rytmické činnosti - instruktáž, vysvětlování - videoprojekce - hodnotící postupy - ukázkové hodiny - atletické činnosti - cvičení s náčiním - pohybové hry a soutěže - speciálně pedagogické postupy - nápodoba, vysvětlování, popis - napodobování, ukázka činnosti

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti podporující pohybové učení: Smluvené signály, povel v TV. Organizace při TV. Činnosti ovlivňující zdraví: Bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí. Příprava organismu před pohybovou činností. Činnosti ovlivňující úroveň PD: Základy sportovních her, průpravné hry. Základní manipulace s míčem či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti. Hry s upravenými pravidly. Činnosti podporující PU: Komunikace v TV. Pravidla zjednodušených Osvojovaných pohybových her. Fair-play pravidla.	Rozumět základním termínům tělocvičné terminologie a reagovat na pokyny k provádění vlastní pohybové činnosti. Využívat osvojené pohybové dovednosti při hrách a soutěžích.	- pozorování žáka - individuální posouzení výkonů - rozhovor - hodnocení kondičních činností - motivační hodnocení - měření výkonů - sebehodnocení - hodnocení rytmických činností - praktický výstup žáka - hodnocení turistických činností - hodnocení provádění zdravotně zaměřených činností - aktivita žáka při činnostech v TV - dodržování bezpečnosti v TV - aktivita žáka	Formy a metody práce: - výkladové hodiny - frontální výuka - v tělocvičně, v hudební místnosti - na školním hřišti - praktické činnosti - sportovní hry - chůze v terénu - individuální pohybová činnost - skupinová pohybová činnost - pohybové testování - motivační cvičení - frontální výuka - hudební a rytmické činnosti - instruktáž, vysvětlování - videoprojekce - motivační a hodnotící postupy - ukázkové hodiny - atletické činnosti - cvičení s náčiním - pohybové hry a soutěže - speciálně pedagogické postupy - nápodoba, vysvětlování, popis

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
 Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA
 Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti ovlivňující zdraví: Zdravotně zaměřené činnosti. Správné držení těla, průpravná, koordinační, kompenzační cvičení. Činnosti ovlivňující úroveň PD: Základy gymnastiky, průpravná cvičení. Cvičení s náčiním a na vybraném nářadí. Rytmická a kondiční cvičení. Činnosti podporující PU: Komunikace v TV. Smluvené povely a signály.	Zlepšovat svou tělesnou zdatnost, pohybový projev a správné držení těla.	- pozorování žáka - individuální posouzení výkonů - rozhovor - hodnocení kondičních činností - motivační hodnocení - měření výkonů - sebehodnocení - hodnocení rytmických činností - praktický výstup žáka - hodnocení turistických činností - hodnocení provádění zdravotně zaměřených činností - aktivita žáka při činnostech v TV - dodržování bezpečnosti v TV - aktivita žáka	Formy a metody práce: - beseda na dané téma - individuální pohybová činnost - skupinová pohybová činnost - cvičení ve dvojici - pozorování, popis, vysvětlení - pohybová ukázka - cvičení nápodobou - cvičení s náčiním, na nářadí - rytmická cvičení - zdravotní cvičení - pohybové činnosti v tělocvičně - činnosti venku, v přírodě - činnosti na školním hřišti - činnosti v relaxační místnosti - slovní instruktáž - speciálně pedagogické postupy - komunikační postupy v TV - nápodoba, vysvětlování, popis

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti ovlivňující zdraví: Příprava organismu před pohyb. činností, uklidnění po zátěži. Protahovací a relaxační cvičení. Hygiena při TV, osobní hygiena. Činnosti ovlivňující úroveň PD: Pobyt v zimní přírodě. Hry na sněhu a ledě. Základní techniky pohybu a jízdy na saních a bobech. Bezpečnost při pohybových aktivitách na sněhu. Činnosti podporující PU: Komunikace v TV. Základní organizační činnosti. Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností. Činnosti ovlivňující zdraví: Zdravotně zaměřené činnosti. Hygiena cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obuv. Bezpečnost při pohybových činnostech v různém prostředí.	Zvládat podle pokynu základní přípravu organismu před pohybovou činností i uklidnění organismu po ukončené činnosti. Uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti.	- pozorování žáka - individuální posouzení výkonů - rozhovor - hodnocení dodržování hygieny - motivační hodnocení - hodnocení relaxačních cvičení - sebehodnocení - hodnocení rytmických činností - praktický výstup žáka - hodnocení pohybového učení - hodnocení provádění zdravotně zaměřených činností - aktivita žáka při činnostech v TV - dodržování bezpečnosti v TV - aktivita žáka	Formy a metody práce: - cvičení v přírodě - v tělocvičně - na školním hřišti - poučení o bezpečnosti - praktické pohybové činnosti - skupinové pohybové činnosti - sezónní pohybové činnosti - cvičení ve dvojici - popis, pozorování, vysvětlování - frontální výuka - individuální pohybová činnost - videoprojekce - praktické činnosti - zdravotně zaměřená činnost - pohybové hry s pravidly - speciálně pedagogické postupy - nápodoba pohybové činnosti - vysvětlování, popis, pozorování

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti ovlivňující úroveň PD: Motivovaný vytrvalostní běh (podle schopností žáků). Další pohybové činnosti a netradiční sporty podle zájmu a možností žáků. Činnosti podporující PU: Zásady sportovního chování a jednání. Fair play. Činnosti ovlivňující zdraví: Zdravotně zaměřené činnosti. Relaxační, psychomotorická, dechová a jiná zdravotně zaměřená cvičení. Činnosti ovlivňující úroveň PD: Pohybové hry s různým zaměřením a využitím tradičního i netradičního náčiní, bez náčiní. Základy gymnastiky, průpravné atletické činnosti. Běhy na krátké vzdálenosti. Činnosti podporující PU: Organizace v TV.	Uplatňovat hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti. Uplatňovat podle pokynu v pohybovém režimu korektivní cvičení v souvislosti s vlastním zdravotním oslabením.	- pozorování žáka - individuální posouzení výkonů - rozhovor - hodnocení dodržování hygieny - motivační hodnocení - hodnocení relaxačních cvičení - sebehodnocení - hodnocení rytmických činností - praktický výstup žáka - hodnocení pohybového učení - hodnocení provádění zdravotně zaměřených činností - aktivita žáka při činnostech v TV - dodržování bezpečnosti v TV - individuální měření výkonů - aktivita žáka	Formy a metody práce: - na školním hřišti - cvičení v přírodě - motivační a hodnotící postupy - rozhovor - videoprojekce - ukázkové hodiny s výkladem - individuální pohybové činnosti - skupinové pohybové činnosti - praktické testy a činnosti - cvičení ve dvojici - frontální výuka - individuální řešení daných tělovýchovných úkolů - praktické pohybové činnosti - netradiční náčiní - pohybové hry venku i na hřišti - korektivní cvičení - gymnastická cvičení - instruktáž, popis, pozorování - atletické činnosti - bezpečnost a hygiena v TV - speciálně pedagogické postupy - nápodoba, vysvětlování

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA
Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti ovlivňující zdraví: Rozvoj rychlostních, vytrvalostních, silových a koordinačních schopností. Prevence a korekce svalových dysbalancí, průpravná, kondiční, koordinační, koncentrační a postřehová cvičení. Kompenzační, vyrovnávací, relaxační cvičení, cvičení ke správnému držení těla a jiná zdravotně zaměřená cvičení. Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech, vhodný oděv a obuv ve specifickém prostředí. Hygiena a bezpečnost při pohybu. Význam pohybu pro zdraví. Pohybové aktivity a poranění.	Usilovat o zlepšení a udržení úrovně pohybových schopností a o rozvoj pohybových dovedností včetně zdokonalování základních lokomocí. Připravit se cíleně na pohybovou činnost a její ukončení. Využívat základní kompenzační a relaxační techniky. Uplatňovat bezpečné chování v přírodě a v silničním provozu. Znát zásady ošetření drobných poranění, umět požádat o pomoc.	- pozorování žáka - individuální posouzení výkonů - rozhovor - hodnocení dodržování hygieny - motivační hodnocení - hodnocení relaxačních cvičení - sebehodnocení - hodnocení rytmických činností - praktický výstup žáka - hodnocení pohybového učení - hodnocení provádění zdravotně zaměřených činností - aktivita žáka při činnostech v TV - dodržování bezpečnosti v TV - individuální měření výkonů - hodnocení skupinové činnosti - aktivita žáka	Formy a metody práce: - individuální pohybová činnost - skupinová pohybová činnost - pohybová činnost ve dvojici - cvičení v tělocvičně, venku - videoprojekce - slovní instruktáž - praktická činnost žáka - motivační a hodnotící postupy - беседа na dané téma - pohybová ukázka - pozorování, popis, vysvětlení - bezpečnost a hygiena v TV - kompenzační, relaxační cvičení - atletické činnosti - sportovní činnosti - speciálně pedagogické postupy - nápodoba pohybové činnosti - cvičení pro rozvoj rychlosti - pro rozvoj vytrvalosti, síly - cvičení koordinační - základní lokomoční cvičení

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti ovlivňující úroveň PD: Pohybové hry s různým zaměřením, s netradičními pomůckami. Rytmické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmičným doprovodem. Gymnastika. Cvičení s náčiním a na vybraném nářadí. Atletika, starty. Běhy na dráze, v terénu (dle schopností, možností). Skok do dálky, do výšky. Hod míčkem, granátem. Vrh koulí (dle možností školy). Sportovní hry s upravenými pravidly. Turistika a pobyt v přírodě, základní poznatky z turistiky. Ochrana přírody. Pobyt v zimní přírodě. Základní techniky jízdy na sáňkách a bobech. Bezpečnost pohybu v zimní horské krajině a při pohybových aktivitách na sněhu. Další (i netradiční) pohybové činnosti žáků – dle podmínek školy a zájmu žáků.	Zvládat v souladu s individuálními předpoklady osvojené pohybové dovednosti a využívat je ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech. Snažit se o co nejsprávnější provedení pohybové činnosti.	- pozorování žáka - individuální posouzení výkonů - rozhovor - hodnocení dodržování hygieny - motivační hodnocení - hodnocení relaxačních cvičení - sebehodnocení - hodnocení rytmičkových činností - praktický výstup žáka - hodnocení pohybového učení - hodnocení provádění zdravotně zaměřených činností - aktivita žáka při činnostech v TV - dodržování bezpečnosti v TV - individuální měření výkonů - hodnocení skupinové činnosti - hodnocení sportovních her - aktivita žáka	Formy a metody práce: - sportovní hry a soutěže - cvičení v přírodě - koordináční cvičení - pěší turistika - cvičení na školním hřišti - práce ve dvojicích - cvičení s hudbou - skupinová práce - kondiční cvičení, posilování - cvičení v tělocvičně - bezpečnost při pohybu - relaxační cvičení - výklad učitele, instrukce žáka - pohybové činnosti s hudbou - atletické činnosti - pravidla sportovních her - samostatný projev žáka - videozáznamy - gymnastické činnosti - zimní pohybové činnosti - cvičení s náčiním, na nářadí - sportovní hry s pravidly - bezpečnost při TV - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Předmět: TĚLESNÁ VÝCHOVA
Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti podporující PU: Komunikace v TV. Smluvené povely, signály a gesta. Základy odborné terminologie. Vzájemná komunikace při osvojovaných činnostech. Historie a současnost sportu. Významné sportovní soutěže. Pravidla osvojovaných pohybových činností. Základní pravidla her.	Sledovat určené prvky pohybové činnosti a výkony. Dodržovat dohodnutou spolupráci v družstvu při kolektivních hrách.	- pozorování žáka - individuální posouzení výkonů - rozhovor - hodnocení zvládnutí komunikace - motivační hodnocení - hodnocení pohybových her - sebehodnocení - hodnocení rytmických činností - praktický výstup žáka - aktivita žáka	Formy a metody práce: - sportovní hry a soutěže - cvičení v přírodě - koordináční cvičení - pěší turistika - cvičení na školním hřišti - činnosti pohybové ve dvojicích - cvičení s hudbou - skupinová práce - pohybové činnosti kolektivní - cvičení v tělocvičně - bezpečnost při pohybu a při TV - relaxační cvičení - výklad učitele, instrukce žáka - pohybové činnosti s hudbou - atletické činnosti - pravidla sportovních her - samostatný projev žáka - videozáznamy - motivační činnosti - sezónní pohybové činnosti - cvičení s náčiním, na nářadí - sportovní hry s pravidly - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
 Předmět: ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
 Ročník: 1. – 3. (1.stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení: Konkrétní zdravotní oslabení. Prevence a pohybový režim. Vhodné oblečení a obuv pro ZdrTV. Zásady správného držení těla. Dechová cvičení. Vnímání pocitů při cvičení. Speciální cvičení: Základní cvičební polohy. Základní technika cvičení. Soubor speciálních cvičení dle typu oslabení. Relaxační cvičení – celková, lokální. Dechová cvičení – správný dechový stereotyp. A Oslabení podpůrně pohybového systému A1, A2, A3, A4: Správné držení hlavy, pletence ramenního a postavení pánve. Protahování prsních, šíjových a bederních svalů a vzpřimovače páteře, zkrácených ohybačů kyčle, stehenního svalstva na zadní straně svalstva na zadní straně steh.	Uplatňovat správné způsoby držení těla v různých polohách a při pracovních činnostech. Zaujímat správné základní cvičební polohy. Zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením.	- motivační hodnocení - praktický výstup žáka - slovní hodnocení - schopnost nápodoby pohybu - individuální posouzení výkonu - aktivita žáka při činnosti - pozorování žáka	Formy a metody práce: - popis, instrukce, vysvětlení - demonstrace, předvedení - koncentrační cvičení - spontánní pohybové činnosti - dechová cvičení - cvičení správného držení těla - cvičení tělového schématu - relaxační techniky a cvičení - nápodobování pohybu - protahovací cviky - speciální cvičení oslabení A - speciálně pedagogické postupy - individuální pohybová činnost - motivační a hodnotící postupy - pozorování - cvičení v tělocvičně, venku - cvičení v relaxační místnosti

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
 Předmět: ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
 Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Speciální cvičení – oslabení podpůrně pohybového systému A1 – A4: Cvičení na zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kyčelního, kolenního a hlezenního kloubu a páteře. Spinální cvičení. Posílení oslabených svalů šíjových, mezipatkových, břišních, hýždových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu. B Oslabení vnitřních orgánů B1 – B4: Cvičení na protažení a posílení svalstva – viz skupina A. Rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů. Zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu. Rovnovážná a koordinační cvičení. C Oslabení smyslových a nervových funkcí C1 – C3: Cvičení svalové nerovnováhy – viz A. Vyrovnávání funkční adaptability cévního, pohybového a dýchacího systému.	Zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením.	- motivační hodnocení - praktický výstup žáka - slovní hodnocení - schopnost nápodoby pohybu - individuální posouzení výkonu - aktivita žáka při činnosti - pozorování žáka	Formy a metody práce: - výklad, instrukce, vysvětlení - demonstrace, předvedení - řízený rozhovor - spontánní pohybové činnosti - dechová cvičení - cvičení správného držení těla - cvičení tělového schématu - relaxační techniky a cvičení - nápodobování pohybu - protahovací cviky - spinální cvičení - rovnovážná cvičení - koordinační cvičení - speciální cvičení oslabení A - speciální cvičení oslabení B - speciální cvičení oslabení C - speciálně pedagogické postupy - individuální pohybová činnost - motivační a hodnotící postupy - cvičení v tělocvičně, venku - cvičení v relaxační místnosti - pozorování

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Předmět: ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
Ročník: 1. – 3. (1.stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Speciální cvičení – oslabení smyslových a nervových funkcí C1 – C3: Rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů. Cvičení sluchového, zrakového a taktilního vnímání. Vnímání rytmu, orientace v prostoru, zraková lokalizace. Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti: Pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení.	Zvládat jednoduchá speciální cvičení související s vlastním oslabením.	- motivační hodnocení - praktický výstup žáka - slovní hodnocení - schopnost nápodoby pohybu - individuální posouzení výkonu - aktivita žáka při činnosti - pozorování žáka	Formy a metody práce: - výklad, instrukce, vysvětlení - demonstrace, předvedení - rytmická cvičení - cvičení vnímání prostoru - dechová cvičení - cvičení správného držení těla - cvičení tělového schématu - relaxační techniky a cvičení - nápodobování pohybu - protahovací cviky - spinální cvičení - rovnovážná cvičení - koordinační cvičení - cvičení prostorová - rytmická cvičení a hra - speciální cvičení oslabení A - speciální cvičení oslabení B - speciální cvičení oslabení C - motivační a hodnotící postupy - individuální pohybová činnost

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
 Předmět: ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
 Ročník: 4. – 6. r. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti a informace podporující korekce zdravotních oslabení: Konkrétní zdravotní oslabení. Prevence a pohybový režim. Vhodné oblečení a obuv pro ZdrTV. Zásady správného držení těla. Dechová cvičení. Vnímání pocitů při cvičení. Speciální cvičení: Základní cvičební polohy. Základní technika cvičení. Soubor speciálních cvičení dle typu oslabení. Relaxační cvičení – celková, lokální. Dechová cvičení – správný dechový stereotyp. A Oslabení podpůrně pohybového systému A1, A2, A3, A4: Správné držení hlavy, pletence ramenního a postavení pánve. Protážení prsních, šíjových a bederních svalů a vzpřimovače páteře zkrácených ohybačů kyčle, Stehenního svalstva na zadní straně stehen.	Zvládat základní techniku speciálních cvičení; korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele.	- motivační hodnocení - praktický výstup žáka - slovní hodnocení - schopnost nápodoby pohybu - individuální posouzení výkonu - aktivita žáka při činnosti - pozorování žáka	Formy a metody práce: - výklad, instrukce, vysvětlení - demonstrace, předvedení - individuální pohybová činnost - pohybová ukázka - dechová cvičení - cvičení správného držení těla - cvičení tělového schématu - relaxační techniky a cvičení - nápodobování pohybu, cvičení - protahovací cviky - speciální cvičení oslabení A - koncentrační cvičení - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Předmět: ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Speciální cvičení – oslabení podpůrně pohybového systému A1 – A4: Cvičení na zlepšení fyziologického rozsahu pletence ramenního, kyčelního, kolenního a hlezenního kloubu a páteře. Spinální cvičení. Posílení oslabených svalů šíjových, mezilopatkových, břišních, hýžďových, stehenních, lýtkových a vzpřimovačů trupu. B Oslabení vnitřních orgánů B1 – B4: Cvičení na protažení a posílení svalstva viz skupina A. Rozvoj hlavních a pomocných dýchacích svalů. Zlepšení hrudního a bráničního dýchání při větší tělesné zátěži, koordinaci srdečního, dýchacího a pohybového rytmu. Rovnovážná a koordinační cvičení. C Oslabení smyslových a nervových funkcí C1 – C3: Cvičení svalové nerovnováhy – viz A. Vyrovnávání funkční adaptability cévního, pohybového a dýchacího systému.	Zvládat základní techniku speciálních cvičení; korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele.	- motivační hodnocení - praktický výstup žáka - slovní hodnocení - schopnost nápodoby pohybu - individuální posouzení výkonu - aktivita žáka při činnosti - pozorování žáka	Formy a metody práce: - nápodobování pohybu - výklad, instrukce, vysvětlení - demonstrace, předvedení - řízený rozhovor - spontánní pohybové činnosti - dechová cvičení - cvičení správného držení těla - cvičení tělového schématu - relaxační techniky a cvičení - pozorování, koncentrace - protahovací cviky - spinální cvičení - rovnovážná cvičení - koordinační cvičení - speciální cvičení oslabení A - speciální cvičení oslabení B - speciální cvičení oslabení C

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
 Předmět: ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
 Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Speciální cvičení – oslabení smyslových a nervových funkcí C1 – C3: Rozvíjení pohybové a prostorové koordinace, rovnovážných postojů. Cvičení sluchového, zrakového a taktilního vnímání rytmu, orientace v prostoru, zraková lokalizace. Všeobecně rozvíjející pohybové činnosti: Pohybové činnosti v návaznosti na obsah tělesné výchovy s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení.	Zvládat základní techniku speciálních cvičení; korigovat techniku cvičení podle pokynů učitele.	- motivační hodnocení - praktický výstup žáka - slovní hodnocení - schopnost nápodoby pohybu - individuální posouzení výkonu - aktivita žáka při činnosti - pozorování žáka	Formy a metody práce: - výklad, instrukce, vysvětlení - demonstrace, předvedení - řízený rozhovor - spontánní pohybové činnosti - dechová cvičení - cvičení správného držení těla - cvičení tělového schématu - relaxační techniky a cvičení - nápodobování pohybu - protahovací cviky - spinální cvičení - rovnovážná cvičení - koordinační cvičení - cvičení prostorová - koncentrační cvičení - cvičení smyslového vnímání - rytmická cvičení a hra - speciální cvičení oslabení A - speciální cvičení oslabení B - speciální cvičení oslabení C

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
 Předmět: ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA
 Ročník: 7. – 10. ročník (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Činnosti podporující korekce zdravotních oslabení: Základní termíny osvojovaných činností. Prevence a korekce oslabení. Denní režim z pohledu zdravotního oslabení. Soustředění na cvičení. Nevhodná cvičení a činnosti. Kontraindikace zdravotních oslabení. Speciální cvičení: Soubor speciálních cvičení pro jednotlivé typy zdravotního oslabení: A1- A4, B1 – B4, C1- C4. Učivo speciálních cvičení pro 2. stupeň je shodné s uvedeným učivem speciálních cvičení pro 1. stupeň. Všestranně rozvíjející pohybové činnosti: Pohybové činnosti v návaznosti na obsah TV s přihlédnutím ke konkrétnímu druhu a stupni oslabení.	Mít odpovídající vytrvalost při korekci zdravotního oslabení. Zařazovat do svého pohybového režimu speciální kompenzační cvičení související s vlastním oslabením a snažit se o jejich optimální provedení.	- motivační hodnocení - praktický výstup žáka - slovní hodnocení - schopnost nápodoby pohybu - individuální posouzení výkonu - aktivita žáka při činnosti - pozorování žáka	Formy a metody práce: - výklad, instrukce, vysvětlení - demonstrace, předvedení - řízený rozhovor - spontánní pohybové činnosti - dechová cvičení - cvičení správného držení těla - cvičení tělového schématu - relaxační techniky a cvičení - nápodobování pohybu, cvičení - protahovací cviky - spinální cvičení - rovnovážná cvičení - koordinační cvičení - cvičení prostorová - rytmická cvičení a hra - speciální kompenzační cvičení - speciální cvičení oslabení A - speciální cvičení oslabení B - speciální cvičení oslabení C - koncentrační cvičení - cvičení smyslového vnímání

11.18. VZDĚLÁVACÍ OBLAST ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast *Člověk a svět práce* patří mezi stěžejní ve vzdělávání žáků s mentálním postižením, neboť cíleně zaměřuje a systematicky ovlivňuje rozvíjení motorických schopností, manuálních dovedností a návyků žáků. Zahrnuje široké spektrum pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti.

- K jejím základním cílům patří již zmíněný rozvoj motorických schopností i manuálních dovedností a návyků žáků, čímž přispívá k jejich co nejsamostatnějšímu zapojení do každodenního života a zároveň jim umožňuje přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností. Žáci se učí pracovat samostatně i v týmu a vážit si práce své i druhých. Seznamují se s různými materiály, s funkcí a užíváním vhodných pracovních pomůcek a nářadí.
- Tato vzdělávací oblast je realizována v průběhu celého základního vzdělávání od prvního do desátého ročníku. V 9. a 10. ročníku lze podle schopnosti žáků zařadit předprofesní přípravu. Její zaměření záleží na místních podmínkách a možnostech školy.
- Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti *Člověk a svět práce* členěn do šesti tematických okruhů: *Sebeobsluha, Práce s drobným materiálem, Práce montážní a demontážní, Pěstitecké práce, Práce v domácnosti, Práce s technickými materiály* (zařazeny pouze na druhém stupni).
- Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci. V rámci praktických cvičení se žáci seznamují s konkrétními jednoduchými pracovními činnostmi. Způsob realizace jednotlivých tematických okruhů závisí na podmínkách a možnostech školy a samozřejmě schopnostech žáků. Učivo celé vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zvládnutí úkonů souvisejících se sebeobsluhou
- rozvoji motoriky, získání základních manuálních zručností a vytváření pracovních dovedností a návyků
- překonávání obtíží a dokončování pracovních úkolů
- práci v kolektivu a odpovědnosti za své i společné výsledky práce
- osvojení dovedností k praktickému užívání a zacházení s předměty denní potřeby, s vhodně zvolenými nástroji, pomůckami a drobným nářadím
- porozumění zadaným jednoduchým pracovním postupům
- poznání pracovních činností, které napomáhají k využití volného času
- dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci

11.19. PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Vzdělávání ve vyučovacím předmětu **Pracovní vyučování** je tematicky rozděleno do šesti okruhů: *Sebeobsluha; Práce s drobným materiálem; Práce montážní a demontážní; Pěstitelské práce; Práce v domácnosti; Práce s technickými materiály* – ty jsou zařazeny pouze na druhý stupeň vzdělávání. Způsob realizace jednotlivých tematických okruhů závisí na podmínkách a možnostech školy a samozřejmě schopnostech žáků. Učivo celé vzdělávací oblasti je určeno všem žákům, tedy chlapcům i dívkám.

Ve vyučovacím předmětu Pracovní vyučování si žáci osvojují dovednosti k praktickému užívání a zacházení s předměty denní potřeby, učí se sebeobsluze, systematickou činností rozvíjejí motoriku, manuální zručnost a vytvářejí si základní pracovní dovednosti a návyky. Zároveň se díky pracovní činnosti učí překonávat obtíže a posilují volní schopnosti v rámci dokončování pracovních úkolů. Skupinové pracovní činnosti učí žáka poznávat a respektovat pravidla skupinové práce a zároveň je vedou k odpovědnosti za své i společné výsledky pracovní činnosti. V pracovních činnostech se učí bezpečně manipulovat s vhodně zvolenými pracovními nástroji, pomůckami a drobným nářadím. Žáci jsou vedeni k porozumění zadaným jednoduchým pracovním postupům, k poznání pracovních činností, které napomáhají využívat volný čas. Ve všech tematických okruzích jsou soustavně vedeni k dodržování hygienických a bezpečnostních pravidel při práci.

Cílem vyučování předmětu Pracovní vyučování je utvářet u žáků základní pracovní dovednosti a návyky, rozvíjet v souladu s psychickými zvláštnostmi jejich motorické schopnosti a manuální zručnost zejména jednoduchou pracovní činností a vlastní zkušeností. Pracovními činnostmi tak přispívat ke zvyšování míry samostatnosti v rámci vykonávání nejběžnějších činností každodenního života. U starších žáků 9. a 10. ročníku pak v rámci předprofesní přípravy zajistit přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností (dle schopností žáka a jeho profesní orientace).

Vyučovací předmět Pracovní vyučování je realizován ve všech ročnících základního vzdělávání, tedy v 1. – 10. ročníku. Pracovní vyučování na 1. stupni sestává z tematických okruhů: *Sebeobsluha; Práce s drobným materiálem; Práce montážní a demontážní; Pěstitelské práce a Práce v domácnosti*. Na 2. stupni jsou součástí předmětu Pracovní vyučování tematické okruhy: *Práce s technickými materiály (nikoli Práce s drobným materiálem a Sebeobsluha); Práce montážní a demontážní; Pěstitelské práce a Práce v domácnosti*.

Časové vymezení předmětu:

Na prvním stupni je předmětu Pracovní vyučování vymezena časová dotace 21 hodin, na druhém stupni pak časová dotace 22 hodin. V jednotlivých ročnících základního vzdělávání (1. – 10. ročník) bude tomuto vyučovacímu předmětu věnována tato hodinová dotace.

1. ročník	3 vyučovací hodiny
2. ročník	3 vyučovací hodiny
3. ročník	3 vyučovací hodiny
4. ročník	4 vyučovací hodiny
5. ročník	4 vyučovací hodiny
6. ročník	4 vyučovací hodiny
7. ročník	5 vyučovacích hodin
8. ročník	5 vyučovacích hodin
9. ročník	5 vyučovacích hodin
10. ročník	7 vyučovacích hodin

Formy a metody práce:

- samostatná práce žáka
- práce ve dvojici, skupinová práce
- praktické činnosti žáka
- manipulační činnosti s drobným a technickým materiálem
- slovní metody – popis, výklad, instrukce
- názorné metody, předvedení, ukázka, nástěnné obrazy a modely
- projektivní činnosti
- beseda, exkurze, přednáška
- výuka ve třídě, na školní zahradě, ve cvičné kuchyňce
- vyučování v přírodním prostředí
- vycházky do okolí školy, do města, do místních obchodů
- činnosti pěstitelské, úklidové, chovatelské
- didaktické hry
- pokusy a pozorování
- samostatná a tvořivá práce
- návštěva chovné stanice
- pracovní činnosti pěstitelské, chovatelské, květinářské, aranžérské ad.
- sebeobslužné a úklidové činnosti
- motivační a hodnotící metody
- speciálně pedagogické postupy

Předmětem Pracovní vyučování prolínají průřezová témata:

- OSV: vzájemná pomoc a komunikace, vzájemné respektování, utváření a zdokonalování praktických životních dovedností, upevňování mezilidských vztahů
- VDO: život v občanské společnosti a škole – úcta k práci druhého, respektování etnických odlišností, dodržování bezpečnosti při práci, dodržování předpisů a norem

- EV: vztah k životnímu prostředí, stanovení osobních cílů, efektivní spolupráce v týmu, estetické vnímání prostředí, lidské aktivity a problémy životního prostředí
- MUV: stravovací návyky a zvyklosti jiných národů

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- užívá metody k získávání základních pracovních dovedností a návyků
- vede žáka k samostatné pracovní činnosti
- procvičuje a opakuje správné pracovní postupy

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- ovládat základní pracovní dovednosti a návyky
- mít pozitivní vztah k práci a vhodně volit pracovní postupy
- uplatňovat získané pracovní zkušenosti v praktickém životě

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- učí žáka překonávat problémy a překážky, podporuje rozhodovací schopnosti žáka
- předkládá úlohy k řešení známé situace a pracovní činnosti
- pomáhá nalézat způsoby řešení a poskytuje různé možnosti pro řešení problému

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- řešit známé a opakující se situace na základě nápodoby a vlastních zkušeností
- problémové situace řešit s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- překonávat problémy přiměřeně ke svým schopnostem a možnostem
- nenechat se při problému odradit nezdarem a vědět, na koho se obrátit při řešení problémů

Kompetence komunikativní

Učitel:

- rozvíjí sociální dovednosti žáka při pracovní činnosti – ohleduplnost, pomoc
- umožňuje vyjádřit pracovní činností pocity, myšlenky a nálady vhodným způsobem
- podporuje porozumění slovních instrukcí názorem a řízeným rozhovorem
- pracuje s běžným obrazovým pracovním materiálem (návody, texty, předlohy aj.)

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- vhodně vyjadřovat své pocity, myšlenky a nálady
- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály v rámci pracovního vyučování

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- učí základním pravidlům a zásadám skupinové a týmové práce
- poskytuje dostatek pracovních možností pro sociální aktivity a rozvoj žáka
- umožňuje žákům zažít úspěch, vede je k odpovědnosti i sebehodnocení
- vede k dodržování bezpečnosti a dohodnutých pravidel při pracovní činnosti
- rozvíjí schopnosti správně se zachovat v rizikových a krizových situacích
- pracovními činnostmi zvyšuje u žáka míru samostatnosti a zodpovědnosti

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít základní představu o vztazích mezi lidmi
- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- uplatňovat základní návyky společenského chování
- rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, být seznámen s jeho možnými důsledky

Kompetence občanské

Učitel:

- seznamuje žáka se školním řádem a pracovními řády učeben, dohlíží na jejich dodržování, poukazuje na nedodržování pravidel a norem nejen ve škole
- předkládá a vysvětluje zásady bezpečnosti a hygieny při práci

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít povědomí o základních právech a povinnostech občanů
- využívat osvojených pracovních dovedností a návyků k zapojení do společnosti
- chránit zdraví své i ostatních při pracovní činnosti

Kompetence pracovní

Učitel:

- umožňuje osvojování hygienických návyků a činností souvisejících se sebeobsluhou
- pracovními činnostmi vede k osvojování pracovních dovedností, postupů a operací
- rozvíjí a posiluje volní vlastnosti žáka – pracovní výdrž, koncentraci pozornosti
- učí pozornému, uvědomělému vykonávání jednoduchých pracovních činností
- formuje pozitivní vztah k práci a pracovní činnosti
- seznamuje s pravidly týmové práce a učí žáka tato pravidla dodržovat, respektovat, vede k zodpovědné pracovní činnosti
- střídá hodnotící a posuzovací techniky vzhledem k možnostem každého žáka
- zdůrazňuje význam zdraví pro život a poskytuje dostatek pracovních aktivit pro osvojení zásad bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít osvojené hygienické návyky, zvládat sebeobsahu podle svých možností
- zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
- soustředit se na pracovní výkon a vytrvat dle možností při jeho plnění
- pracovat dle naučeného pracovního postupu a podle instrukcí plnit jednoduché zadané úkoly

- respektovat pravidla práce v týmu a svými pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce
- dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů
- přijímat posouzení výsledků své práce

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Předmět: PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Sebeobsluha Základní hygienické návyky. Osobní hygiena. Svlékání a oblékání oděvu, skládání oděvu, obouvání. Péče o osobní věci, uklízení a ukládání osobních věcí. Práce s drobným materiálem Různé drobné materiály a jejich užití. Přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj. Třídění drobného materiálu. Organizace práce. Jednoduché pracovní postupy a operace. Pracovní pomůcky a nástroje. Funkce a využití pracovních nástrojů.	Zvládnout základní hygienické návyky a sebeobslužné činnosti. Zvládnout oblékání a svlékání oděvu, skládání a uložení oděvu, obouvání. Udržovat pořádek ve svých věcech i ve svém okolí. Třídit různé druhy drobného materiálu podle velikosti, tvaru, barev. Zvládat základní manuální dovednosti při práci s jednoduchými materiály a pomůckami. Pracovat podle slovního návodu.	- manuální zručnost, přesnost - sebehodnocení - motivační hodnocení - praktické činnosti žáka - pozorování žáka při práci - tvořivá činnost žáka - vůle dokončit práci - aktivita žáka - dodržování bezpečnosti - praktický výstup - individuální hodnocení výkonů - rozhovor se žákem - pozorování, srovnávání - slovní hodnocení	Formy a metody práce: - zvládání hygienických návyků - svlékání a oblékání prádla a oděvu, skládání oblečení - rozepínání a zapínání knoflíků - šněrování, upevňování pásku - skládání a ukládání oděvu - obouvání a zouvání obuvi - čištění obuvi - utírání prachu, úklid ve třídě - úprava prostředí třídy i školy, - péče o školní pomůcky - odpadky a jejich úklid - péče o osobní a školní věci - práce s modelovací hmotou - sestavování tvarů z předmětů - praktické činnosti ve třídě - praktické činnosti venku - práce s drobným materiálem - sběr přírodnin a jejich využití - demonstrace, práce s názorem - postupu, popis, pozorování - vysvětlování, modelové situace - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Předmět: PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Práce s drobným materiálem Jednoduché pracovní postupy a operace. Pracovní pomůcky a nástroje. Užití jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů Práce montážní a demontážní Stavebnice – plošné, prostorové. Sestavování jednoduchých modelů. Pěstitelské práce Pozorování přírody v ročním období. Základní podmínky pro pěstování rostlin. Pěstování rostlin na zahradě. Okrasné rostliny, léčivky, jedovaté rostliny, koření, zelenina aj. Pěstování pokojových rostlin. Zásady bezpečné práce s rostlinami. Zahradní náčiní.	Vytvářet jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů. Zvládat elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi. Provádět pozorování přírody v jednotlivých ročních obdobích. Pečovat o nenáročné rostliny v bytě i na zahradě. Používat lehké zahradní náčiní.	- manuální zručnost, přesnost - sebehodnocení - motivační hodnocení - praktické činnosti žáka - pozorování žáka při práci - tvořivá činnost žáka - vůle dokončit práci - aktivita žáka - dodržování bezpečnosti - praktický výstup - individuální hodnocení výkonů - rozhovor se žákem - pozorování, srovnávání - aplikace znalostí do praxe - slovní hodnocení	Formy a metody práce: - zásady bezpečnosti při práci - popis, pozorování, předvedení - užití tradičních materiálů - užití netradičních materiálů - volba správného postupu práce - pozorování přírody, vycházka - výuka ve třídě, výuka venku - manipulace s přírodninami - práce na školním pozemku - péče o pokojové rostliny - péče o rostliny na zahradě - práce se zahradním náčiním - činnosti ve školní kuchyni - stolování a jeho zásady - příprava jednoduchého jídla - základní vybavení kuchyně - popis, pozorování - stavebnice plošné, prostorové - stavění podle i bez návodu - výtvarné činnosti - motivační čtení, předčítání - básně, říkadla, dětské texty - práce ve skupině, v páru

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Předmět: PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

Ročník: 1. – 3. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Práce v domácnosti Stolování. Jednoduchá úprava stolu. Pravidla správného stolování. Potraviny, výběr, nákup, skladování. Práce s drobným kuchyňským náčiním. Bezpečnost při zacházení s pomůckami v kuchyni. Základní vybavení kuchyně. Orientace v základním vybavení. Drobné úklidové práce, utírání prachu, mytí nádobí, mytí podlahy, vysávání.	Upravit stůl pro jednoduché stolování. Chovat se vhodně při stolování. Připravit jednoduchý pokrm. Orientovat se v základním vybavení kuchyně. Zvládat drobné úklidové práce.	- individuální posouzení výkonu - praktický výstup žáka - dodržování bezpečnosti práce - hodnocení samostatnosti žáka - motivační hodnocení - otázky učitele – odpovědi žáka - sebehodnocení - aktivita žáka - rozhovor se žákem - pozorování, srovnávání - aplikace znalostí do praxe - slovní hodnocení	Formy a metody práce: - práce ve školní kuchyni - návštěva obchodu - základní potraviny pro vaření - základní vybavení kuchyně - zásady bezpečnosti při vaření - demonstrace – ukázka - úklidové a pracovní činnosti - práce jednotlivce - práce ve skupině, ve dvojici - sebehodnocení žáka - motivační techniky hodnocení - praktické činnosti - slovní instruktáž, popis - nákup základních potravin - ilustrace, kresba na dané téma - motivační nástěnné obrazy - produkce do školního časopisu - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Předmět: PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ
Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Sebeobsluha Základní hygienické návyky. Osobní hygiena. Svlékání a oblékání oděvu, obouvání. Běžná údržba oděvu a obuvi. Ukládání oděvu, čištění obuvi. Péče o osobní věci. Uklízení a ukládání osobních věcí. Práce s drobným materiálem Drobný pracovní materiál. Pracovní pomůcky a nástroje. Jednoduché pracovní postupy a operace. Různé drobné materiály a jejich užití. Přírodniny, papír, textil, umělá hmota, modelovací hmota, drát, fólie. Lidové zvyky, tradice, řemesla. Funkce a využití pracovních nástrojů. Užití některých jednoduchých technik zpracování vybraných materiálů. Organizace práce. Pracovní postupy. Zásady hygieny a bezpečnosti práce.	Pečovat o své tělo, svůj zevnějšek i své osobní věci. Zvládat běžnou údržbu oděvu i obuvi. Dodržovat zásady účelného oblékání. Pracovat podle předlohy a vytvářet přiměřenými pracovními postupy různé výrobky z drobných materiálů. Využívat při tvořivých činnostech vlastní fantazii i prvky lidových tradic. Volit vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu. Udržovat pořádek na pracovním místě. Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce.	- praktická činnost hygieny - péče o zevnějšek, osobní věci - samostatnost při sebeobsluze - pozorování žáka - motivační hodnocení - úklidové činnosti - sebehodnocení - dodržování zásad hygieny - dodržování zásad bezpečnosti - tvořivá činnost žáka - individuální posouzení výkonů - pozorování, srovnávání - hodnocení samostatnosti žáka - aktivita žáka - aplikace znalostí do praxe - slovní hodnocení	Formy a metody práce: - praktická činnost žáka - skládání oděvu, čištění obuvi - úklid osobních věcí, péče o ně - zásady hygieny, účel oblékání - skládání stavebnic dle návodu - pilování dřeva, úprava povrchu - třídění a ukládání materiálů - namotávání vlny, provlékání - vázání uzlíků a kliček - stříhání, vystřihování bez linie - propichování a navlékání - navlékání korálků dle vzoru - práce s papírem, lepení, trhání - modelování a tvarování hmoty - vykrajování hmoty formičkou - práce s vybraným materiálem - aranžování přírodnin - hnětení, válení, roztahování - přidávání, ubírání hmoty - opracovávání povrchu dřeva - práce s brusným papírem - zatloukání, vytahování hřebíků - využití pracovních nástrojů

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Předmět: PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 1. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Práce montážní a demontážní Stavebnice. Stavebnice plošné a prostorové. Sestavování jednoduchých modelů. Práce podle jednoduché předlohy. Práce podle slovního návodu. Montáž a demontáž jednoduchých předmětů. Organizace práce. Zásady hygieny a bezpečnosti práce. Pěstitelské práce Základní podmínky pro pěstování rostlin. Půda a její zpracování. Výživa rostlin. Osivo. Pěstování pokojových rostlin. Podmínky pro pěstování. Pěstování rostlin na zahradě. Okrasné rostliny, léčivky, jedovaté rostliny, koření, zelenina aj.	Provádět při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž. Pracovat podle slovního návodu a podle předlohy. Spojovat a rozpojovat různé jednoduché předměty. Udržovat pořádek na svém pracovišti, dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce. Znát základní podmínky a postupy pro pěstování vybraných rostlin. Ošetřovat a pěstovat nenáročné pokojové i venkovní rostliny. Vědět o léčivkách i jedovatých rostlinách.	- praktický pracovní výstup - pozorování žáka při práci - manuální zručnost, přesnost - praktická činnost se stavebnicí - motivační hodnocení - sebehodnocení - prezentační činnosti - projektové činnosti - tvořivá činnost žáka - individuální posouzení výkonů - dodržování zásad hygieny - dodržování zásad bezpečnosti - rozhovor se žákem - aplikace znalostí do praxe - hodnocení samostatnosti žáka - aktivita žáka	Formy a metody práce: - montáž – demontáž stavebnic - úklid stavebnicových částí - šroubování dílů stavebnic - zásady hygieny a bezpečnosti - slovní instruktáž, naslouchání - práce podle návodu, předlohy - demonstrace postupu práce - práce ve třídě, v pracovních PV - manipulační činnosti - odstraňování odumřelých částí - spojování stavebnicových částí - konstruktivní činnosti - výtvarné a projektové činnosti - pěstování drobné zeleniny - pletí a zalévání záhonů - shrabování a uklízení listí - rovnání a uklízení větví - úprava pozemku před setím - setí do řádků i jamek - umývání rukou po práci - péče o pokojové rostliny - kypření půdy, omývání listů - sběr léčivých rostlin

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Předmět: PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

Ročník: 4. – 6. (I. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Pěstitelské práce Pokožkové a venkovní rostliny. Zásady bezpečné práce s rostlinami. Jedovaté rostliny – léčivky. Pracovní pomůcky a nástroje. Funkce a užití pracovních nástrojů. Práce v domácnosti Základní vybavení kuchyně. Stolování – jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování. Jednoduchý pokrm. Potraviny – výběr a nákup potravin. Skladování potravin. Práce s drobným kuchyňským náčiním. Bezpečnosti při zacházení s kuchyňskými pomůckami.	Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce při práci s rostlinami na zahradě. Volit podle druhu pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní. Znát základní vybavení kuchyně. Dodržovat pravidla správného stolování a společenského chování při stolování. Připravit jednoduché pohoštění. Uplatňovat zásady správné výživy. Zvládat práci s jednoduchými kuchyňskými nástroji.	- praktický pracovní výstup - pozorování žáka při práci - manuální zručnost - praktická pěstitelská činnost - motivační hodnocení - sebehodnocení - prezentační činnosti - projektové činnosti - tvořivá činnost žáka - individuální posouzení výkonů - dodržování zásad hygieny - dodržování zásad bezpečnosti - rozhovor se žákem - aplikace znalostí do praxe - hodnocení samostatnosti žáka - aktivita žáka - slovní hodnocení - hodnocení skupinové práce	Formy a metody práce: - projektové činnosti - používání ochranných pomůcek při práci (rukavice) - umývání rukou po práci - využití atlasu rostlin, bylin - sběr léčivých bylin, rostlin - používání pracovních nástrojů - zásady hygieny a bezpečnosti - vaření čaje ze sušených bylin - slovní instruktáž, naslouchání - popis, pozorování, předvedení - motivační a hodnotící techniky - stolování ve cvičené kuchyni - stolování ve třídě - práce ve skupině, ve dvojici - praktická příprava pokrmu - nakupování v obchodě - zásady správné výživy - informace o skladování jídla - nástěnné obrazy, popis - předvedení praktické činnosti - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Předmět: PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ
Ročník: 4. – 6. (1. stupeň – 2. období)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Práce v domácnosti Drobné úklidové práce v bytě. Drobné úklidové práce ve třídě. Utírání prachu. Vysávání prachu. Mytí nádobí. Mytí podlahy.	Vědět , jakým způsobem udržovat pořádek v bytě, ve třídě. Udržovat pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržovat základy hygieny a bezpečnosti práce v domácnosti.	- sebehodnocení - praktická úklidová činnost žáka - samostatnost žáka - dodržování bezpečnosti - hodnocení skupinové práce - pozorování žáka - motivační hodnocení - aplikace dovedností do praxe - aktivita žáka - individuální posouzení výkonu - slovní hodnocení	Formy a metody práce: - předvedení praktické činnosti - projektové činnosti - mytí podlahy - mytí a utírání nádobí - vysávání a utírání prachu - práce ve třídě, v kuchyňce - pozorování žáka při práci - speciálně pedagogické postupy - nástěnné obrazy, popis

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Předmět: PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Práce s technickými materiály Práce s různým materiálem podle podmínek a vybavení školy. Materiály, vlastnosti, užití v praxi. Dřevo, kov, plasty. Pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování. Jednoduché pracovní operace a postupy. Základní dovednosti ručních prací. Řemesla a tradice. Zásady bezpečnosti a hygieny při práci s nástroji a nářadím.	Rozlišovat různé druhy materiálů. Získat základní vědomosti o materiálech, nástrojích a pracovních postupech. Zvolit vhodný pracovní postup v souladu s druhem zpracovávaného materiálu. Orientovat se v jednoduchých pracovních postupech a návodech. Vybrat a správně používat vhodné pracovní nástroje a pomůcky. Dodržovat obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím.	- manuální zručnost a přesnost - vůle dokončit práci - znalost a rozlišení materiálu - praktická činnost žáka - samostatnost při činnosti - sebehodnocení - dodržování bezpečnosti - pozorování - hodnocení pracovní kázně - bezpečná manipulace s nástroji - motivační hodnocení - slovní hodnocení - aktivita žáka - individuální posouzení výkonu - aplikace pracovních postupů - správné užívání pracovních nástrojů - jednoduché testování	Formy a metody práce: - práce individuální, ve dvojici - práce se dřevem a plastem - poznávání vlastností materiálů - pracovní nástroje a jejich užití - popis, pozorování, ukázka - práce se šroubovákem - práce s brusným papírem - sbíjení a slepování materiálů - povrchová úprava dřeva barvami a laky - lakování - vrtání děr do dřeva vrtáky - manipulační činnosti s nástroji - spojování dřeva pomocí vrutů - práce se šroubovákem - pilování a řezání dřeva - jednoduchý výrobek z plechu - ochranné pomůcky při práci - nástěnné obrazové materiály - použití ochranných pomůcek - práce s kovem, s drátem - zásady bezpečnosti a hygieny - vycházka do okolí školy - beseda na dané téma

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Předmět: PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Práce montážní a demontážní Stavebnice – konstrukční. Stavebnice – elektrotechnické. Montáž – demontáž stavebnice. Sestavování modelů. Práce s návodem, předlohou. Údržba jednoduchých předmětů. Zásady bezpečnosti a hygieny práce. Seznámení s bezpečnostními předpisy. Pěstitelské práce Základní podmínky pro pěstování, základní zpracování půdy. Výživa rostlin. Okrasné rostliny, pokojové květiny. Pěstování vybraných okrasných dřevin a rostlin. Využití květin v exteriéru a interiéru. Aranžování a jednoduchá vazba květin.	Zvládnout jednoduchou montáž a demontáž při práci se stavebnicemi. Sestavit podle návodu, plánu jednoduchý model. Provádět údržbu jednoduchých předmětů. Dodržovat zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy. Volit vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin. Pěstovat a ošetřovat květiny v interiéru a využívat je k výzdobě.	- manuální zručnost a údržba - praktická montáž a demontáž - úklid stavebnicových dílů - sebehodnocení - tvořivá činnost žáka - dodržování bezpečnosti - pozorování - výstupy k pěstitelské činnosti - dodržování hygieny - hodnocení pracovní kázně - aktivita žáka - individuální posouzení výkonů - slovní hodnocení - aplikace pracovních postupů - dovednost pečovat o květiny - jednoduché testování	Formy a metody práce: - samostatná práce žáka - pozorování, popis, ukázka - ochranné pomůcky při práci - nástěnné obrazové materiály - používají ochranné pomůcky - práce žáka ve skupině, dvojici - zásady bezpečnosti a hygieny - výtvarné činnosti - vycházka do okolí školy - beseda na dané téma, diskuze - údržba předmětů a nástrojů - stavba podle předlohy, návodu - sestavování modelů stavebnic - demontování modelů - ukládání součástek do krabic - rozebírání a skládání mlýnku - olejování jednoduchého stroje - květinářské, aranžérské práce - sušení bylin, rostlin - péče o květiny, zalévání, rytí - hnojení a vázání květin - aplikace pracovních postupů

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Předmět: PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Pěstitelské práce Zelenina, osivo, sadba, výpěstky. Podmínky a zásady pěstování zeleniny. Pěstování vybraných druhů zeleniny. Skládování zeleniny – konzervování. Ovoce – druhy ovoce. Způsob pěstování drobného ovoce. Skládování ovoce – konzervování. Léčivé rostliny a koření. Pěstování vybraných rostlin. Rostliny a zdraví člověka. Léčivé účinky rostlin – alergie. Jedovaté rostliny. Chov zvířat v domácnosti. Podmínky chovu zvířat. Hygiena a bezpečnost chovu. Kontakt se zvířaty. Zásady bezpečnosti a hygieny práce na zahradě. Pracovní pomůcky a nástroje. Funkce – užití, bezpečná manipulace.	Znát hlavní zásady pěstování zeleniny. Znát běžné druhy ovoce. Seznámit se s běžnými léčivými rostlinami a znát nebezpečí jedovatých rostlin. Vědět o způsobu chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty. Dodržovat zásady hygieny a bezpečnosti práce na zahradě. Používat vhodné pracovní pomůcky při práci na zahradě.	- dodržování bezpečnosti práce - hodnocení pracovní kázně - pěstitelské pracovní činnosti - otázky učitele – odpovědi žáka - rozlišování druhů ovoce - rozlišování druhů zeleniny - slovní hodnocení - aktivita žáka - individuální posouzení výkonu - sebehodnocení - aplikace poznatků do praxe - jednoduché testování	Formy a metody práce: - práce ve skupině, ve dvojici - pozorování, popis, ukázka - ochranné pomůcky při práci - nástěnné obrazové materiály - výtvarné a hudební činnosti - zásady pěstování zeleniny - zásady bezpečnosti a hygieny - pracovní pomůcky - vycházka do přírody, obchodu - beseda a diskuze na dané téma - projektové činnosti - aranžérské práce – vázání - práce na školním pozemku - péče o pokojové květiny - péče o ovocné stromy - sběr léčivých bylin a rostlin - sušení léčivek a využití - atlas rostlin a bylin - zhotovení herbáře léčivek - přednáška, beseda o zdraví - návštěva výstavy zvířat - koutek živé přírody ve třídě - návštěva chovné stanice, ZOO

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

Předmět: PRACOVNÍ VYUČOVÁNÍ

Ročník: 7. – 10. (2. stupeň)

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Práce v domácnosti Údržba a úklid v domácnosti. Úklidové prostředky a postupy. Údržba oděvů a textilií. Pracovní postupy pro údržbu oděvů. Prací a čisticí prostředky a zacházení s nimi. Elektrické spotřebiče a jejich užití. Ovládání, ochrana a údržba spotřebičů. Bezpečnost provozu. Kuchyně a její základní vybavení. Udržování pořádku a čistoty. Příprava pokrmů, úprava pokrmů za studena. Základy způsoby tepelné úpravy. Zásady zdravé výživy. Potraviny, skupiny potravin. Způsoby konzervace potravin. Úprava stolu a stolování, prostírání. Chování u stolu, zdobné prvky na stole. Základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů. Nebezpečí úrazu elektrickým proudem. Bezpečnost při styku s čisticími prostředky. Bezpečnost a hygiena provozu při styku s elektrospotřebiči a dalšími prostředky	Zvládat jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti. Používat vhodné prostředky při práci v domácnosti. Používat základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhovat spotřebiče. Připravit pokrmy podle daných postupů v souladu se zásadami správné výživy. Dodržovat základní principy stolování a obsluhy u stolu. Dodržovat základní hygienická a bezpečnostní pravidla, předpisy při zacházení s elektrospotřebiči a používanými prostředky.	- dodržování bezpečnosti práce - hodnocení pracovní kázně - praktický výstup k učivu - otázky učitele – odpovědi žáka - úklidové činnosti žáka - bezpečná obsluha spotřebičů - hodnocení samostatnosti žáka - slovní hodnocení - aktivita žáka - individuální posouzení výkonu - aplikace poznatků do praxe - jednoduché testování	Formy a metody práce: - práce žáka ve skupině, dvojici - pozorování, popis, ukázka - ochranné pomůcky při práci - nástěnné obrazové materiály - užívání ochranných pomůcek - kuchyňské vybavení – inventář - zásady bezpečnosti a hygieny - ilustrace spotřebičů - vycházka do obchodu - beseda o zdraví s odborníkem - projektové činnosti - praktické úklidové činnosti - výuka ve cvičné kuchyňce - péče a údržba spotřebičů - příprava jednoduchého jídla - nakupování potravin - zásady stolování - encyklopedie stolování - praní prádla, prací prostředky - tepelná úprava pokrmů, zásady - čištění oděvu, žehlení prádla - čisticí prostředky a bezpečnost - skládání a věšení prádla - mytí podlahy, vysávání

11. 20. SMYSLOVÁ VÝCHOVA – VYUČOVACÍ PŘEDMĚT

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Obsah vyučovacího předmětu **Smyslová výchova** je propojen zejména se vzdělávací oblastí Člověk a jeho svět, který pomáhá žákům poznávat nejbližší okolí a utvářet si k němu citový vztah. Žáci si osvojují také vhodné formy chování a jednání, učí se chápat rozdílnosti mezi jednotlivci, tolerovat je, navzájem si pomáhat a spolupracovat. Vyučovací předmět rozvíjí svými činnostmi psychické funkce prostřednictvím smyslového vnímání. Cílevědomým vytvářením vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči rozvíjí jednotlivé smyslové analyzátoři a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání, koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů.

Cílem vyučování Smyslová výchova je systematicky rozvíjet a procvičovat *zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmatové vnímání, vizuomotoriku a prostorovou orientaci* vždy v konkrétních situacích. Vhodně zvolené činnosti smyslového rozvoje a formování se tak podílejí na regulaci emocí a napětí žáků, mohou přispívat ke koncentraci pozornosti a celkové relaxaci. Smyslová výchova má velmi úzkou vazbu ke všem předmětům, neboť ve své podstatě každý vyučovací předmět využívá poznávací procesy žáka a jeho vnímání v rámci osvojení učiva dané vzdělávací oblasti, resp. vyučovacího předmětu. Smyslové rozvíjení se tak stává nedílnou součástí všech vyučovacích předmětů, prolíná všemi vzdělávacími obory a vytváří předpoklady pro zvládání jejich vzdělávacích obsahů.

Smyslová výchova je realizována ve všech ročnících 1. stupně a v 7. – 9. ročníku 2. stupně základního vzdělávání. Na konci 1. stupně by měl žák dle vlastních možností zvládat uvedené výstupy jednotlivých rozvíjených oblastí: sluchové, zrakové a hmatové vnímání, chuťové a čichové vnímání, oblast prostorové a směrové orientace. Obsahová náplň předmětu SV bude na 2. stupni využívat získaných schopností, poznatků a dovedností výše uvedených oblastí, a to v rámci rozvíjení klíčových kompetencí všech daných ostatních vzdělávacích oblastí, resp. realizovaných vyučovacích předmětů: Informační technologie, Věcné učení, Matematika, Jazykové vyučování, Hudební výchova, Výtvarná výchova, Pracovní vyučování, Tělesná výchova, Výchova ke zdraví. Nutnost propojení SV s ostatními vyučovacími předměty je zřejmá ze samotné podstaty vzdělávání žáků se středně těžkým mentálním postižením, tedy ze systematického rozvíjení poznávacích procesů žáka především bezprostředním stykem se skutečností, pozorováním a zejména vlastní zkušeností či prožitkem. Předmět SV není součástí klasifikačního hodnocení vyučovacích předmětů na vysvědčení, není tedy samostatně hodnocen na vysvědčení žáka.

Časové vymezení předmětu:

Vyučovacímu předmětu Smyslová výchova je věnována časová dotace z disponibilní časové dotace pro 1. a 2. stupeň. Dle učebního plánu ŠVP ZŠS je pro předmět Smyslová výchova na 1. stupni stanovena maximální hodnota disponibilní časové dotace 1. stupně v rozsahu 10 hodin, 2. stupeň využívá pro realizaci tohoto předmětu v 7. – 9. ročníku dotaci 3 hodin z disponibilní časové dotace 2. stupně.

1. ročník	2 hodiny
2. ročník	2 hodiny
3. ročník	2 hodiny
4. ročník	2 hodiny
5. ročník	1 hodina
6. ročník	1 hodina
7. ročník	1 hodina
8. ročník	1 hodina
9. ročník	1 hodina

Formy a metody práce:

- cvičení smyslové percepce
- výtvarné činnosti
- pohybové hry a taneční činnosti
- výuka ve třídě, v hudební místnosti
- výuka v lavici, na koberci, v přírodním prostředí
- činnosti instrumentální, hra na jednoduché rytmické a melodické nástroje
- činnosti hudebně pohybové, pohybový doprovod a ztvárnění písní
- rytmický výcvik, cvičení pozornosti a paměti
- relaxační cvičení, cvičení kompenzační
- jednoduché pracovní činnosti, vaření, stolování
- výuka ve školní kuchyni
- projektové vyučování, projektové dny
- manipulační činnosti s drobným materiálem, s penězi
- konstruktivní hry se stavebnicí, montáž – demontáž
- práce na počítači, manipulace s myší a klávesnicí
- vycházka do okolí školy, do přírody
- činnosti poslechové, taneční improvizace poslechové hudby
- motivační metody, výtvarné činnosti
- cvičení tělesného schématu, napodobování cviků
- cvičení motoriky, pohybové koordinace, psychomotorická cvičení
- uvolňovací cviky
- cvičení vizuomotorické koordinace – cvičení s drobným náčiním
- didaktické hry
- rozvíjení vnímání časových vztahů a orientace v čase
- metoda napodobování, opakování, ozvěny
- didaktické hry jazykového vyučování, rozvíjení komunikačních dovedností
- didaktické hry, pexeso, puzzle, obrázkové skládky
- vlastní pěvecké a hudebně pohybové vystoupení před veřejností
- artikulační, fonační, dýchací cvičení
- hry a činnosti prostorové a směrové orientace

Předmětem Smyslová výchova prolínají průřezová témata:

- OSV: rozvoj schopnosti poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění

- OSV: mezilidské vztahy – chování podporující dobré vztahy, spolupráce, pomoc
- OSV komunikace – řeč těla, řeč zvuků, slov a gest, komunikace verbální i neverbální
- OSV: sebepoznání, sebepojetí – poznávání sebe sama, druhí jako zdroj informací o mě
- OSV: spolupráce, soutěživost – rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro spolupráci; poznávací schopnosti – rozvoj sociální, dovednosti spolupráce
- MUV: kulturní rozdíly – respektování jedinečnosti člověka i etnických zvláštností
- MUV: lidské vztahy – vztahy mezi kulturami, vzájemné obohacování, osobní přispění k zapojení žáků z odlišného etnického prostředí do kolektivu třídy, integrace jedince
- MUV: etnický původ – rovnocennost lidí i jejich odlišnost, různé způsoby života
- EV: ekosystémy – místní krajina a její proměny, lidské sídlo, město, vesnice
- EV: vztah člověka k prostředí – možnosti a způsoby ochrany zdraví, rozmanitost vlivů prostředí na zdraví
- EV: lidské aktivity – doprava v krajině, vliv dopravy na prostředí, využití dopravy

Výchovně vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- motivuje žáka k učebnímu procesu a posiluje vztah k aktivní práci
- rozvíjí myšlení a poznávací procesy žáka, zařazuje koncentrační cvičení
- nabízí dostatek praktických situací a využívá zkušenosti žáka
- zapojením více smyslů a vlastní zkušeností učí žáka porozumět symbolům a pojmům

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- mít dostatečnou motivaci k předmětu a zájem o další učení
- snažit se o koncentraci pozornosti
- uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích
- chápat pochvalu jako motivaci k dalšímu učení a mít zájem o další poznatky

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- nabízí žákovi pomoc a učí žáka spolupracovat při překonávání překážek
- pomáhá rozlišovat problémové situace a řešit je pomocí stereotypů a zkušeností
- umožňuje seberealizaci žáka
- posiluje sociální dovednosti žáka

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- překovávat problémy přiměřeně ke svým možnostem
- vnímat problémové situace a řešit je s pomocí naučených stereotypů i získaných zkušeností
- nenechat se při řešení problému odradit nezdarem
- vědět, na koho se obrátit o pomoc při řešení problémů

Kompetence komunikativní

Učitel:

- rozvíjí činnostmi komunikativní schopnosti a řečové dovednosti
- rozvíjí skupinovou komunikaci mezi žáky
- umožňuje žákovi vyjádřit pocity, nálady, prožitky

- dává příležitost účastnit se školních akcí a vystoupení žáka před veřejností

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
- vyjadřovat své pocity, nálady a prožitky vhodným způsobem
- využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- stimuluje potřebu žáka účastnit se různých soutěží a být v kontaktu s druhými lidmi
- vede žáka k sebehodnocení a hodnocení ostatních a dodržování dohodnutých pravidel
- rozvíjí charakterové vlastnosti žáka (respekt, pomoc, tolerance, zodpovědnost)
- poskytuje prostor pro skupinové činnosti a rozvíjí sociální vnímání žáka

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách, prokazovat zdravou sebedůvěru
- uplatňovat základní návyky společenského chování
- mít základní představu o vztazích mezi lidmi
- navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky

Kompetence občanské

Učitel:

- posiluje zdravé sebevědomí žáka a motivuje ho k zapojení se do školních akcí
- upozorňuje na nebezpečí rasové nenávisti
- upevňuje poznatky k osvojení režimu zdravého životního stylu a ochrany zdraví

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- využívat osvojené návyky a dovednosti k zapojení do společnosti
- dodržovat základní společenské normy a pravidla soužití
- chránit své zdraví a dodržovat naučené stereotypy chování zdravého životního stylu

Kompetence pracovní

Učitel:

- nabízí dostatek činnostních hudebních aktivit pro osvojení základních postupů a dovedností v rámci SV
- posiluje volní vlastnosti žáka, formuje pozornost a smyslové vnímání
- dává instrukce názorně podpořené pro porozumění a pochopení
- stanovuje skupinové cíle i dílčí úkoly žáka v rámci skupiny
- posuzuje výsledky hudebních činností jednotlivce i skupiny, vede k sebehodnocení

Žák by měl na konci základního vzdělávání:

- zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých činnostech
- soustředit se na pracovní výkon a být schopen vytrvat při jeho plnění
- plnit podle instrukcí jednoduché zadané úkoly
- respektovat pravidla týmové práce a svými činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce
- přijímat posouzení výsledků své práce

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA
Ročník: 1. – 9. ročník

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Rozvíjení zrakového vnímání Vnímání prostoru oběma očima. Vnímání prostoru jedním okem. Manipulace s předměty, úchopy. Výrazné předměty. Základní barvy a tvary. Pojmenování. Rozlišování. Cvičení soustředěného zrakového vnímání pomocí různých výrazných předmětů – třídění dle daného kritéria. Třídění obrázků podle obsahu. Poznávání změn a rozdílů na obrázku a na skutečných předmětech. Pozorování spolužáka, osob z okolí. Zrakové rozlišování – individualita. Didaktické hry s obrázky. Jednoduché denní činnosti. Režim dne. Cvičení tělesného schématu. Napodobování cviků - souměrné cviky, nesouměrné a zrcadlové cviky.	Uchopit předměty a manipulovat s nimi. Rozlišovat barvy a tvary předmětů. Poznat, řadit, skládat a třídit předměty podle velikosti, barevné a tvarové odlišnosti. Třídit obrázky, rozeznat reálné a vyobrazené předměty. Poznat osoby ze svého okolí a své spolužáky. Rozpoznat denní dobu podle činnosti, obrázku nebo piktogramu. Napodobit předvedené pohyby.	- motivační hodnocení - praktický výstup - zrakové rozlišování barev - zrakové rozlišování tvarů - správný úchop předmětů - třídění obrázků a předmětů - manipulace s předměty - poznávání osob, spolužáků - poznávání denní doby - napodobování pohybů - individuální posouzení výkonu - sebehodnocení - slovní hodnocení - aktivita žáka - pozorování žáka	Formy a metody práce: - cvičení zrakového vnímání - cvičení zrakové paměti - pexeso, puzzle, skládanky - rytmyzace, říkadla k obrázku - cvičení v tělocvičně - jednoduchá tělesná cvičení - napodobování cviků - manipulace s předměty - obrázkový materiál - pozorování, popis, výklad - slovní hodnocení žáka - motivační hodnocení - výuka v hudební místnosti - výuka ve třídě, na koberci - pohybové hry - hudebně pohybové hry - klasifikace předmětů - zraková opora o gestikulaci - didaktické hry - cviky souměrné, nesouměrné - vyprávění podle obrázků - napodobování pohybů těla - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Ročník: 1. – 9. ročník

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Rozvíjení sluchového vnímání Cvičení sluchové paměti. Sluchově motorická cvičení. Reagování na vlastní jméno – oslovení. Nácvik soustředěného vnímání pomocí zvuků. Poznávání a rozlišování zvuků. Napodobování různých zvuků. Sluchová cvičení s využitím zraku i bez zrakové opory. Rozlišování různých zvuků dle směru, délky a intenzity. Rozlišování zvuků v přírodě. Hlasy zvířat, zpěv ptáků apod.	Reagovat na své jméno, oslovení, zavolání. Poznat, rozlišit a napodobit různé zvuky. Poznat podle hlasu osoby ze svého nejbližšího okolí. Poznat a rozlišit různé zvuky a hlasy zvířat podle zvukové nahrávky. Rozlišit zvuky spojené s denním životem a nebát se nepříjemných zvuků.	- motivační hodnocení - praktický výstup - sluchové rozlišování zvuků - poznávání hlasů spolužáků - reakce na vlastní jméno - napodobování zvuků - reagování na vlastní jméno - individuální posouzení výkonu - sebehodnocení - slovní hodnocení - aktivita žáka - pozorování žáka	Formy a metody práce: - cvičení sluchového vnímání - cvičení sluchové paměti - didaktické sluchové hry - rytmické činnosti - hudební a relaxační činnosti - jednoduchá tělesná cvičení - pohybové činnosti - pěvecké činnosti - instrumentální činnosti - slovní instrukce, výklad, popis - motivační hodnocení - rozvoj rytmického cítění - výuka v hudební místnosti - výuka ve třídě, na koberci - hudebně pohybové hry - předčítání pohádek, textů - soustředěné naslouchání - demonstrační pomůcky - otázky učitele – odpovědi žáka - výtvarné činnosti - poslech pohádek a písní - napodobování, rozlišování - speciálně pedagogické postupy

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Ročník: 1. – 9. ročník

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Rozvíjení hmatového vnímání Sebeobslužné dovednosti. Rozvíjení hmatové percepce. Manipulace s předměty. Úchopy předmětů různých tvarů, velikostí a z různých materiálů. Třídění předmětů podle tvaru, velikosti, povrchu. Poznávání předmětů z okolí hmatem. Rozlišování fyzikálních vlastností předmětů – teplota, tvrdost apod.	Zvládat základní sebeobslužné dovednosti. Poznat hmatem velikost, tvar a povrch předmětů. Třídít předměty na základě hmatu. Poznat známé předměty dle hmatu. Rozlišit hmatem základní fyzikální vlastnosti předmětů (teplotu, tvrdost).	- motivační hodnocení - praktický výstup - samostatnost při činnosti - rozlišování tvarů hmatem - hmatové třídění předmětů - poznávání předmětů hmatem - aktivita žáka - individuální posouzení výkonu - slovní hodnocení - sebehodnocení - pozorování žáka	Formy a metody práce: - sebeobslužné činnosti - péče o školní potřeby - manipulační činnosti - úchopy předmětů - didaktické hry - práce na PC - třídění předmětů dle tvaru - vycházka do okolí školy - drobný materiál - jednoduché pokusy - popis, výklad, instrukce - stavebnice - skládání obrázků, puzzle - práce ve skupině, v týmu - samostatná práce žáka - vybarvování podle linie - manipulační hlavolamy - procvičování psaní - výtvarné činnosti - relaxační techniky s hudbou - pohybové činnosti a hry - manipulační činnosti v TV - navlékání korálků

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
 Předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA
 Ročník: 1. – 9. ročník

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Prostorová a směrová orientace Orientace ve třídě, orientace ve škole. Orientace v nejbližším okolí a prostoru. Směrová orientace v řadě. Rozlišování pravá – levá. Směrová orientace na ploše, v prostoru. Řazení předmětů podle směrové orientace. Umísťování předmětů podle pokynů. Manipulační činnosti s předměty. Příroda v ročních obdobích.	Vnímat prostor, rozlišit směrovou orientaci ve známém prostoru. Orientovat se ve třídě, ve škole a svém nejbližším okolí. Rozlišovat vpravo – vlevo. Rozlišovat nahoře – dole, před – za , vedle. Řadit, skládat a umístit předměty na určené místo podle pokynu. Rozeznat roční období podle základních znaků.	- motivační hodnocení - praktický výstup - samostatnost při činnosti - poznávání směru - orientace ve škole a třídě - určování stran a polohy - individuální posouzení výkonu - slovní hodnocení - sebehodnocení - aktivita žáka - rozlišování ročního období - pozorování žáka - umísťování předmětů podle pokynů - rozeznávání ročního období podle projevů v přírodě	Formy a metody práce: - cvičení směrové orientace - cviky souměrné, nesouměrné - cviky zrcadlové - rozvíjení tělového schématu - motorické činnosti a hry - psaní zleva doprava - výtvarné činnosti - relaxační techniky a hry - cvičení plošné orientace - vycházka do okolí školy - základy dopravní výchovy - příroda v ročních obdobích - orientace ve třídě, ve škole - motivační hry cvičení PLO - manipulační činnosti a hry - obrázkový výukový materiál - manipulace s předměty - vycházka do okolí školy - didaktické hry a činnosti - řazení předmětů podle směru - orientace v blízkém okolí - praktická manipulace

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět
Předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA
Ročník: 1. – 9. ročník

Učivo	Výstupy <i>Žák by měl:</i>	Možné evaluační nástroje	Poznámky
Rozvíjení čichového a chuťového vnímání Rozvoj čichové percepce. Dýchání – správné dýchání. Rozlišování základních chutí potravin, ovoce, zeleniny, nápojů. Poznávání podle čichu, podle vůně. Poznávání podle vůně. Zápach a nelibé pachy. Specifické vůně potravin.	Rozlišit jednotlivé chutě. Poznat předměty čichem podle vůně. Rozlišit vůně a pachy. Poznat zkažené potraviny a nebezpečné látky.	- motivační hodnocení - praktický výstup - samostatnost při činnosti - poznávání vůně a pachu - rozlišování chutí - slovní hodnocení - aktivita žáka - individuální posouzení výkonu - pozorování žáka	Formy a metody práce: - poznávání chuti a vůně - specifické vůně potravin - chuťové buňky – jazyk - příprava jednoduchého jídla - rozlišování chutí potravin - popis, instrukce, vysvětlení - zápach a nelibé pachy - obrazový materiál - relaxační techniky a hry - návštěva školní jídelny - pečení cukroví, vůně koření - pracovní činnosti v kuchyni - vůně květin – květinářství - dekorační práce s květinami - nebezpečné látky – barvy - cvičení dýchací - výtvarné činnosti - projektové činnosti – vycházka - didaktické hry - degustace vhodných potravin - rozlišování chutí nápojů - rozlišování chutí ovoce - rozlišování chutí zeleniny

12. HODNOCENÍ ŽÁKŮ

➤ Pravidla pro hodnocení žáků

Pravidla hodnocení žáků vycházejí ze zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů a dále z prováděcích předpisů platné školské legislativy.

Pravidla pro hodnocení žáků jsou nedílnou součástí školního řádu.

➤ Hodnocení žáka vzdělávacího programu základní škola speciální (ZŠS)

Výsledky vzdělávání žáka vzdělávacího programu ZŠS se hodnotí slovně.

Slovní hodnocení je vyjádřeno stanovenými výroky, které jsou uváděny na vysvědčení na konci prvního a druhého pololetí daného školního roku. Slovní hodnocení žáka na vysvědčení je formalizované, stručné, výstižné. Formulace slovního hodnocení jsou nedílnou součástí školního řádu.

➤ Způsob hodnocení žáka vzdělávacího programu ZŠS

- Způsob hodnocení žáka vzdělávaného dle ŠVP *Cesta za sluníčkem* odpovídá jeho rozumové úrovni, celkovým schopnostem i jeho zdravotnímu stavu. Slovní hodnocení žáka má vyjádřit míru zvládnutí vědomostí a dovedností, současně také stupeň samostatnosti žákovy činnosti. Hodnocení je osobní pokrok žáka v souladu s jeho individuálními možnostmi. Hodnocení žáka je prvotně zaměřeno na poskytování zpětné vazby o průběhu a výsledku činností žáka.
- Pro průběžné hodnocení dosažené míry výsledků žáka v rámci stanovených ročníkových výstupů je vhodné používat slovní hodnocení jako výrazný motivační prvek žákova vzdělávání – pochvala, povzbuzení, ocenění píle, snahy, aktivního zapojení do činností, schopnosti spolupráce ad.
- Pro průběžné hodnocení je také vhodné používání obrázkových či jiných motivačních symbolů, které reprezentují širší slovní hodnocení a symbolicky zhodnocují žákův výsledek pro učitelem stanovené konkrétní vzdělávací činnosti – aktivity. S kritérii jejich užití a významem jsou žák i jeho zákonný zástupce předem srozumitelně seznámeni.
- Pro průběžné hodnocení lze užívat také klasifikační známku. Při používání dílčí formy klasifikačního hodnocení (zpravidla v rozmezí známek 1–3) pro žáky vzdělávacího oboru ZŠS je nezbytné respektovat individuální vzdělávací možnosti žáka, aktuální zdravotní stav a porozumění udělenému stupni prospěchu. Ten odpovídá dosahované úrovni zvládnutí učiva, příp. dílčích výukových aktivit zejména činnostní povahy.
- Žák i zákonný zástupce je s použitím průběžné formy klasifikačního hodnocení předem seznámen: 1 – žák dosahuje maximálních výsledků v souladu s očekávanými dílčími výstupy, projevuje píli, snahu, aktivitu a spolupráci při učení; 2 – žák dosahuje výsledků v souladu s očekávanými dílčími výstupy s malými nedostatky a dopomocí pedagoga, projevuje snahu, aktivitu a dostatečnou spolupráci při učení; 3 – žák dosahuje výsledků v souladu s očekávanými dílčími výstupy s velkými nedostatky a oporou pedagoga, potřebuje k činnosti velkou motivaci, jeho zájem o učení, snaha a míra spolupráce je krátkodobá.

➤ **Celkové hodnocení žáka**

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- prospěl(a) s vyznamenáním
- prospěl (a)
- neprospěl (a)
- nehodnocen (a)

➤ **Hodnocení očekávaných výstupů**

Hodnocení očekávaných výstupů vzdělávacího procesu žáků vyučovaných dle ŠVP *Cesta za sluníčkem* bude realizováno v rámci stanovených vzdělávacích období, a to vždy na konci daného vzdělávacího období:

- 1. – 3. ročník ZŠS: první období 1. stupně hodnoceno na konci 3. ročníku;
- 4. – 6. ročník ZŠS: druhé období 1. stupně hodnoceno na konci 6. ročníku;
- 7. – 10. ročník ZŠS: vzdělávací období 2. stupně hodnoceno na konci 10. ročníku.

Hodnocení očekávaných výstupů žáka ZŠS daného vzdělávacího období je prezentováno textovou, příp. tabulkovou formou. Použité grafické symboly a značky jsou náležitě interpretovány.